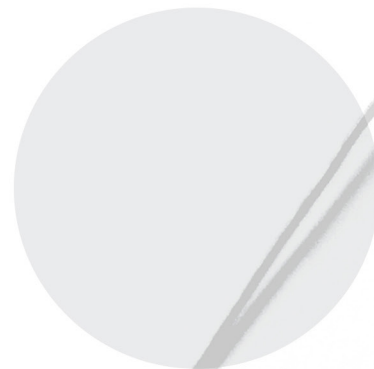

KORUSARJAN SUUNNITTELU KORUTAITEEN
INSPIROIMANA

Korusarjan suunnittelu korutaiteen inspiroimana

Iiris Liimatta

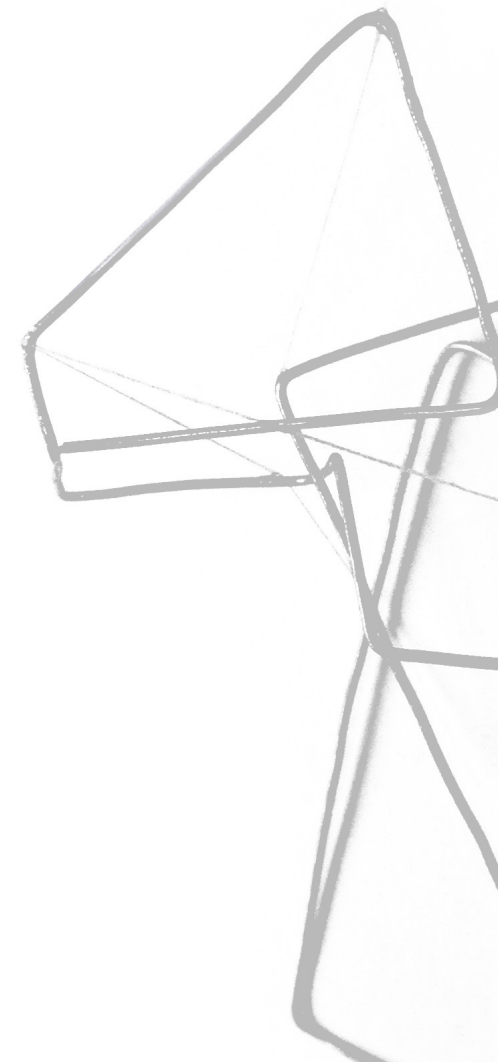
Opinnäytetyö

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Iiris Liimatta	
Työn nimi Korusarjan suunnittelu korutaiteen inspiroimana	
Päiväys	27.2.2013
Sivumäärä/Liitteet	73
Ohjaaja(t) Risto Nylund	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kiinnostus toisenlaisesta korualasta, korutaiteesta ja taiteellisuuden tuomisesta osaksi omaa suunnitteluprosessia ohjasivat tämän työn äärelle. Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää uusia suunnittelumenetelmiä korutaiteesta ja ottaa ne osaksi omaa työskentelyä ja suunnitteluprosessia, jonka tuloksena syntyivät teollinen korusarja Kuulas ja taiteellinen koru Eksynyt.</p> <p>Työssä tutkittiin teollisen korun ja taidekorun käsitteitä, jotka toimivat tietoperustana opinnäytetyölle. Tarkemman ja laajemman kosketuspinnan korutaiteeseen tarjosi vierailu Saimaan ammattikorkeakoulun korutaiteenosastolle ja tutustuminen uusiin suunnittelumenetelmiin. Tietoa korutaiteesta saatiin tehtävien ja haastatteluiden kautta sekä korutaideopiskelijoiden työskentelyä seuraamalla. Opittuja uusia suunnittelumenetelmiä käytettiin vanhojen menetelmien rinnalla Kuulas-korusarjan suunnittelussa.</p> <p>Teollisessa Kuulas-korusarjassa tuli suunnittelussa ottaa huomioon teollisen korun vaatimukset ja korusarjan kohderyhmä. Kuulas-korusarjassa oli pyrkimys irrottautua perinteisestä korusta ja edustaa modernia ja näyttävää muotoilua. Lähtökohdat taiteelliselle Eksynyt -korulle olivat samat kuin teolliselle Kuulas-korusarjalle, mutta se erkani siitä olemalla vapaasti taiteellinen. Eksynyt -korussa tärkeää oli ilmaista ajatuksia ja tuoda ne konkreettiseksi, nähtäväksi muodoksi.</p>	
<p>Avainsanat</p> <p>Suunnittelumenetelmät, taidekorun ja teollisen korun käsitteet, teollinen korusarja, taiteellinen koru</p>	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Iiris Liimatta			
Title of Thesis Designing a jewellery collection inspired by art jewellery			
Date	27.2.2013	Pages/Appendices	73
Supervisor(s) Risto Nylund			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>The interest in art jewellery and the desire to introduce artistry in the author's own design process gave inspiration for this thesis. The aim of the thesis was to find new design methods from art jewellery and use them in the author's own design process. The jewellery, which was the result of the design process, was an industrial jewellery collection <i>Kuulas</i> and an artistic piece of jewellery <i>Eksynyt</i>.</p> <p>The industrial jewellery and art jewellery concepts were explored and they formed the theory basis of the thesis. The visit to the jewellery art department at Saimaa University of Applied Sciences enabled a wider contact surface to art jewellery and new design methods. Information from art jewellery was gathered through given exercises and interviewing students and teachers in art jewellery department. The author applied the new acquired design techniques to the design process of the <i>Kuulas</i> collection in addition to the prior techniques.</p> <p>The requirements of industrial jewellery and the target group of the collection had to be taken into account in the design process of the <i>Kuulas</i> jewellery collection. The author's aim was that the <i>Kuulas</i> collection would separate from traditional jewellery and represent modern and showy design. The piece of jewellery <i>Eksynyt</i> differed from the <i>Kuulas</i> collection by solely being artistic. To express thoughts and give them a concrete and visual form was an important aim in the piece of jewellery <i>Eksynyt</i>.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Design methods, art jewellery and industrial jewellery concepts, industrial jewellery collection, artistic jewellery</p>			

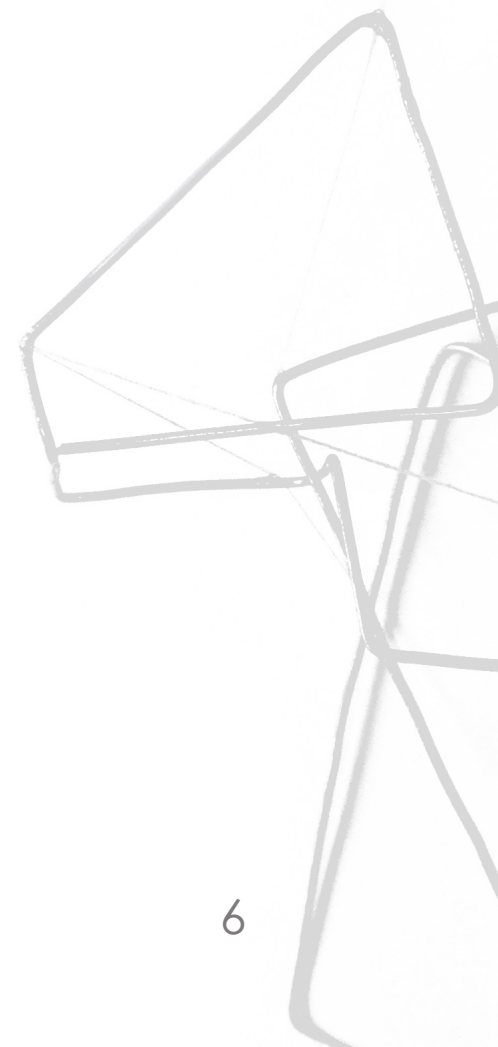
SISÄLLYS

1	Johdanto	6
1.1	Tavoitteet	7
1.2	Työnkulkukaavio	8
2	Taidekorun ja teollisen korun käsitteet	10
2.1	Taidekorun käsite	11
2.1.1	Mitä taidekoru on?	11
2.1.2	Moninaiset materiaalit ja tekniikat	13
2.1.3	Laaja aihe maailma ja viestiminen	14
2.1.4	Korun suhde kehoon ja erilainen kauneuskäsite	15
2.1.5	Mielikuvia korutaiteesta	17
2.2	Teollisen korun käsite	20
2.2.1	Mitä teollinen koru on?	20
2.2.2	käyttäjälähtöisyyttä ja muotoilua	21
2.2.3	Valmistusmenetelmät ja käytetyt materiaalit	23
2.2.4	Klassiset aiheet ja kauneuskäsite	25
2.2.5	Kaupallisuus	27
3	Palasia suunnittelumenetelmistä	28
3.1	Muotoilualan käyttämiä suunnittelumenetelmiä	29
3.2	Oman suunnitteluprosessin kulku	33
3.2.1	Asiakaslähtöinen suunnitteluprosessi	36
3.2.2	Kohderyhmälähtöinen suunnitteluprosessi	37

4	Näkökulmia ja vaikutteita korutaiteesta korutaiteenosastolta	40
4.1	Menetelmiä ja ajatuksia korutaideosastolta	41
4.2	Yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia	45
5	Korusarjan suunnittelu ..	48
5.1	Tavoitteet ja toiveet korusarjalle	49
5.2	Uudet ja vanhat suunnittelumenetelmät	49
5.2.1	Materiaaleilla suunnittelua ja muodon etsimistä	50
5.2.2	Suunnitelma materiaaleista, pinnoista ja korusarjan tyylistä	52
5.2.3	Käyttäjälähtöisyyttä ja tuotteistamista	56
5.3	Kuulas -korusarja	58
6	Taiteellinen koru	65
6.1	Taiteellinen näkökulma	66
6.2	Käyttämäni menetelmät..	66
6.3	Ajatus korun takana	66
7	Korun kentällä	69
	Kuvaluettelo.....	71
	Lähteet	73

1 JOHDANTO

Kiinnostus toisenlaisesta korualasta, korutaiteesta ja taiteellisuuden tuomisesta osaksi omaa suunnitteluprosessia ohjasivat tämän työn äärelle. Koruala on laaja: siihen kuuluu monia eri suuntautumisia, jotka ovat jollain tapaa toisiinsa kytköksissä, mutta voivat samalla olla hyvin erilaisia. Korumuotoilussa katsotaan korua teollisesta näkökulmasta ja se on hyvin läheisessä kytköksessä kaupallisuuteen, joka ohjaa alaa kuluttajien tarpeiden ja muotivirtausten vaikuttamana. Korutaide on kuin vastakohta ja se inspiroi minua kaikessa monipuolisuudessaan. Ilmaisulla on korutaiteessa olennainen osa koruissa: ne voivat herättää voimakkaita tunteita, viestiä ja kertoa jotain katsojalleen. Taidekorut eivät jätä kylmäksi, vaan pyrkivät herättämään ajatuksia.

Korumuotoilun opinnot ovat antaneet minulle käyttöön erilaisia menetelmiä suunnittelun avuksi, mutta ajattelen jotain uupuvan omasta työskentelystäni. Halusin tuoda taiteellisuutta työskentelyyni, sillä suunnitteluprosessini etenivät ilman sitä pientä pilkettä, joka tekee siitä antoisaa ja yllätyksellistä. Korujen suunnittelussa on tärkeää tuoda oma tyyli esille ja saada se välittymään koruissa. Kaipasin uusia menetelmiä, joiden avulla voisin suunnitella koruja, joissa nämä asiat nousisivat enemmän esille. Halusin selvittää voinko katsoa korutaiteen näkökulmasta korumuotoilua ja ottaa sieltä vaikutteita teollisen korusarjan suunnitteluun. Voinko saada uusia ideoita korutaiteen käyttämistä suunnittelu- ja valmistusmenetelmistä ja soveltaa oppimaani omaan työskentelyyni ja näin vahvistaa ammatillista näkemystä ja taitojani?

1.1 TAVOITTEET

Kahden korualan, korumuotoilun ja korutaiteen ja niihin kytkeytyvien käsitteiden tutkiminen toimivat tietoperus-

tana opinnäytetyölleni. Niistä saatu tieto toimi avaimena seuraaviin vaiheisiin ja pohjana tälle työlle. Tavoitteenani oli aluksi tutkia teollisen korun ja taidekorun käsitteitä, niiden suunnittelu- ja ideointimenetelmiä ja kuinka ne eroavat ja yhtenevät. Voidakseni etsiä uusia menetelmiä suunnitteluun oli minun perehdyttävä ensin korutaiteen käsitteeseen ja ymmärrettävä, mitä käsite pitää sisällään. Hankin käsitteestä tietoa kirjallisuudesta ja vierailamalla Imatralla Saimaan ammattikorkeakoulun korutaiteenosastolla. Teollisen korun käsite oli minulle tuttu ja käsitteen pääkohtien esille tuominen kiteytti ajatukseni oman alan, korumuotoilun tärkeimmistä elementeistä, mikä osaltaan auttoi havaitsemaan näiden kahden korualan eroja ja yhteneväisyydet.

Vierailuni korutaiteenosastolle oli sukellus korutaiteen maailmaan. Siellä tavoitteenani oli löytää korutaiteesta uutta näkökulmaa omaan suunnittelu- ja ideointiprosessiin ja avartaa omaa ammatillista näkemystä. Tarkoituksenani oli käyttää kirjallisuudesta sisäistämiäni asioita ja korutaiteenosastolla oppimiani menetelmiä inspiroimaan ja auttamaan korusarjan suunnittelussa. Tavoitteenani oli ideoida ja suunnitella korusarja, joka täyttää teollisen korun vaatimukset, mutta myös tuoda taiteellista näkökulmaa korusarjaan uusien suunnittelumenetelmien kautta.

Työn lopuksi tavoitteenani oli tehdä taiteellinen koru, jonka lähtökohtana oli suunnittelemani korusarja. Koru sai olla kuitenkin vapaasti taiteellinen ja sen valmistuksessa sain unohtaa kokonaan teollisen korun vaatimukset. Korua muovaamassa oli tunne, jonka halusin tehdä konkreettiseksi käyttäen korutaiteenosastolla oppimiani menetelmiä valmistusprosessissa.

Opinnäytetyössäni oli tärkeää rikkoa omia rajoja, kokeilla uutta ja kehittää itseään. Ajattelen, että hyväksi ammat-

tilaiseksi voi kehittyä, kun uskaltaa kokeilla jotain, mikä on itselleen tuntematonta ja uutta.

1.2 TYÖNKULKUKAAVIO

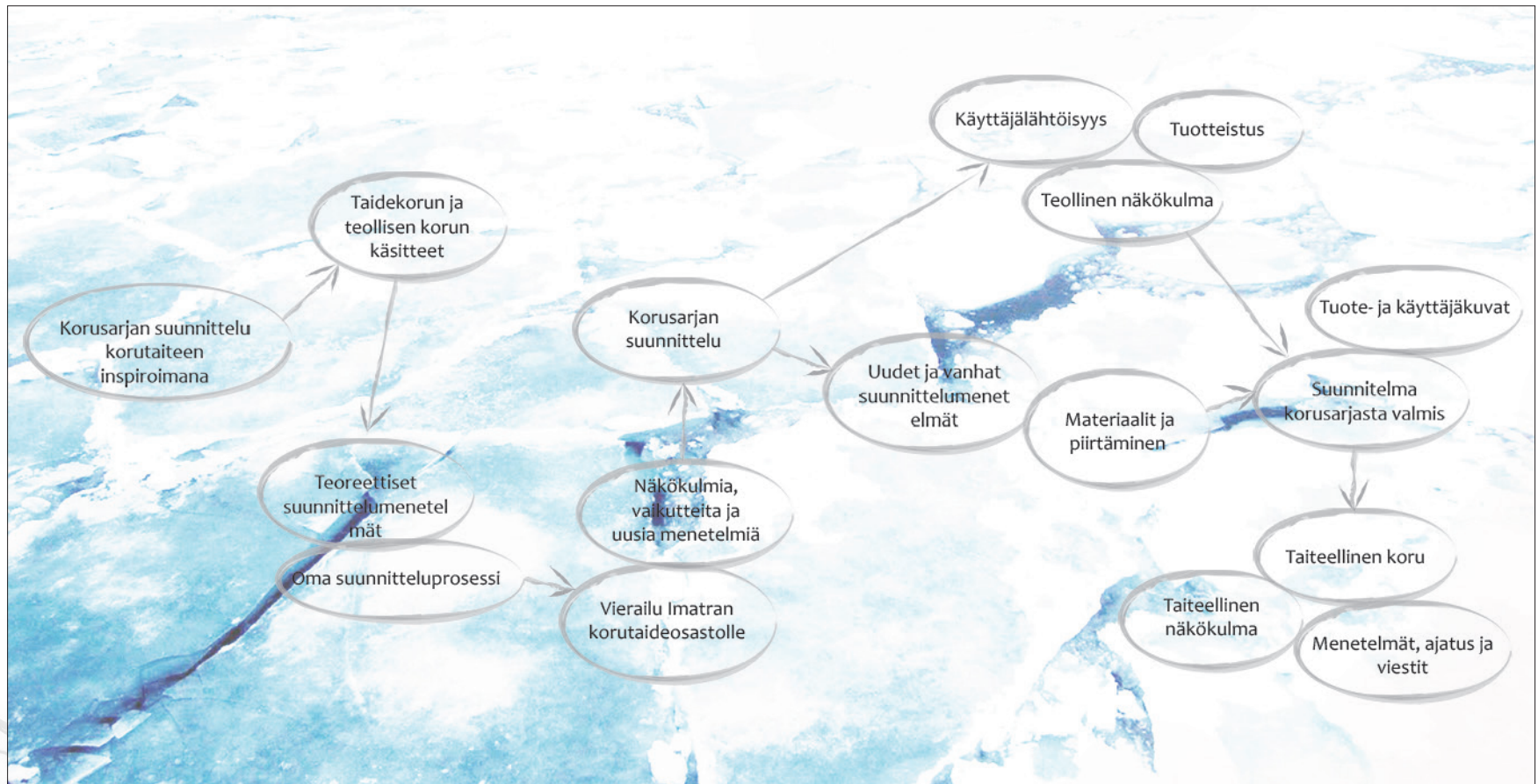
Työnkulkukaavioon (kuvio 1 sivulla 9) olen kuvannut, miten opinnäytetyöni eteni. Työni tarkoituksena oli suunnitella korusarja, johon hain inspiraatiota korutaiteesta ja se oli myös lähtökohtana tälle työlle. Teollisen korun ja taidekorun käsitteiden tutkiminen ja niistä löytämäni pääelementit toimivat työn tietoperustana. Toin niistä esille käsitteisiin olennaisesti kuluvia asioita, joista ne rakentuvat. Käsitteistä löytämäni tiedot toimivat tukena myöhemmissä vaiheissa ja hain niistä myös tukea omille ajatuksilleni työn edetessä.

Toin esille muutamia muotoilualan käyttämiä teoreettisia suunnittelumenetelmiä, jotka olen havainnut toimiviksi ja sopiviksi työskentelyyni. Pohjasin niihin toimintatapojani korusarjan suunnittelussa ja nostin niistä esiin hyviä että heikkoja puolia. Esittelin kahdet hiukan erilaiset suunnitteluprosessini asiakaslähtöisen- ja kohderyhmälähtöisen: millaisia vaiheita ne pitävät sisällään, miten ne etenevät, mikä on omaa ja mikä taas lainattua teoreettisista suunnittelumenetelmistä.

Kirjallisuudesta löytämäni tiedot korutaiteesta olivat hyviä, mutta eivät mielestäni tarpeeksi kattavia, jotta niin laajasta käsitteestä saisi monipuolista käsitystä. Halusin syventää löytämiäni tietoja ja menin vierailulle korutaiteenosastalle. Sain tietoa korutaiteesta tehtävien ja haastatteluiden kautta sekä opiskelijoiden työskentelyä seuraamalla. Sieltä sain käyttööni uusia, erilaisia suunnittelumenetelmiä ja löysin toisenlaisen näkökulman koruista.

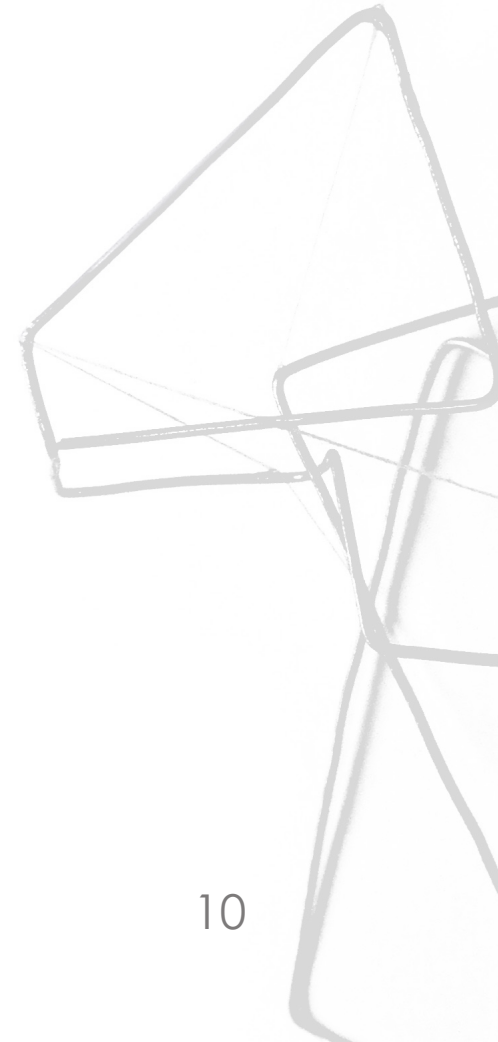
Korusarjan suunnittelussa vaikuttivat teollisen korun vaatimukset ja suunnittelussa tuli ottaa huomioon korusarjan

kohderyhmä sekä käyttäjälähtöisyyteen ja tuotteistukseen liittyviä seikkoja. Suunnittelussa vanhojen menetelmien rinnalla olivat uudet menetelmät, joiden avulla sain suunnitteluprosessiin kaipaamaani taiteellisuutta sekä oma tyylini vahvistui ja nousi enemmän esille. Prosessista syntyi valmis suunnitelma korusarjasta, joka sai nimekseen Kuulas. Tein korusarjasta havainnollistavat käyttäjä- ja tuotekuvat. Halusin tehdä taiteellisen korun, käyttäen samaa teemaa kuin Kuulas-korusarjassa. Tein konkreettisen korun, jossa käytin pelkästään korutaiteenosastolta oppimiani menetelmiä valmistuksessa. Opinnäytetyön lopuksi syntyi taiteellinen koru, joka sai nimekseen Eksynyt.

KUVIO 1. Työnkulkukaavio

2 TAIDEKORUN JA TEOLLISEN KORUN KÄSITTEET

Tutkin, millainen minua paljon kiinnostava ja ajatuksia herättävä taidekoru käsitteenä on. Esittelen myös oman alani, teollisen korun käsitteen ja pohjaan ajatuksiani siihen, mutta pyrin samalla myös tekemään huomiota ja etsimään uusia näkökulmia korutaiteesta. Taidekoru oli minulle melko vieras käsite ja tiesin siitä melko vähän, mutta se kiehtoi minua salaperäisyydessään ja monipuolisuudessaan. Sukelsin näiden kahden käsitteen maailmaan ja tein havaintoja niille ominaisista piirteistä suunnittelussa ja ideoinnissa, korun valmistuksen näkökulmissa ja materiaalien käytössä. Pohdin, kuinka nämä kaksi melko erilaista korualaa eroavat toisistaan ja selvitin onko niillä jotain yhdistäviä asioita.

2.1 TAIDEKORUN KÄSITE

Ymmärtääkseni taidekorun käsitettä oli minun ensiksi määriteltävä itselleni, mitä taidekoru oikeastaan on. Onko se jotain määrittelemätöntä, taidetta ilman rajoituksia vai ala täynnä kirjoittamattomia sääntöjä? Pohdin, kuinka tämä käsite rakentuu ja mikä sille on ominaista.

2.1.1 MITÄ TAIDEKORU ON?

Taidekorun käsitettä tutkiessani nousi kirjallisuudesta esille nykykoru. Nykykoru on käsite, jolla tarkoitetaan perinteisestä korusta poikkeavaa korua (Tuhkaa ja timantteja, Korutaide). Ajattelen nykykorun olevan yksi korutaiteen muodoista ja niiden liittyvän vahvasti toisiinsa ja nykykorusta puhuttaessa yhteys korutaiteeseen on nähtävissä.

Päivi Ruutiainen pohtii, millainen nykykorun määrittely tänä päivänä on kirjassa International Contemporary Jewellery KORU 3. Taiteen määrittely on muuttunut kautta vuosisatojen ja nykypäivänä se tuntuu melkein mahdollottomalta. Nykykoru näyttää samalla tavalla käsitteenä

KUVA 2. Family Portrait #26- kaulakoru, Karen Pontopidan

olevan hankala ja liukas, koska sitä koskevissa määrittelyissä lähdetään erilaisista lähtökohdista. Nykykorun kontekstialisointia taidekentälle on alettu kyseenalaistaa samalla tavalla kuin nykytaidekäsityön. Onko tarpeellista rinnastaa nykykorua nykytaiteeseen? Tai mitä tarvetta rinnastaminen palvelee? Nykykorulla ja nykytaiteella on monia yhtymäkohtia ja nykytaiteessa on sellaisia ilmiöitä, joita voisi kutsua korumaisuudeksi. Nykykoru ei ole homogeeninen ilmiö ja siinä elää rinnakkain erilaisia traditioita ja erilaisia tapoja tehdä korua. (Ruutiainen 2009, 6.)

Nykykorua asemoitaessa on keskeistä se, miten se sijoittuu taiteiden kentälle ja millaiset asiat näyttäisivät liittyvän nykykorun käsitteeseen. Kysymys on silloin eron tekemisestä suhteessa perinteiseen koruun: mitkä asiat ovat samantaisia ja mitkä erilaisia? Korutaiteessa tärkeitä ovat olleet käytetyt materiaalit ja tekniikat, omanlaisensa kauneuskäsitys, korun kehollinen suhde sekä se, mitä koru viestii. (Ruutiainen 2009, 6.)

Ruutiainen löytää yhdistäviä asioita nykytaiteen ja nykykorun välillä. Minulla on tietynlainen käsitys nykytaiteesta ja peilaan sitä myös käsitykseeni nykykoruista, koska voin itsekkin huomata niissä samankaltaisia piirteitä. Seuratessa nykytaiteen suuntauksia ja teoksia, niiden aiheet liikkuvat laidasta laitaan. On tarkkaa taidolla tehtyä yksityiskohdtaa, muutama siveltimenveto tyhjällä kankaalla, ääniä tyhjässä huoneessa ja purkki täynnä matoja. En tavoittele täydellistä ymmärrystä korutaiteesta, sillä sitä en tule saamaan. Kerään palasia elementeistä, joista ajattelen taidekorun käsitteen rakentuvan ja yhdistelen ne muotoon, jossa niistä tulee ymmärrettävä paketti. Tulkitessani nykykorua ja korutaidetta on asemani avoimuus. Tulkitseen erilaisia teoksia olivat ne millaisia tahansa ja voin saada niistä vinkkejä ja ajatuksia tästä monimuotoisesta käsitteestä.

KUVA 3. Rintakoru ja kaulakoru, Sebastian Buescher

Nykykorussa on siirrytty samalla tavalla kuin nykytaidekäsityössä korostamaan teoksen idealähtöisyyttä sen sijaan että panostettaisiin materiaalisidonnaisuutta ja käytettävyyttä. Kun korostetaan sitä, että nykykorua tehdään taiteellisista lähtökohdista, liitetään nykykorua taiteeseen.

Samoin käsitteen nykykoru etuliitteellä sidotaan korutaidetta oman aikamme taiteeseen. (Ruutiainen 2009, 6.)

2.1.2 MONINAISET MATERIAALIT JA TEKNIIKAT

Nykykorun käyttämät materiaalit ja tekniikat eroavat korutaiteen traditiosta. Kullan ja jalokivien tilalle ovat tulleet arkiset, joskus jopa banaalit materiaalit ja tekniikat. Halvan ja kalliin, tavallisen ja oudon tai arkipäiväisen ja loistokkaan yhdistäminen on nykykorun arkea. Osa käytetyistä materiaaleista näyttää jopa epäilyttäviltä, epämiellyttäviltä ja katoavilta. (Ruutiainen 2009, 6-7.)

Katsellessani korutaiteen teoksia voin huomata Ruutiaisen edellä mainitsemia seikkoja. Karen Pontoppidan on kaulakorussaan (kuva 2 sivulla 11) yhdistänyt hopea levyt langalla harsimalla, joka on tuttu tekniikka vaatteiden valmistuksessa. Itselle niin tutut korun työstömenetelmät eivät pädekään korutaiteessa, vaan kaikki on laitettu päälle. Voin nähdä paljon viimeistelemätöntä pintaa ja ontuvaa toteutusta, hauraan näköisiä liitoksia ja materiaaleja. Näitä pidetään "virheinä" korumuotoilussa, kun tarkoituksena on luoda kestävä ja toimiva tuote. Joskus tekee ihan paha katsoa rujosti tehtyä kivi-istutusta tai liimalla kiinnitettyjä osia. Mutta ne asiat tekevätkin tästä mielenkiintoista ja jännittävää. Kaikki ei menekään, niin kuin on oletettu menevän. Katsoja ei enää kiinnitä huomiota peilikiiltävän hopean pintaan ja ihastele, miten hyvin ja kauniisti koru onkaan tehty. Sen sijaan katsoja menee pintaa syvemmälle ja pohtii materiaalien ja muodon tarkoitusta ja korun lähettämää viestiä.

Ihmiset ovat arvostaneet pitkään tiettyjä asioita korusissa, kuten arvokkaat materiaalit: kulta, hopea ja koru- ja jalokivet. Syvälle ovat juurtuneet ajatukset "arvokkaasta" korusta, mutta nykyään on tullut muutoksia myös tähän ajatteluun. Korumuotoilussa käytetään nykyään paljon

KUVA 4. Chagall's circeles- kaulakoru

"ei niin arvokkaita" materiaaleja, kuten erilaiset muovit, lasit ja puulajit. On nähtävissä myös kierrätysmateriaaleista valmistettuja korusia. Kuitenkin valtaosa korusista on valmistettu jalometalleista ja ihmisten arvostus näyttää perustuvan tuotteen materiaalien kestävyteen, käytännöllisyyteen, näyttävyyteen ym. Myös materiaalien harvinaisuus voi tehdä korusta haluttavan.

Toivoisin, että ajatus arvokkaista ja harvinaisista materiaaleista muuttuu. Korutaiteessa voidaan yhdistellä kaikkia saatavilla olevia materiaaleja ja tehdä kestävä tuote. Sebastian Buescher on koruissaan (kuva 3 sivulla 12) yhdistellyt erilaisia materiaaleja, jotka tuovat koruihin kontrastia ja herättivät kiinnostukseni. Joissain koruissa voin huomata niin sanotusti arvottoman ja arvokkaan materiaalien yhdistelmiä, jotka ovat hyvin mielenkiintoisia. Arvokas timantti yhdistettynä kierrätysmateriaaliin saa aikaa hienon kontrastin ja jännitteen, joka kiinnittää katsojan huomion. Mitä jos kaikki materiaalit olisivat samanarvoisia, yhtä arvokkaita. Hyödynnettävänä olisi kaikki mahdollinen, josta voisi valmistaa yhtä kestäviä tuotteita kuin jalometalleista. Korutaiteessa kestävämmä myöskin on myös tehokeino. Päälle pukemamme koru olisi päällämme yhden juhlatilaisuuden ajan ja kuluisi pois tilaisuuden loputtua. Se olisi yhtä hetkellinen kuin itse tilaisuus. Miksi kerryttää suurta juhla- ja koruvalikoimaa, joita tulee käytettyä ehkä yhden tai muutaman kerran, kun voisi pukea päälle korun, joka sopisi sen hetkiseen tilanteeseen ja kestäisi vain sen tietyn ajan, jolloin sen olisi tarpeen kestää? Koru sulaisi tai haihtuisi pois tai sen voisi laittaa maatumaan kukkaruokkuun. Korun monikäyttöisyys ja muuntautumiskyky tulevat hienosti esiin Chagall's circeles- kaulakorussa (kuva 4 sivulla 13). Nykyään jalometalleja kierrätetään paljon, eikä materiaalia louhita enää paljoa, mutta koruteollisuuden käyttämät koru- ja jalokivet louhitaan, mikä kuluttaa osaltaan maaperää. On mielenkiintoista ajatella, miten nopeasti koruteollisuus alkaa käyttää kierrätysmateriaaleja kuluttavan louhinnan sijaan. Se voi tapahtua ihan lähitulevaisuudessa tai sitten, kun kaikki materiaalien lähteet ovat jo koluttu tyhjäksi.

2.1.3 LAAJA AIHEMAAILMA JA VIESTIMINEN

Luontoimitaatiot ovat olleet yksi korutaiteen tyypillinen

KUVA 5. Rintakoru, Sissi Westerberg

aihe: kukat, kasvit ja eläimet. Kauniiksi on mielletty tyypillinen koruissa käytetty symboliikka, kuten sydän. Nykykoru käyttää osin samanlaista kuvastoa, mutta myös kaikkea mahdollista. Arkinen jalkine on yhtä arvokas aiheena kuin myyttiset tarinat. Luonnon ja maiseman esittäminen koruissa voi olla täysin abstrahoitua, niin että katsoja voi tavoittaa tunnelman, ei ulkoista muotoa. Nykykoru ei tuota mielihyvää sievällä kauneudellaan, pikemminkin se tuottaa erilaisia tunteita. (Ruutiainen 2009, 7.)

Koru kertoo niin tekijänsä kuin kantajansa viestejä, joihin jokainen voi liittää omat merkityksensä. Ristiriitaisuutta aiheuttaa se, että nykykorun viestit eivät ole samalla

KUVA 6. Useful- koruveistos, Sari Liimatta

tavalla tunnistettavia kuin aiemmin vaikka käytettäisiin samanlaista symboliikkaa. Viestejä ei osata tunnistaa ja lukea. Sydän on rakkauden symboli, mutta entä kun se muistuttaa enemmän oikeaa elintämme, sydäntä, kaikessa raadollisuudessaan? Onko mahdollista katsoa korua teoksena, joka tuottaa erilaisia tunteita ja elämyksiä? (Ruutiainen 2009,7.)

Voin huomata yhteisiä piirteitä korutaiteen ja korumuotoilun käyttämistä aiheista. Luonto inspiroi kumpaakin alaa ja se on ehtymätön aitta, sillä sieltä voi saada aina uusia aiheita koruihin. Eroavaisuutta on siinä, kuinka aiheita käytetään. Minusta on hienoa nähdä jotain niin raadollisen arkista koruissa, joka tekee niistä lähes koomisia. Tästä hauskana esimerkkinä Sissi Westerbergin rintakoru (kuva 5 sivulla 14). Niitä voisi ajatella arjen piristäjinä ja katseen

kiinnittäjinä, koska niitä ei leimaa turha arvokkuus ja jäykkyys. Joidenkin korujen muodot ovat niin abstrakteja, ettei niistä arvaa, mitä ne esittävät. Joistakin niistä huokuu hyvin voimakas tunnelma, vaikka korun muodot ovat hyvin pelkistetyt. Se, että koru herättää ajatuksia ja viestittää katsojalle tiettyjä asioita, tuo minusta sille tiettyä arvoa. Sari Liimatan koruveistos (kuva 6) puhuttelee minua paljon. Se saa minut miettimään nykyajan tehotuotantoa ja eläinten oloja. Maailmassa on niin paljon mitään sanomattomia koruja, että se saa arvostamaan koruja, jotka viestivät jotain ja herättävät ajatuksia. Niiden ei tarvitse herättää positiivia ajatuksia, vaan negatiivisetkin ajatukset saavat samaistumaan korun tunnelmaan ja herättävät voimakkaita tunteita katsojassa. Yleensä taidekoruista tulevatkin mieleen ne rohkeammat ja hämmästyttä herättävät teokset, koska ne erottuvat niin voimakkaasti muusta ympäristöstä. Onko näyttävyys, rohkeus ja huomiota herättävyys keino erottua vai onko se sittenkin vain tarve välittää jokin tärkeä viesti katsojille?

2.1.4 KORUN SUHDE KEHOON JA ERILAINEN KAUNEUSKÄSITE

Korumaailmaan kuuluu kauneuden tavoittelu ja näyttävyyttä, mikä saa ihmiset ihastelemaan koruja. Entäs sitten, kun koru onkin rumuuden perikuva, mutta se viestittää kantajastaan jotain tärkeää. Leimaako meitä liiallinen kauneuden ja joukkoon kuuluvuuden tarve, ettemme voi laittaa päallemme korua, joka kertoo kantajastaan enemmän kuin mitkään vaatteet, asusteet tai muut korut?

Niin kuin edellä mainitsin, nykykoruissa näyttävyyttä ja huomiota herättävät teokset kiinnittävät ensimmäisenä huomion. Sitten nähdään ne herkemmat ja kauniit teokset,

mutta ne kuitenkin saattavat sisältää vieläkin voimakkaampia viestejä. Se missä näemme kauneutta, on kuitenkin yksilöllistä ja koemme taideteokset hyvin erilailla. Jotkin teokset kätkevät kauniin pinnan alle haaveita ja unelmia, mutta myös elämän surullisia tapahtumia. Ne saattaa huomata hyvin hienovaraisista vihjeistä ja eleistä, joita teos huokuu. Teoksen välittämä viesti ei välttämättä tule heti ensimmäisenä esille teosta katsellessa, vaan valkenee vähitellen. Niin kummalliselta kun se kuulostaakin, voin yhdistää kauneuteen myös surun tunteen. Kun aistit ovat herkistyneet, voi mieleen tulla joitain muistoja. Jotkut teokset taas saavat nauramaan ja iloitsemaan. Ne ihasuttavat kauneudellaan, mutta samalla herkistävät aistit, jotta katsoja voi havaita sen, mikä teoksesta on olennaisinta. Egle Cejauskaiten teos (kuva 7) viestii hiljaisesti, mutta herättää minussa voimakkaita tunteita.

Korun kehollista suhdetta pidetään varsin keskeisenä korua määrittävänä tekijänä. Kehollisuus voi tarkoittaa niin korun ripustettavuutta kuin kehollisuuden pohtimista monilla tavoin. Nykykoru voi laajentaa kehoa tilallisesti, se voi tuottaa keholle erilaisia tuntemuksia, se voi tehdä kehosta leikkikentän ja materiaalit voivat olla ihmisen tai eläimen kehosta. (Ruutiainen 2009, 7.)

Mielestäni käytettävyys on tärkeä osa korua. Minun on vaikea kuvitella käyttäväni korua, joka olisi koko ajan tiellä ja jäisi vaatteisiin tai oven ripoihin kiinni. Jotkut nykykorut eivät ole päälle puettavia vaan niitä voi pitää käsissä, niitä voi koskettaa tai vaikka silittää tai halata. Jotkut voivat olla tarkoitettu puettavaksi päälle, mutta ovat niin piikkikäitä tai teräviä, ettei olisi viisasta laittaa sitä pitkäksi aikaa päälle. "Ei puettavuus" on epätyypillistä koruille, koska aina on ajateltu niin, että koru on somiste siinä missä vaatekin, päälle laitettava.

Koruilla on jokin toinen merkitys, jos sitä ei voi laittaa päälle. Korun pinta, muoto tai olemus voi tuottaa mielihyvää

KUVA 7. Confidential, Egle Cejauskaite

kosketettaessa, mutta se voi myös muistuttaa, mihin asioihin ei kannata koskea ja tuoda mieleen jotain epämiellyttävää lihasmuistissa. Asia, mikä nousee näissä koruissa esille, on haptisuus. Se, mikä koruissa on nähtävissä ei ole pelkästään olennaista vaan myös se, miten sen voi tuntea. Tuntoaisti on voimakas aisti ja jotain pintaa tunnusteltaessa voi se tuoda muistoja mieleen, tuottaa mielihyvää tai päinvastoin inhottavia tuntemuksia sekä se auttaa tunnistamaan tiettyjä asioita, jos vaikka näköaisti on rajoittunut. Se, että voimme kokea korun monella eri aistilla, mahdollistaa monenlaisten viestien vastaanottamisen ja vahvistaa korun tuottamaa elämystä. Haptisuudella on osansa myös korumuotoilussa ja sitä käytetään tukemaan korujen muotoja ja sen kautta tuodaan toisenlaista ulottuvuutta koruihin.

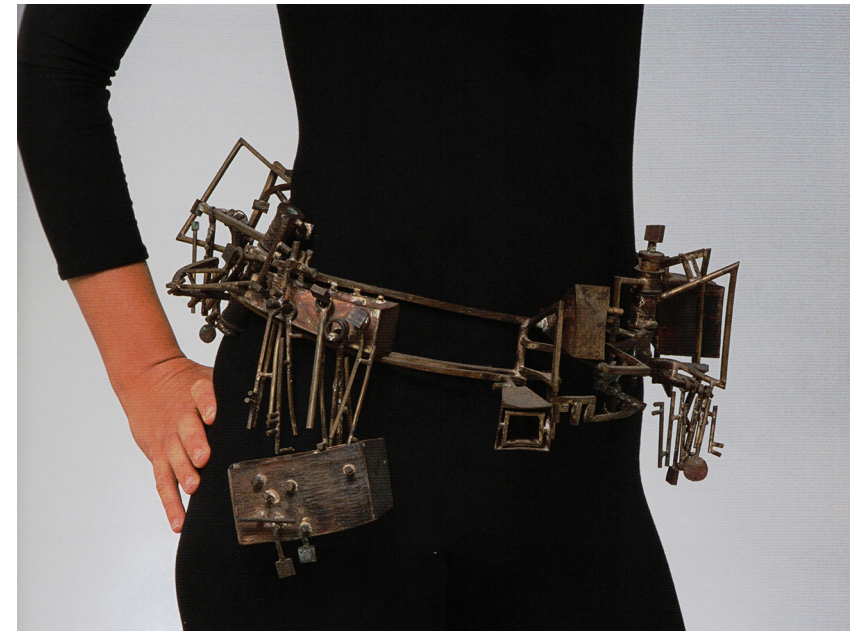
Korun kehollisuus on tärkeää korumuotoilussa ja koruja suunnitellaan pidettäväksi melko perinteisissä paikoissa

kuten korvissa, kaulassa, sormissa ja ranteessa. Nykykorut laajentavat tätä näkökulmaa ja voivat olla pidettäviä mitä mielikuvituksellisimmissa paikoissa. Tämä ei aina ole suhteessa käytännöllisyyteen ja perinteiset korujen pitopaikat ovat aikojen saatossa muovautuneet niille sijoille, missä ne nyt ovat. On mielenkiintoista ajatella, voisiko koru olla hyödyksi esimerkiksi toimistotyössä tai kokkauksessa? Se voisi olla ikään kuin lisäraaja, joka helpottaisi työnte-koa, mutta samalla olla katseenkiinnittäjä ja kertoa jotain kantajastaan. Teoksessa Belt with metal pockets (kuva 8) voi säilöä tai laittaa asioita pieniin taskuihin, mikä laajenta käsitystä korun käyttömahdollisuuksista.

Olemme tottuneet nopeaan tahtiin kehittyvään elekti-roniikkaan ja olemme valmiit ottamaan vastaan kehityk-sen sillä saralla. Entä miten on laita perinteisten korujen? Voimmeko muuttaa käsityksen koruista, jotka ovat olleet pitkään samoissa paikoissa pidettäviä, samankaltaisista materiaaleista tehtyjä ja hyväksyä kehityksen myös niissä. Nykykoru on ajassa mukana, ehkä edellä sitä. Se ottaa ympäriltään vaikutteita koko ajan muuttuvasta ja liikkuvasta yhteiskunnasta. Voisiko korumuotoiluun saada jotain aivan uutta ja ennennäkemätöntä, joka muuttaisi perinteisen korun hahmoa.

2.1.5 MIELIKUVIA KORUTAITEESTA

Tutkiessani taidekorun käsitettä tuntuu, että tätä käsitettä on lähes mahdotonta koota yhtenäiseksi paketiksi ja niin myös Päivi Ruutiainen sen totesi. Se on kuin puunjuuret, jotka haarautuvat aina, kun pääsee yhden haaran loppuun. Olen saanut kuitenkin paljon ajatuksia ja oivalluk-sia korutaiteesta, jotka ovat laittaneet minut miettimään suhdettani koruihin. Minulla on koulutukseni puolesta tietty kuva korujen suunnittelusta, valmistuksesta ja materiaa-leista, mutta nyt pohdin, että tietämykseni koruista voisi

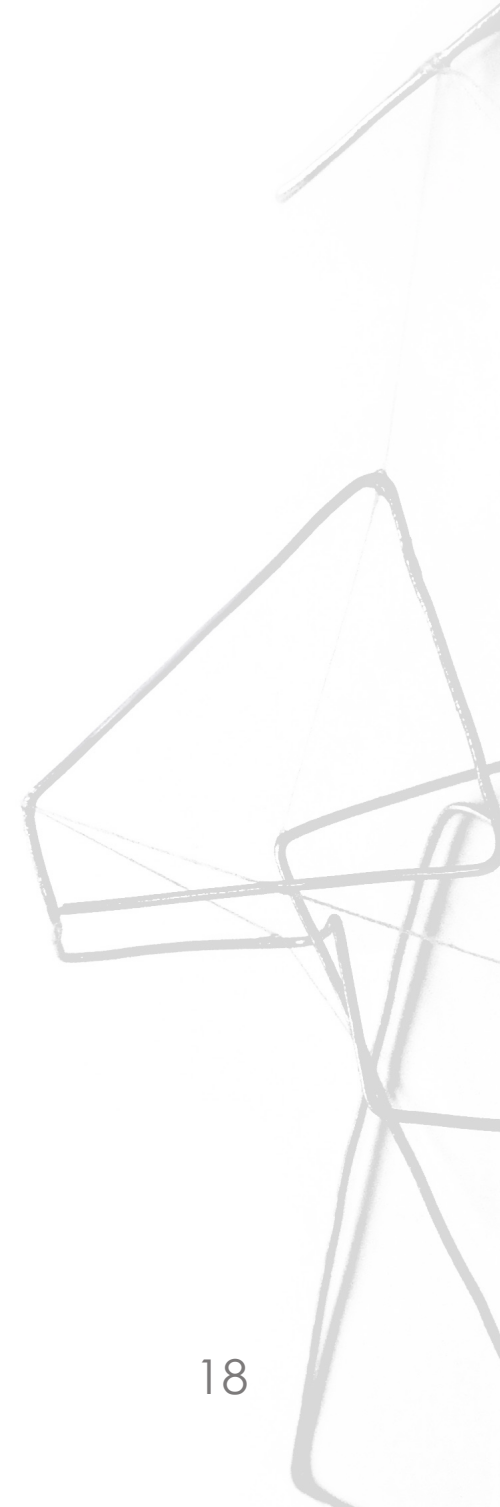
KUVA 8. Belt with metal pockets

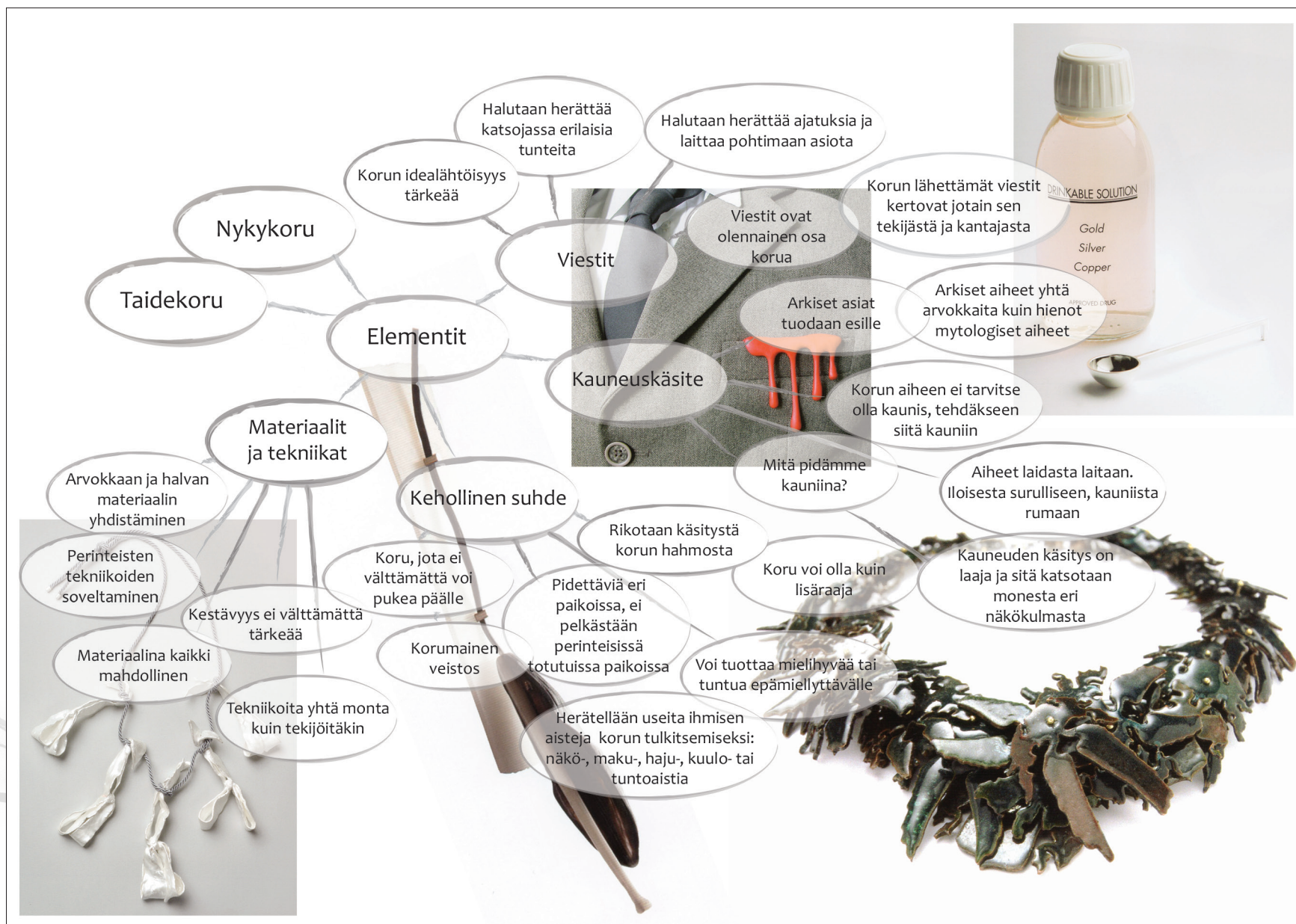
olla paljon laajempi. Tämän työn yhtenä tavoitteena oli pohtia, voisinko saada korutaiteesta jotain uutta ja avar-tavaa omaa työskentelyyni korumuotoilijana. Käsitteinä taidekoru ja teollinen koru ovat hyvin erilaiset, niillä on omat tavoitteet, tapansa ja perinteensä. Voisi ajatella, että niitä on vaikea kuvitella yhdessä sopusointuisena pakettina. Voisivatko ne kuitenkin toimia yhdessä työ-välineenä, josta voisin ammentaa tietoa ja menetelmiä omiin projekteihin?

Sanat, jotka tällä hetkellä nousevat esiin ja joilla voisin kuva-ta korutaidetta ovat monimuotoinen, ajatteleva, poh-tiva, rohkea, arvaamaton ja edelläkävijä, mutta samal-la perinteiden kunnioittaja. Käsitettä on vaikeaa kuvata pelkästään sanoilla, koska sanat eivät riitä kuvailemaan kaikkia ajatuksia. Pidän mielikuvakartoista ja käytän niitä apunani asioiden hahmottamiseen ja ajatusten yhdistä-

miseen. Mielikuvakarttaan voi poimia ydinasiat ja liittää siihen kuvia tukemaan tekstiä. Myös tässä tapauksessa koin hyödylliseksi rakentaa taidekorun käsitteestä mielikuvakartan (kuvio 9 sivulla 19), johon poimin mielestäni tärkeimmät ja olennaisimmat asiat, jotka nousivat esiin käsitettä tutkiessani. Yhdistin mukaan myös havainnollistavia ja inspiroivia kuvia taidekoruista.

Mielikuvakartassa toin esille taidekorun elementtejä, joista ajattelen käsitteen koostuvan. Elementeistä lähtevät kuplat ovat tekemiäni huomiota ja havaintoja, jotka pohjaavat asiantuntijoiden ajatuksiin käsitteestä. Karttaan liittämäni korukuvat yhdistyvät elementteihin ja tukevat ja havainnollistavat kuplien tekstejä. Käsitteeni taidekorun käsitteestä syventyi vierailuni aikana korutaiteenosastolla ja kehityksen korutaiteen tulkintaan voi luultavasti huomata opinnäytetyön edetessä.

19 KUVIO 9. Tekemäni mielikuvakartta taidekorun käsitteestä

2.2 TEOLLISEN KORUN KÄSITE

Koru- ja jalometallimuotoilua opiskellessani minulle on muodostunut laaja käsitys siitä, mitä teollisen korun käsite pitää sisällään. Käsitteen muodostumiseen ovat vaikuttaneet koulussa opetetut asiat sekä opettajien ja alan ammattilaisten näkemykset aiheesta. Nostan esille päälinjat ja elementit, mitä teollisesta korusta on havaittavissa ja tuon esille omia ajatuksia käsitteestä. Teen havaintoja pinnalla olevista koruista, Suomen korualan yritysten, muotoilijoiden ja kultaseppien näkemyksestä aiheesta ja pyrin nostamaan niistä esille asioita, jotka teollisessa korussa ovat tärkeitä.

2.2.1 MITÄ TEOLLINEN KORU ON?

Aluksi lähdin pohtimaan, mitä teollinen koru oikeastaan on? Sanasta teollinen tulevat mieleeni suuret laitokset, joissa koneet tekevät töitä ja tuotteita syntyy suuria määriä sekunneissa. Heti ei tule ajatelleeksi laadukkuutta ja hohdokkuutta. Sanasta koru tulee ensimmäisenä mieleeni adjektiiveja monipuolinen, kaunis, kiehtova, laadukas, käytettävä, arkinen ja juhlava. Mielessäni voin myös nähdä koruissa käytetyt erilaiset jalometallit ja korukivet. Ne ovat päälliset ajatukset sanoista, mutta niiden takana on paljon sellaista, mitä ei ole päällepäin nähtävissä ja ne ovat asioita, joista teollinen koru syntyy. Yleensä me tiedämme melko vähän tuotteen syntyprosessista ja kuluttajat eivät ehkä aavistakaan, kuinka paljon yhden tuotteen eteen on tehty, ennen kuin se on saatu myyntiin.

Kaikkein ensimmäisenä liikkeelle laittavana asiana teolliselle korun synnylle on luultavasti tarve. Tarpeen määrittäminen tulee yleensä kuluttajilta korualan yrityksille ja siltä kautta

KUVA 10. Vanamo-käätö Kalevala Korulta

sitten korumuotoilijoille. Halutaan koruja, jotka täyttävät kuluttajien vaatimukset ja tarpeet. Se, mitä kuluttajat haluavat on sidoksissa muoti- ja tyylivirtauksiin ja korujen on silloin vastattava niitä asioita, mitkä ovat pinnalla. Kirjassa Eligius -jalot kullan takojat Muotitaiteilija Marja Suna määrittelee korunsa (kuva 11) muodoltaan klassisesti moderneiksi, sillä ne kuvaavat omaa aikakauttaan ja osa tähyää jo tulevia tyylejä. Lähtökohtana niin sarjavalmisteen kuin uniikkikorujenkin kohdalla on aina korun käytettävyys ja niiden tuottama esteettinen nautinto. (Kirjavainen 2006, 174.)

2.2.2 KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYTTÄ JA MUOTOILUA

Teollisille koruille ominaista on se, että ne ovat käyttäjälähtöisiä. Ennen suunnittelua korun tulevasta käyttäjästä hankitaan tietoa, että osataan suunnitella oikeanlainen tuote. Käyttäjistä saadaan tietoa erilaisten tutkimusten kautta ja voidaan käyttää aiemmin tehtyjä tutkimuksia ja niistä saatuja tuloksia kohderyhmän hahmottamiseen. Nykyään suuret korualan yritykset pyrkivät tuomaan markkinoille koruja, joiden kohderyhmä on mahdollisimman laaja, että ne sopisivat mahdollisimman moneen makuun ja tyyliin. Kalevala Korun Vanamo-kääty (kuva 10 sivulla 20) on muotoilultaan klassisen kaunis ja onkin ollut yrityksen suosituimpia koruja. Koulussa tehdyt yhteistyöprojektit korualan yritysten Kalevala Korun ja Saurumin kanssa saivat minut huomaamaan tietyt odotukset suunniteltaville koruille ja valitulle kohderyhmälle. Pienemmille kohderyhmille suunnittelu ei ole kannattavaa, koska koruja menee hitaammin kaupaksi. Tämä jaottelu on osoittautunut vaikeaksi pulmaksi, koska suurille käyttäjämäärille suunnittelu voi tehdä helposti korusta tylsän näköisen ja mielenkiinnottoman. Jos suunnitellaan pienemmälle käyttäjämäärälle, voi tulla liian "persoonallisen" näköistä,

KUVA 11. Puhallus-kääty, Marja Suna

mikä taas karsii asiakkaita. Toisaalta nykyään on vaikea määritellä tiettyjä kohderyhmiä, sillä nykyään kuka vain voi ostaa korun itselleen. Muotoilijat ja kultasepät liikkuvat siinä välimaastossa ja suunnittelevat/valmistavat koruja, jotka ovat mielenkiintoisia ja suomalaiseseen makuun sopivia. Kultaseppä, korutaiteilija Pekka Hirvonen kertoo korun ja käyttäjän tärkeästä suhteesta. "Koru täydentää kantajaansa. Teen koruja, koska koruissa yhdistyy käsillä

KUVA 12. Compass-kaulakoru, Pekka Hirvonen

tekeminen, taide ja luovuus. Korun ja sen kantajan välille on synnyttävä suhde, jotta joku haluaa kantaa taidettani yllään, osana itseään ja itsestään syntyvää kuvaa. Painotan paitsi estetiikkaa ja hyvää kultasepäntaitoa myös korujen käytännöllisyyttä, kannettavuutta. Suunnittelen kauniita käyttökoruja (kuva 12), joilla on sanomaa, eleganssia ja ajattomuutta". (Kirjavainen 2006, 107.)

Muotoilu on se asia, joka saa teollisen korun näyttämään siltä, mitä se on. Muotoilulla korulle annetaan tarkoin harkittu hahmo. Samalla määritetään korun materiaalit, pinnat, liitokset ja rakenteet, mitat ja paino. Kultaseppämestari Rauno Tynkkynen sanoo kirjassa Eligius -jalot kullan takojat, että muotoilu on prosessi, joka useiden vaiheiden kautta päättyy valmiiksi esineeksi. Hyvin muotoiltu koru on paitsi hyvin suunniteltu myös laadukkaasti tehty – näitä kahta ei voi erottaa. (Kirjavainen 2006, 195.) Muotoilussa pyritään ottamaan käyttäjille tärkeitä asioita huomioon ja tekemään korusta helposti käytettävän, hyvin päälle istuvan, käytännöllisen ja muuntautumiskykyisen. Korun muotoilu voi olla pitkä prosessi, joka saattaa kestää jopa vuosia ja jossa on monia vaiheita, niin kuin Tynkkynenkin toteaa. Korun kaikki yksityiskohdat käydään läpi ja samalla katsotaan myös koko kokonaisuutta. Yhden korun muotoilussa voi mukana olla kymmeniä ihmisiä, jotka yhteistyöllä saattavat korun tuotantoon. Kuluttajat tietävät korusta vain sen suunnittelijan ja saavat kuvan siitä, että yksi ihminen on luonut korun. Harvoin näin kuitenkaan on. Idea korusta voi olla suunnittelijan, mutta sitä kehittämässä on yleensä joukko ihmisiä, jotka tuntevat valmistusta, käyttäjälähtöisyyttä, kaupallisuutta ym. Muotoilulla korusta saadaan näkymään myös korualanryitykselle tyypillisiä piirteitä. Saurum Oy:n Lumoava-korumalliston korusissa on nähtävissä tietynlaista muodonantoa, joka yhdistää eri korusarjoja. Muotoilusta asiakas voi tunnistaa korun Lumoavan korusarjaan kuuluvaksi. Kalevala Koru Oy:llä oli

pitkään tunnistettava muotoilu. Nykyään heillä on niin paljon suunnittelijoita, joilla on erilainen tyyli suunnitella koruja, että voi joskus olla vaikeaa tunnistaa onko koru Kalevala Korulta vai ei. Koruvalikoima on hyvin laaja ja pitää sisällään erityylyisiä koruja, mutta tunnistettavaa niistä on suunnittelijoiden omat tyylit tehdä koruja. Kuluttaja voi tunnistaa uuden korun tietyn suunnittelijan tekemäksi korun ulkoasusta ja tyylistä. Minusta on tärkeää, että yrityksen korut ovat muotoilultaan tunnistettavia, sillä se yhdistää korun yritykseen tai tiettyyn brändiin ja tekee korusta haluttavamman ja tuotetta osaa arvostaa erilailla.

2.2.3 VALMISTUSMENETELMÄT JA KÄYTETYT MATERIAALIT

Teollisessa korussa yhdistyvät perinteiset kultasepän taidot ja nykytekniikka. Korua suunniteltaessa ja valmistettaessa pohjana toimivat vuosikymmeniä käytössä olleet hyväksi havaitut korun työstömenetelmät, joita soveltamalla ne saadaan vastaamaan korun valmistuksen nykutarpeita. Korut valmistetaan perinteisiä menetelmiä käyttäen, mutta ihmiskäden avuksi ovat tulleet koneet, jotka tekevät aikaa vievimmät työt tehtaassa. Joitakin työstöjä eivät koneetkaan pysty tekemään ja siinä kohdassa manuaalisesti tehtävä työ on olennainen osa korun valmistusta. Tarkkaa ihmissilmää on vaikea korvata koneella ja korua viimeistellessä on käsin tehtävä työ edellytys laadukkaalle jäljelle. Koruteollisuus hyödyntää nykytekniikkaa suunnitteluvaiheessa, jossa korun muotoilun apuna käytetään erilaisia mallinnusohjelmia. Kultaseppä Olli Lindroos käyttää työssään nykytekniikkaa perinteisten kultasepän taitojen rinnalla. "Piirtämieni luonnosten toteutus onnistuu 3D-mallinnustekniikalla, josta tulee alallemme välttämätön työkalu. Mallin työstö saa näin aivan uusia piirteitä. Rohkeat valintani tekevät koruistani (kuva 13) helposti

KUVA 13. Risti, Olli Lindroos

KUVA 14. Bella-kaulakoru Lumoavalta

tunnistettavia ja uniikkeja." (Kirjavainen 2006, 118.) Tärkeä osuus suunnittelussa on vieläkin käsin tehdyssä luonnoste-lussa ja sitä arvostetaan yhä paljon, mutta tulevissa suunnittelun vaiheissa yleensä mukaan astuvat mallinnusohjelmat. Minkälainen tulevaisuus mahtaa olla perinteisellä suunnittelulla ja syrjäyttävätkö suunnittelussa käytettävät mallinnusohjelmat käsin tehdyt luonnokset?

Valmistettavuus on tärkeä osa teollista korua. Sitä mietitään korun suunnitteluvaiheessa ja se antaa tietynlaiset raamit ja vaatimuksensa suunnittelutyölle. Suunnittelussa

mietitään, miten korusta saataisiin yksinkertaisesti valmistettava esimerkiksi vähentämään juotettavia kohtia ja minimoimalla vaativat työstöt. Korun valmistettavuudessa tulee myös miettiä materiaalin kulutusta, sillä korujen materiaaleina käytettävien jalometallien hinnat ovat korkealla. Kaikki mihin kuluu paljon aikaa, nostavat korun hintaa. Niinpä teollisesti valmistettavat korut tehdään usein valamalla. Se on nopea ja tehokas tapa tehdä koruja ja sillä saadaan aikaan laadukasta jälkeä. Hyvänä esimerkkinä tästä on Lumoavan Bella-kaulakoru (kuva 14), joka on valmistettu valamalla. Näyttävät kivi-istutukset tehdään konetta apuna käyttäen, mihin normaalisti menisi kymmeniä minutteja, hoituu muutamassa sekunnissa. Teollisen korun valmistuksessa pyritään tehokkuuteen, säästävyyteen, mutta myös siihen, että työnjälki on hyvää ja laadukasta. Suomessa valmistetut Kalevala Korun ja Saurumin tuotteet ovat laadukkaita, mutta kuinka pitkään menee, ennen kuin tuotanto siirretään muihin maihin, missä korun valmistus on paljon halvempaa? Vai säilyvätkö nämä yritykset kotimaisina ja ovat reilusti sitä?

Jalometallit ja -kivet ovat tyypillisiä teollisissa koruissa käytettyjä materiaaleja. Ne ovat kautta historian olleet arvostettuja materiaaleja, joita on perinteisesti käytetty koruissa. Arvostus näihin materiaaleihin on säilynyt näihin päiviin asti ja luulen sen säilyvän edelleen. Nykyään näiden perinteisten materiaalien rinnalle on tullut toisenlaisia materiaaleja muun muassa muovit, lasi, keramiikka, puu, joita pystytään myös teollisesti työstämään. Näitä materiaaleja on käytetty aiemminkin koruissa, mutta niiden käyttö on lisääntynyt. Arvostettujen korusuunnittelijoiden töissä voi nähdä erilaisten materiaalien yhdistelyä, mikä tuo mielenkiintoa ja uutuutta koruihin. Ihmiset ovat kiinnostuneet vaihtoehtoisista materiaaleista ja kiinnostus muita metalleja kohtaan on myös kasvanut. Kultaseppä Petri Pulliainen on löytänyt itselleen mieleisen ja kiehtovan

KUVA 15. Sormus, Pekka Pulliainen

materiaalin koruihinsa, teräksen (kuva 15). "Teräksen väri ja hillitty eleettömyys viehättävät minua ja oman muotoielen vähäeleisyys pääsee esille parhaimmillaan juuri teräksessä" (Kirjavainen 2006, 147).

Pääpaino on kuitenkin tutuissa jalometalleissa hopeassa ja kullassa ja jalo- ja korukivissä, joiden esiintyvyys luonnossa on melko vähäistä, mikä tekee niistä harvinaisia ja niiden louhinta ja jalostus kuluttavat osaltaan luontoa. Jalometalleja on alettu kierrättämään, mutta kuinka suuri osa materiaalista vielä joudutaan louhimaan? Kierrätys on tullut jäädäkseen, mutta miten koruteollisuus on ottanut sen vastaan? Kalevala Koru selvitti eettiseen kullanhankintaan liittyviä vaihtoehtoja kaksivuotisessa projektissaan, jonka lopputuloksena se päättyi kierrätyskullan käyttöön eettisesti ja ekologisesti kestävämpänä vaihtoehtona (Kalevala Koru, Kalevala Koru siirtyy kierrätyskultaan). Samaa toivoisi muiltakin korualanyrityksiltä ja nähtäväksi jää, milloin siirtyminen kannattavampaan ratkaisuun tapahtuu.

2.2.4 KLASSISET AIHEET JA KAUNEUSKÄSITTE

Teollisen korujen aiheet ovat monipuolisia, mutta niistä on löydettävissä perinteisiä ja klassisia piirteitä. Korujen aiheissa käytetään paljon symboliikkaa, mikä on perinteisesti ollut koruissa tärkeä asia. Symbolit viestittävät korusta ja sen kantajasta jotain, ne kertovat, mikä korun kantajalle on tärkeää, mitä hän arvostaa, mihin uskoon hän kuuluu, onko hän naimisissa ym. Symboliikka tuo koruun oman tulkinnallisen puolen ja antaa katsojalle mahdollisuuden luoda oman merkityksen korulle. Tietyt symbolit ovat globaaleja, kuten esimerkiksi sydän ja risti. Niiden liällinen käyttö on luonut ongelmia niiden muotoilulle. Ne ovat suosituimpia koruaiheita, mutta niin loppuun koluttuja, että niille on vaikea keksiä uutta hahmoa. Luonnosta saadut aiheet ovat myös aina olleet suosittuja koruissa.

Luontoaiheet yhdistetään monesti maanläheisyyteen ja herkkyteen, mutta aiheesta voi nähdä myös karun puolen ja luoda vahvoja koruja, joihin latautuu paljon voimaa. Teollisen korun aiheet liikkuvat herkästä ja sirosta voimakkaaseen ja rohkeaan, kaikilla tarkoituksena tukea käyttäjänsä persoonaa, viestiä käyttäjästä ja olla osa käyttäjänsä. Teollinen koru pyrkii olemaan ajassa mukana ja vastaamaan sen hetkisiä käyttäjien tarpeita ja odotuksia. Se ottaa vaikutteita ympäristöstään ja sen aiheet ilmentävät myös senhetkistä kauneuden käsitystä. Mikä tällä hetkellä on kauneuden käsitys?

Ihmiset ovat tottuneet pitämään tiettyjä asioita kauniina jo vuosisatoja ja ne muuntautuvat ihmisten tarpeiden mukaan. Klassisia kauniina pidettyjä aiheita, muotoja ja materiaaleja käytetään paljon. Ne kestävät aikaa, ihmiset pitävät niistä pitkään ja korun käyttöikä pitenee. Tosin paljon käytetyistä aiheista tulee helposti kliseisiä ja niiden "arvo" laskee. Kauneuden käsitys on teollisessa korussa melko laaja, se noudattaa tiettyjä piirteitä, mitkä ovat tunnistettavissa. Teollinen koru voi revitellä, mutta vain sen verran, että se sopii valtaväestön makuun. Kultaseppä, muotoilija Timo Mustajärven töissä rikotaan perinteisen korun rajoja. "Koruni tunnetaan isoista kivistä, poikkeuksellisista mitta- ja massasuhteista sekä erilaisista pintaratkaisuista. Asenteeni kultasepäntyöhön ei ole perinteinen vaan pikemminkin havainnoiva, tutkiva ja ajassa liikkuva. Tekemäni korut (kuva 16) rikkovat ja laajentavat korun muotomaailmaa ja sen käyttö- ja käyttämättä olemisen mahdollisuuksia". (Kirjavainen 2006, 127.) Suomalaiset käyttäjät ovat melko varovaisia suurille muutoksille korujen koossa, painossa ja materiaaleissa. Olemme menossa parempaan suuntaan ja ihmisistä on tulossa avoimempia ja rohkeampia korujen käyttäjiä. Kuluttajat pitävät yhä paljon pienistä ja siroista koruista, mitkä eivät herätä turhaa huomiota ja ovat käytännöllisiä ja arkeen

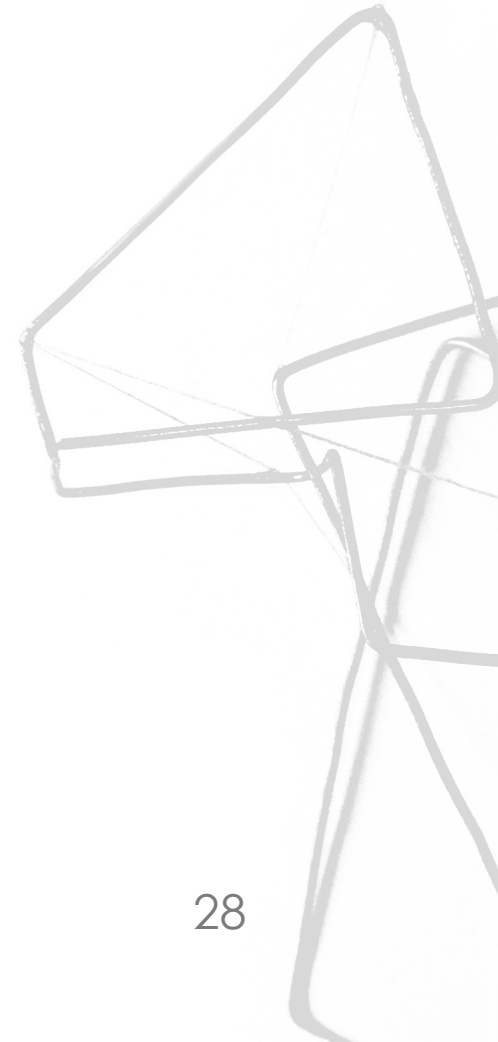
KUVA 16. Retro-sormukset, Timo Mustajärvi

sopivia. Tulevana korumuotoilijana toivoisin, että muutos olisi nopeampaa. Kun tietää, mikä korun muotoilussa on tärkeää ja tietää sen arvon, on kummallista katsoa, kun suurin osa kuluttajista ostaa suurten ulkomaalaisten korurytysten bulkkituotteita, joissa muotoilu ja erottuminen ovat kaukana. Voin taas palata miettimään kauneuden käsitettä ja todeta, että yhtä monta on kauneuden käsitystä kuin on ihmisiäkin.

2.2.5 KAUPALLISUUS

Kaupallisuus on olennainen osa teollista korua. Mikä tekee korusta kaupallisen? Koruihin on liitetty perinteisesti mytologiaa, mikä nykyään näkyy korujen yhteyteen liitetystä tarinoista ja runoista. Tarina kuuluu osana korun kokonaisuutta ja ne täydentävät korun muotoilua. Tarinoilla pyritään voimistamaan koruun kytkeytyviä asioita, kuten korun aihetta ja sitä kautta muodonantoa. Kuluttajia kiinnostaa, millainen tarina korun takana on, sillä se voi tuoda lisäarvoa sille. Hyvä tarina kytkeytyy koruun ja katsoja voi helposti yhdistää tarinan siihen. Tarina voi laittaa ajattelemaan, siihen voi samaistua ja se voi koskettaa. Nykyään tarinalla on suuri osuus teollisen korun myyvyyttä. Korualan yritykset käyttävät korujen rinnalla paljon tarinoita, koska niiden on huomattu tuovan korulle arvoa ja haluttavuutta. Toinen myyvyyteen liittyvä seikka on korun nimi. Nimen tulee sopia korulle hyvin ja sen on kytkeydyttävä koruun ja kuvastettava korua jollain tapaa. Hyvän nimen keksiminen korulle voi joskus olla haastavaa, sillä sen ei haluaisi olevan liian ilmeinen, muttei liian vaikeakaan. Monesti näkee ilmiselviä nimiä koruissa, mutta jos se kuvastaa korua parhaiten, niin miksi mennä vaikeamman kautta? Toisaalta mielenkiintoinen nimi, mikä poikkeaa muista nimistä, herättää katsojan mielenkiinnon ja saa hänet miettimään nimen tarkoitusta. Korun tarina ja nimi ovat tärkeä osa korun kokonaisuutta, mutta myös sen kaupallisuutta, mihin tulee kiinnittää paljon huomiota hyvää tuotetta suunniteltaessa.

3 PALASIA SUUNNITTELUMENETELMISTÄ

Olen opiskeluni aikana tutustunut muotoilualan käyttämiin suunnittelumenetelmiin, jotka ovat antaneet hyviä vinkkejä ja toimintatapoja tuotteiden suunnitteluprosesseihin. Minulle on opintojen edetessä kehittynyt omat toimintatavat, joita käytän koruja suunnitellessani. Olen saanut vaikutteita koulussa esiin tuoduista suunnittelumenetelmistä ja poiminut sieltä täältä itselleni sopivaksi ja parhaiten toimivaksi havaitsemiani keinoja. Olen käyttänyt suunnittelussa muutamia muotoilualan hyväksi havaittujen ja teoreettisia suunnittelumalleja, mutta yleensä ne eivät sellaisenaan ole olleet toimivia omiin projekteihini tai niitä on ollut vaikea ymmärtää. Mielestäni tuotteen suunnittelussa tärkeää on löytää juuri se itselle sopiva toimintamalli, oli se sitten suoraan teoreettisesta mallista tai sitten itse sovellettu malli. Olen kiinnostunut kokeilemaan aina uutta, mutta pidän muutamia hyviä suunnittelun "palasia" pohjana suunnittelutyölle. Tuon esille muutamia teoreettisia suunnittelumenetelmiä, jotka ovat jääneet mieleeni ja joista olen saanut vaikutteita omaan suunnittelutyöhön ja joita käytin myös pohjalla korusarjan suunnittelussa.

3.1 MUOTOILUALAN KÄYTTÄMIÄ SUUNNITTELUMENETELMIÄ

Kerron aluksi tuotesuunnittelun perusteista ja etenen kohti jalostettua suunnitteluprosessia. Teoreettiset tuotesuunnittelumallit auttavat minua hahmottamaan oman suunnitteluprosessin rakennetta sekä ne toimivat myös pohjana omalle suunnittelutyölle. Esittelen suunnittelumallit pääpiirteittäin ja kerron, mikä niissä on toimivaa omaan työskentelyyn ja mikä taas ei sovellu sellaisenaan suunnitteluprosessiini.

Suunnittelun luonne voi vaihdella ammattialoittain, mutta käsityöllisen tuotesuunnittelun moniulotteinen luonne asettaa sille erityisiä piirteitä. Erityisen suuren kritiikin koh-

teeksi on asetettava "laatikoittain" etenevät vaiheiden ketjut, joissa vaiheittain ikään kuin ohitetaan ja jätetään selän taakse palaamatta niihin uudelleen. Ne yksinkertaistavat liikaa tätä moniulotteista prosessia. (Anttila 1992, 67.)

Omassa suunnitteluprosessissa tulee hetkiä, jolloin ei voi jatkaa eteenpäin, koska jokin asia tarvitsee taaempaan selvennystä tai uudelleen hiomista. Yleensä taaksepäin palaaminen auttaa viemään prosessia eteenpäin ja edessä olevat vaiheet eivät tunnu enää niin vaivalloisilta. Teoreettisista malleista itselle sopivimpia ovat mallit, joissa vaiheet ovat läheisesti kytköksissä toisiinsa ja niissä on helppo edetä. Mahdollisuus palata vaiheissa taaksepäin ja siirtyä eri vaiheiden välillä tuo prosessiin rikkautta ja antaa mahdollisuuden lisätä ja muokata aiempiin vaiheisiin prosessia eteenpäin vieviä tietoja. Yleensä oivalluksia ja tarkennuksia tulee koko prosessin ajan ja silloin on hyvä palata vähän taaksepäin ja tehdä täydennystä aikaisempiin vaiheisiin.

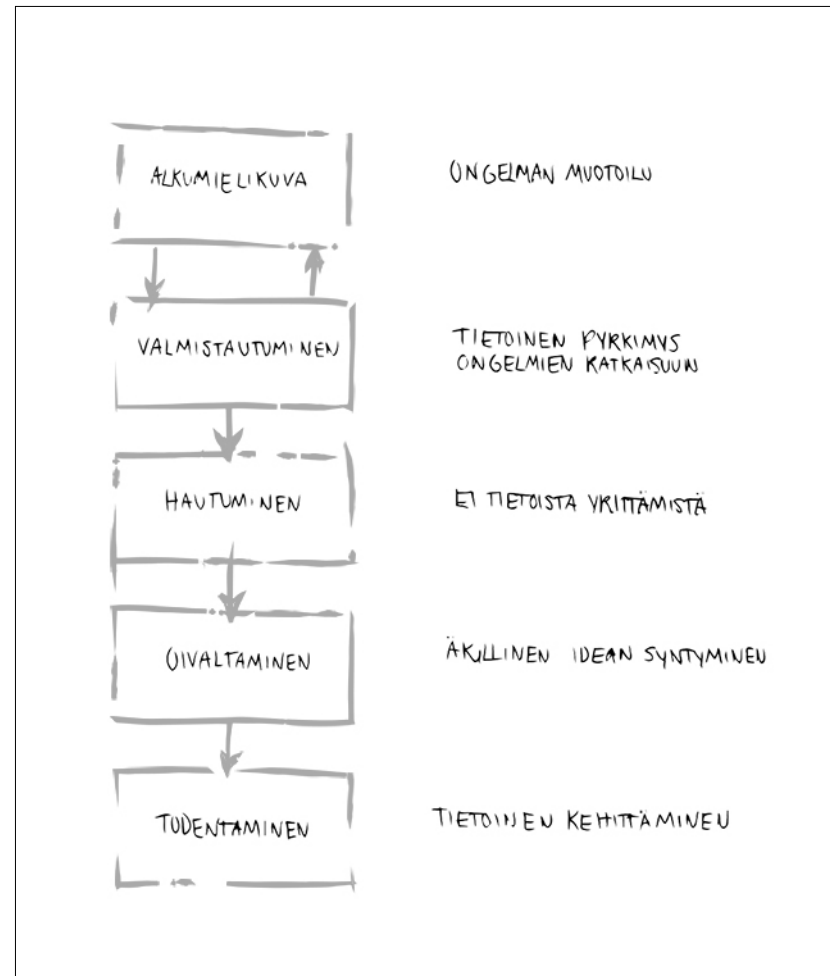
Teoreettisista tuotesuunnittelumalleista hiukan kömpelönä ja vanhanaikaisena pidetään Behavioristista mallia (kuvio 17 sivulla 30), joka etenee vaiheittain ja jossa ei palata taaksepäin tarkastelemaan uudelleen jotain asiaa. Mallissa on kuitenkin hyviä ja selkeitä vaiheita, joista on helppo nähdä, miten suunnittelun vaiheet etenevät. Voin huomata mallista tuttuja piirteitä omalle suunnitteluprosessille, mutta malli on liian rajoitteellinen toimiakseen minulle.

Behavioristit kehittivät ongelmanratkaisua varten aste- tai vaihemalleja. Ne kuvailivat ongelmanratkaisua irrallisina episodeina ja katkelmallisina, toisiaan seuraavina vaiheina. Vaiheita voidaan toistaa, kunnes kaikki ongelman eri puolet on käsitelty. Vaiheita ei sinänsä tässä mallissa vaihdeta keskenään. (Anttila 1992, 77.)

Malliin kuuluu viisi peräkkäistä vaihetta; Valmistautuminen tehtävään, hautuminen, oivaltaminen, todentaminen. Valmistautuminen on vaihe, jossa suunnittelija tiedostaa ongelman luonteen ja kokoaa asiaan koskevaa tietoa muististaan tai muista lähteistä. Tähän vaiheeseen liittyy myös alkumielikuva, joka usein esitetään varsinaista valmistautumisvaihetta edeltävänä tekijänä. (Anttila 1992, 77.) Ajattelen vaiheen kuvastavan suunniteltavaan tuotteeseen liittyvää tiedonhakua. Moni suunnitteluprosessi alkaa tiedonhaulla ja samalla tulee pohdittua voisiko joistain edellisistä projekteista olla hyötyä tietojen tai opittujen tekniikoiden kannalta. Tiedonhaku antaa hyvän pohjan tuleville vaiheille ja pidän sitä tärkeänä vaiheena suunnitteluprosessissa. Olen huomannut, että heikosti tehdyt alkuvalmistelut prosessissa yleensä kostautuvat tulevissa vaiheissa, jolloin on palattava taaksepäin tekemään alkuvalmistelut tarkemmin.

Hautominen on vaihe, jossa annetaan ajatusten liikkua vapaasti. Kysymyksessä on lepovaihe, jossa ongelma siirretään syrjään, ellei se heti ratkennut. (Anttila 1992, 77.) Tämän vaihe kuvastaa mielestäni ideointivaihetta, jolloin kaikille ajatuksille, jopa niille hullunkurisillekin annetaan mahdollisuus tulla esille. Vielä ei ruveta miettimään tarkasti mitään tuotteeseen liittyviä ratkaisuja, vaan annetaan vain ajatuksen virrata ja kirjoitetaan tai piirretään mietteitä paperille. Tässä vaiheessa on vaikea olla olematta kriittinen, mutta ideoinnin kannalta on hyvä yrittää sulkea se pois mielestä.

Kuvittelu on vaihe, johon sisältyy inspiraatiota. Tässä vaiheessa suunnittelija tulee tietoisiksi mahdollisista ratkaisumalleista. Koko ratkaisu ei ehkä voi nähdä etukäteen, ainoastaan suuntaa antavia ratkaisuja, joita voi myöhemmin vaiheelta käsitellä täydellisemmin. (Anttila 1992, 77.) Ajattelen tämän vaiheen olevan ideoiden jalostamisvaihe. Tässä vaiheessa ruvetaan yleensä miet-

KUVIO 17. Behavioristinen suunnittelumalli

timään tarkemmin syntyneitä ideoita, valitsemaan parhaimmat ideat ja pohtimaan niihin liittyviä ongelmakoh-
tia. Itse pidän tätä myös kriittisempänä vaiheena, jolloin mietitään syntyneiden ideoiden toimivuutta ja uutuutta.

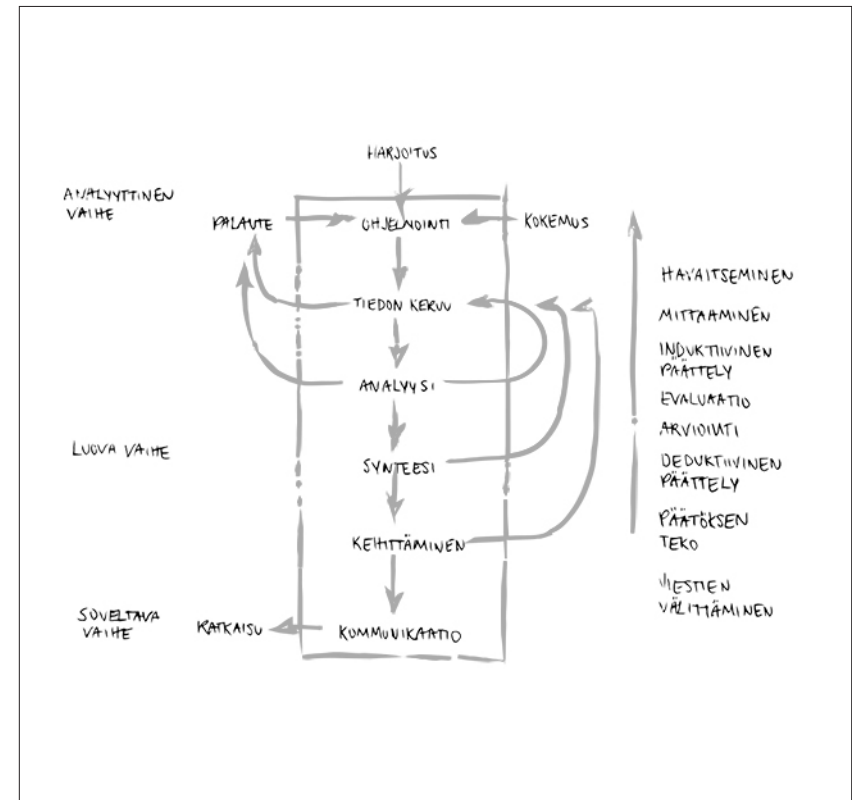
Oivallus on vaihe, jossa idea äkillisesti valkenee. Aina ei kuitenkaan synny oivallusta vaan monia tehtäviä leimaa tietoinen, systemaattinen ratkaisun etsiminen. (Anttila

1992, 77- 78.) Tämä vaihe tulee toivottavasti jossain vaiheessa projektia, mutta sen ilmaantuminen voi ottaa aikansa. Omissa projekteissa oivallus liittyy yleensä joihinkin pieniin asioihin, kuten tuotteen yksityiskohtaan. Oivaltaminen tuo paljon motivaatiota ja lisäpuhtia sekä se sysää eteenpäin projektissa. Mutta kuten Anttilakin sanoo, että aina ei tule oivallusta, vaan jatketaan eteenpäin niillä ratkaisuilla mitä on. Itsestäni tuntuu, että ilman oivallusta suunnitteluprosessi jää ilman sitä jotain, mikä tekee siitä rikkaamman.

Todentaminen on vaihe, jossa ratkaisuvaihtoehdot testataan ja jossa niiden käyttökelpoisuus punnitaan. Tässä vaiheessa tuote lopulta syntyy. (Anttila 1992, 78.) Tässä vaiheessa jännitys tiivistyy ja huomataan toimivatko tehdyt suunnitelmat, niin kuin ajateltiin. Huomaan omissa projekteissa, että hyvin tehdyt alkuvalmistelut ja ideointi- ja suunnitteluvaiheen hyvin loppuun vieminen antavat tuotteen toteutukselle parhaat eväät. Joitakin asioita ei voi ennalta suunnitella, vaan ne selviää sitten, kun tuotetta valmistetaan. Muutaman kerran on käynyt niin, että on tehty hyvät suunnitelmat, mutta jokin asia ei vain toimi materiaalissa tai jokin mekanismi ei toimi käytännössä.

Seuraava tuotesuunnittelun perusteisiin kuuluva malli on lähellä minun ajatusmaailmaa ja löydän siitä toimivia vaiheiden kuvaamista ja enemmän vapautta edetä eri vaiheiden välillä. Mallin on kehittänyt Bruce Archer, minkä hän on nimennyt operationaaliseksi suunnittelumalliksi (kuvio 18). Siinä on aiempaa enemmän esillä palautepiirit, mistä aiheutuu se, että vaiheet eivät etene niin määrättyssä järjestyksessä kuin behavioristisissa malleissa. Siihen on otettu mukaan aikaisempaa enemmän ulkoisia tekijöitä, prosessin liittyviä toimintoja ja ongelman ratkaisija itse. (Anttila 1992, 83- 84.)

31 Asiat, joihin kiinnitin huomiota tässä mallissa ovat eri vaiheiden välillä liikkuminen. Mahdollisuus täydentää ja tar-

KUVIO 18. Bruce Archerin operationaalinen suunnittelumalli

kentaa edellisiä vaiheita vie prosessia eteenpäin ja avaa uusia mahdollisuuksia kehittää suunnitteluprosessia. Myös palautteen rooli mallissa kiinnitti huomioni. Se on yhteydessä tiedonkeruu- ja analyysivaiheeseen, milloin on tärkeä kuulla muilta palautetta kootusta tiedosta ja ideoista. Palaute on kallisarvoista. Sen kautta saa uusia ideoita suunnitteluun ja myös heikot ideat paljastuvat, jolloin voi miettiä niiden toimivuutta.

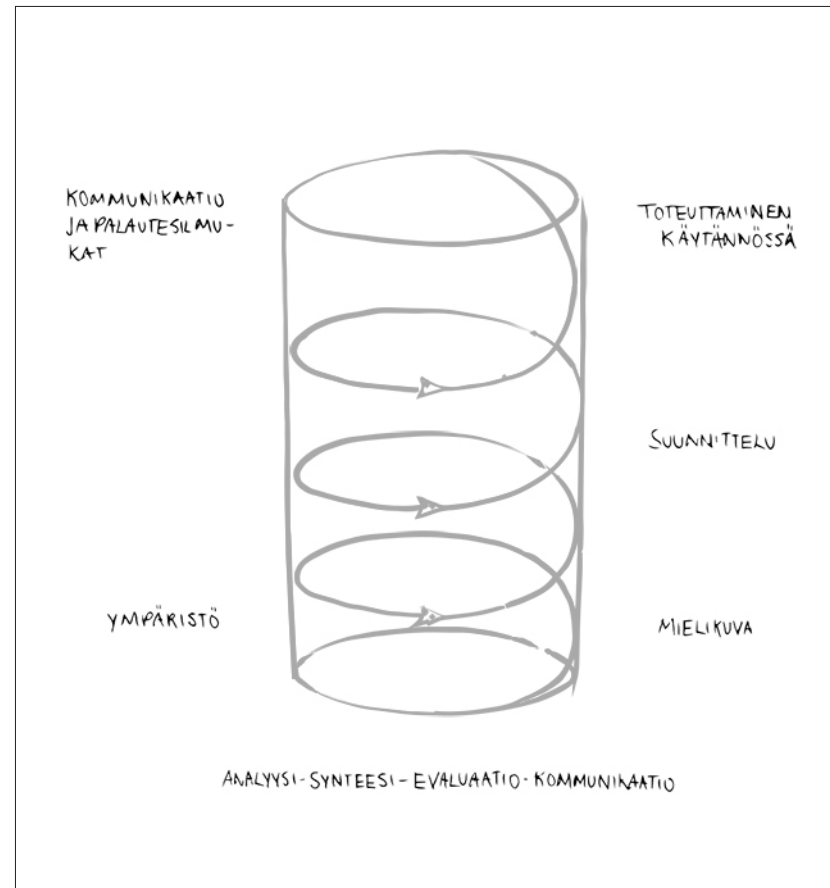
Mallissa voi myös huomata, että luovuudelle on annettu tilaa ja mahdollisuuksia vaikuttaa prosessiin, kun taas edellisessä mallissa vaiheissa eteneminen ja ratkaisujen

teko oli enemmän systemaattista toimintaa. Omassa suunnitteluprosessissa on tärkeää tehdä luovia ratkaisuja ja loikkia eri vaiheiden välillä, kun sille on tarvetta. Eteen tulleiden ongelmien ratkaisuun pääsen yleensä, kun annan ajatusten kulkea tehtyjen vaiheiden välillä. Pirkko Anttila kertoo sen, niin kun itse sen myös ajattelen. Jokainen käsityöläinen on kokenut, miten hän etenee luovassa toiminnassa vaiheittain. Aluksi edessä oleva tehtävä on aika lailla hämärä, mutta mitä enemmän sitä miettii, ja antaa ajatuksensa kiertää yhä uudelleen tehtävään, sitä selvemältä hänestä alkaa tuntua se miten hän tehtävän voi ratkaista. (Anttila 1992, 87.) Voin yhdistää tämän ajatuksen Archerin malliin, missä tietoja analysoimalla ja vaiheiden läpi kulkemisella päästää paremmin eteen tulleeseen ongelman ytimeen ja pystytään ratkaisemaan ongelma luovalla tavalla.

Esittelen vielä yhden luovan tuotesuunnittelumallin. Tämä malli on mielestäni monisyinen ja hiottu yksinkertaisuudessaan. Rowe Asimowin mallissa (kuvio 19) on kaksi risteävää prosessia: pystysuoraan etenevä prosessi, jossa tarvittavat toiminnat ovat jaksottaisesti kuvailtuna, ja vaakasuora prosessi, jonka jokaisessa jaksossa etenevät erikseen ongelmanratkaisun eri vaiheet. (Anttila 1992, 82.)

Pystysuoraan edeten seuraavat toisiaan tarpeiden määrittely, esinesuunnittelu, tuotteen yksityiskohtainen suunnittelu, tuotannon suunnittelu ja itse tuotanto. Lisäksi jokaisessa näistä vaiheista on osavaiheita, esimerkiksi valmistautuminen suunnitteluun, osajärjestelmien suunnittelu jne. Asimowin mallissa on lukuisia palautesilmukoita, joita pitkin virtaa uutta informaatiota tai tietoa vaikeuksista. (Anttila 1992, 82.)

Mallissa vaakasuoraan etenevä jakso muodostaa kierroksen, joka alkaa analyysillä ja etenee synteesiin ja evaluatation eli arvion kautta kommunikaatioon. Tämä kierros on

KUVIO 19. Rowe Asimowin suunnittelumalli

iteratiivinen eli toistuva sekä kierrosten sisällä että niiden välillä, ja kokonaisuuden jokaisen osan välillä on palautesilmukka. (Anttila 1992, 82.)

Mallin esittämät vaiheet on helppo sisäistää ja siinä on otettu huomioon suunnittelun etenemiselle ominaisia ja tärkeitä asioita, kuten palautesilmukat ja kierrosten toistuvuus. Jos joku vaihe ei toimi suunnitteluprosessissa voidaan edellisiä vaiheita toistaa, että päästään haluttuun

tulokseen. Omassa työskentelyssä näen tämän vaiheen luonnosteluvaiheessa ominaiseksi. Jotain hyvää ideaa eteenpäin viedessäni huomaan, ettei jokin asia toimi ja teen luonnostelua niin pitkään, että paperille muodostuu haluamani tulos. Voin myös huomata kierrosten toistuvuutta tuotteen toteutuksessa. Suunnitelman materiaali ei ehkä toimikaan tuotteessa tai mittasuhteet ovat väärät. On pohdittava muita vaihtoehtoja ja palattava takaisin suunnitteluvaiheeseen ja työstettävä ideaa niin kauan, että sillä on hyvät mahdollisuudet siirtyä valmistukseen.

Löydän mallista paljon yhtäläisyyksiä omaan suunnittelu-prosessin kulkuun ja minua kiinnostaa myös mallin spiraalimainen muoto. Rowenin malli on kuin majakka, jonka sisällä kiertää portaikko ja eri kerrosten välillä ovat tasanteet, joissa pysähdytään saamaan palautetta ja katsellaan ylhäällä sekä alhaalla olevia kerroksia, vaiheita. Voi nähdä edistyksen kiivetessä portaita ylöspäin ja nähdä tavoitteen ylhäällä, viimeisessä kerroksessa. Majakan seinillä kiertävät suunnittelun eri vaiheiden kuvaukset ja niitä seuraamalla voi edetä ylemmäksi portaikossa. Majakan alla sijaitsee kivijalka, joka toimii lähtökohtana työlle. Vaiheissa havaitaan ja ratkaistaan eteen tulleita ongelmia ja poimitaan ympäriltä tarpeellista palautetta ja tehdään tarvittavia korjauksia.

Esittelemäni luovan tuotesuunnittelun mallit ovat jääneet mieleeni koulussa käydyistä kursseista, koska ne ovat yksinkertaisia ja ne ovat olleet helppoja sisäistä. Niihin on ollut helppo tutustua, koska ne eivät hienostelee monimutkaisilla kuvioilla ja tuo liikaa ulottuvuuksia yhteen malliin. Arvostan yksinkertaisuutta ja pientä karheutta, koska se antaa mahdollisuuden tuoda omia ajatuksia mukaan malliin ja poimia sieltä hyviä asioita ja jalostaa niistä omaan suunnitteluprosessiin hyödyllisiä välineitä. Monissa eteenpäin viedyissä tuotesuunnittelumalleissa on mielestäni liian paljon mietitty ja jalostettu vaiheita ja niihin vaikuttavia teki-

jöitä niin, että niitä on vaikea ymmärtää. Tuntuu, että niin pitkälle viety malli on monipuolisuudessaan silti rajoittava, koska se on liian valmis, eikä anna helposti mahdollisuutta tuoda omia näkökulmia esille.

3.2 OMAN SUUNNITTELUPROSESSIN KULKU

Käytyäni läpi muutamia mieleeni jääneitä ja minulle hyödyllisiä suunnittelumalleja kerron, mitä olen niistä hyödynnyt. Kerron, millaisia omia oivalluksia olen tehnyt erilaisista teorettisista tuotesuunnittelun malleista ja lainaan joitakin hyväksi havaitsemia asioita niistä. Ne ovat antaneet hyvän pohjan kehittää itselleni sopivan toimintamallin, jota soveltamalla saan käyttööni tehokkaan työkalun suunnittelussa.

Ensiksi on hyvä miettiä, mitkä asiat suunnitteluprosessissa ovat tärkeitä minulle ja mitkä osaltaan auttavat projektin etenemisessä. Mieleeni tulee heti ensimmäisenä motivaatio. Se on voima, joka pitää vauhdissa ja laittaa jaksamaan. Ilman motivaatiota on vaikea tehdä suunnittelutyötä, koska silloin se tuntuu usein pakkopullalta. Minulle tärkeitä suunnittelutyössä ovat selkeät etapit, mihin pyrkiä ja ne ovat yleensä tulevat vaiheet prosessissa. Kun on selventänyt itselleen, mitä pitää olla mihinkin mennessä tehtynä, tulee paljon luottavaisempi olo ja tekee tehokkaasti töitä päästäkseen seuraavaan vaiheeseen. Teen etenemissuunnitelman jo prosessin alussa, ennen kuin olen aloittanut suunnittelutyön, jolloin se on hyvä pohja ja suunnannäyttävä prosessille. Suunnitteluprosessi kuitenkin elää koko ajan ja muutoksia tulee yleensä aina, joten on hyvä tehdä joustava aikataulukutus työlle, jolloin on jo vähän varautunut mahdollisiin muutoksiin. Olennaisinta prosessille on myös selkeä päämäärä, mihin pyrkiä. Ilman päämäärää tulee harhailtua paljon ja eikä oikein saa otetta työskentelyyn. Ideointi ja luonnostelu ovat sil-

loin aikamoista hakuammuntaa, joka ei tuota hyviä tuloksia. Prosessin alkuun on saatava hyvä tehtävänanto, josta voi muodostaa päämäärän työlle. Ehkä kaikkein kallisarvoisimpia asioita suunnitteluprosessille on muiden antama palaute. Palaute on aina hyväksi, oli se sitten negatiivista tai positiivista. Palautteesta voi parhaimmillaan saada uusia ideoita ja siitä voi tehdä johtopäätöksiä omaan työhön liittyen. Monta kertaa olen saanut muiden antamasta palautteesta hyviä oivalluksia ja pystynyt kehittämään ideasta toimivan tuotteen.

Mitä keinoja käytän ideoinnin apuna? Kun rupean ideoimaan tuotetta, haluan saada mahdollisimman monipuolisen alun suunnittelutyölle. Prosessin alussa haluan rakentaa eri elementeistä hyvän ja innostavan pohjamateriaalin, mistä voin saada inspiraatiota luonnostelutyöhön. Pidän erilaisten karttojen ja taulujen tekemisestä. Mielikuvakartat ja tunnelmataulut ovat suosikkejani ja käytän niitä paljon apuvälineenä suunnittelussa. Niihin kerään paljon inspiroivia kuvia ja tiivistän ydinasiat muutamiksi sanoiksi kuvien joukkoon. Olen mielestäni heikko kirjoittaja ja enkä oikein saa teksteillä kerrottua sitä, mitä päässäni ajattelen, joten kuvat kertovat sen puolestani. Taulujen ja karttojen väsäminen on myös rentouttavaa puuhaa ja vie ajatuksen välillä pois prosessista, jolloin saa vähän hengähdystaukoa työhön.

Tarinat ja runot voivat tuoda inspiraatiota korujen ideointiin. Vaikka niiden vaikutus ei suoraan työssä näkyisikään ne voivat auttaa löytämään jonkin tietyn tunnelman, jonka haluaa tuoda koruun. Myös muistot voivat toimia innoittajana korulle ja olen käyttänyt yhdessä projektissa muistoa pohjana korun aiheelle.

Yhtenä ideoinnin ja luonnostelun hyvänä tahdittajana ja oikean tunnetilan luojana toimii musiikki. Tietynlaista musiikkia kuunnellessa saan luonnosteluun oikean otteen ja

yllättäen paperille on ilmestynyt paljon luonnoksia. Tietynlainen ympäristö auttaa myös ideoinnissa. Luonnossa kulkeminen saa ajatuksetkin liikkeelle, jolloin voi syntyä hyviä koruideoita.

Tyylini tehdä koruja on tarkkaa ja pyrin viimeisteltyn työnjälkeen. Koulussa tekemissäni koruissa muodot ovat pelkistetyt ja pyrin tuomaan koruihin kontrasteja pintojen vaihteluilla. Olen melko varovainen korujen suunnittelussa, enkä ole revitellyt töissäni kovinkaan usein. Toin esille (kuva 20 sivulla 35) tekemiäni koruja, joista voi nähdä millainen tyyli minulla on ja mihin suuntaa se lähtee kehittymään tämän opinnöytetyöprosessin aikana.

Millainen on minun suunnitteluprosessin kulku? Aiemmin esittelemäni luovan tuotesuunnittelun mallit ovat toimineet minulle omien toimintatapojen muokkaajana ja kehittäjänä ja olen saanut niistä oivalluksia korujen suunnitteluun. Lähellä omia ajatuksia suunnittelun kulusta on Rowe Asimowin suunnittelumalli, johon voin eniten pohjata oman suunnitteluprosessin kulkua. Niin kuin aikaisemmin jo mainitsin, mallissa on paljon hyviä piirteitä, jotka ovat suunnittelulle olennaisia ja tärkeitä asioita. Voin myös huomata muiden esittelemieni mallien vaikutusta suunnitteluprosessiin. Bruce Archerin ja Behavioristisen ajattelun suunnittelumallista voin myös löytää tuttuja pääpiirteitä, jotka näkyvät oman suunnitteluprosessin kulussa.

Pidän kaavioiden tekemisestä ja kuvilla kertomisesta, joten tein myös omasta suunnitteluprosessistani kartat. Karttoja on kaksi, mitkä ovat asiakaslähtöinen ja kohderyhmälähtöinen suunnitteluprosessi. Kartoissa havainnollistan, miten prosessit etenevät, mitä lainauksia olen tehnyt esittelemistäni tuotesuunnittelun malleista ja myös sen, mitä oivalluksia olen saanut niistä. Esittelemissäni teoreettisissa suunnittelumalleissa ei puhuttu asiakkaista. Asiakas on olennainen osa suunnitteluprosessia, vaikka se

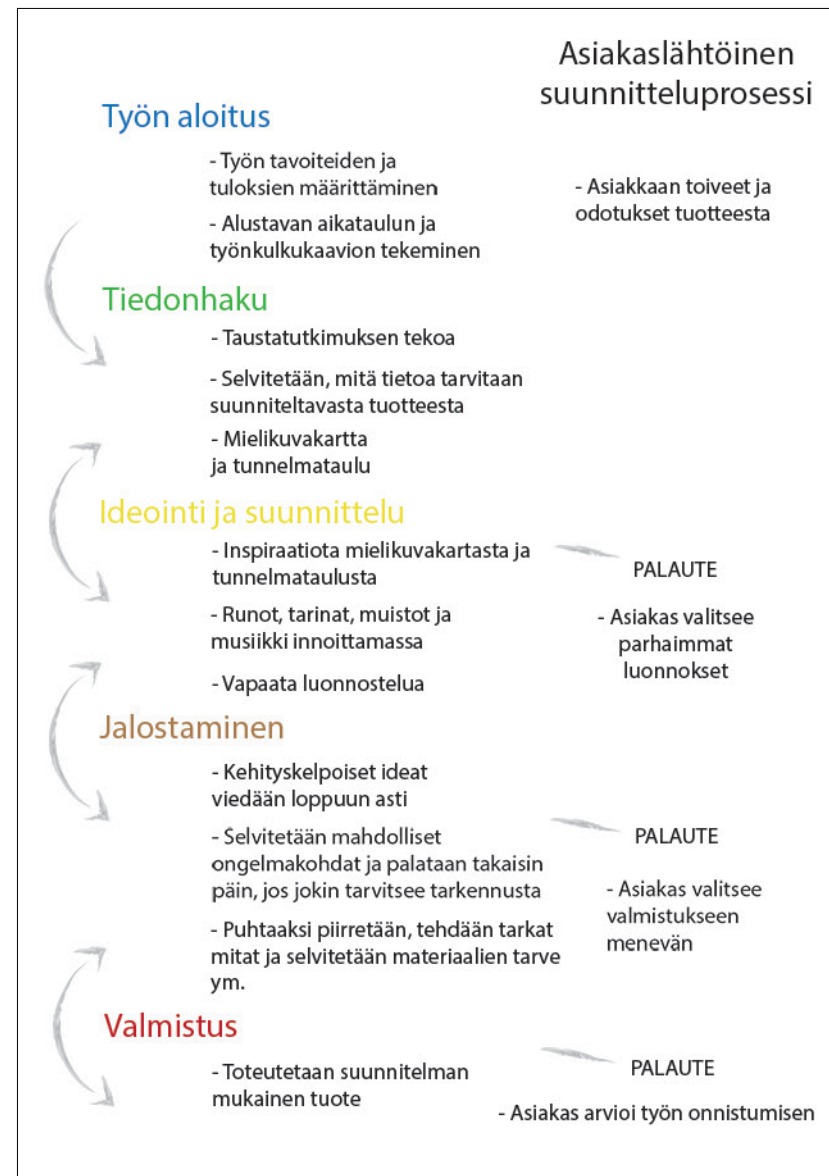
KUVA 20. Neljän vuoden aikana koulussa tekemiäni töitä. Työt vasemmasta ylänurkasta oikealle edeten: korvakorut sanomalehdestä, Pisara-kaulakoru, Varjolintu-kaulakoru, solmioneula, Virta-sormus, sormus zirconiolla.

ei suoraan vaikutakaan omiin suunnittelumenetelmiin ja kaikissa projekteissa ei välttämättä ole asiakasta. Omassa suunnitteluprosessissa haluan kuitenkin tuoda asiakasta konkreettisemmin esiin ja huomioida hänen vaikutuksen prosessissa. Asiakaslähtöisessä ja kohderyhmälähtöisessä prosesseissa suunnittelun kulku on melko samanlainen, mutta asiakaslähtöisessä suunnittelussa on otettava huomioon asiakkaan toiveet ja odotukset tuotteesta. Yleensä suunnittelen ja valmistan tuotteita tilauksesta ja työni ovatkin usein asiakaslähtöisiä. Esittelen ensin asiakaslähtöisen suunnitteluprosessin (kuvio 21), sillä pohjaan siihen kohdeyhämälähtöisen suunnitteluprosessin (kuvio 22 sivulla 38), jossa tuote suunnitellaan tietyille kohderyhmälle. Juuri sellainen oli myös opinnäytetyöni korusarjan suunnitteluprosessi.

3.2.1 ASIAKASLÄHTÖINEN SUUNNITTELUPROSESSI

Ajattelen projektin alkavan siitä, kun saan tehtävänannon. Asiakas kertoo toiveensa tuotteesta ja siitä voidaan määrittää työlle tavoitteet ja millainen tulos projektista on tarkoitus syntyä. On hyvä kirjata sovitut asiat paperille, että mahdollisissa epäselvyytilanteissa voidaan tarkistaa alussa sovitut asiat ja edetä niiden mukaan. Asiakas antaa aikarajan työn valmistumiselle ja siitä voin rakentaa alustavan aikataulun projektille. Alussa sovitaan asiakkaan kanssa myös mahdolliset tapaamiset, joissa käydään läpi luonnokset ja tuotteen valmistuksen aikana on hyvä tehdä esimerkiksi sormuksen koon tarkistus.

Määritettyäni pohjan työlle on aika tehdä tiedonhaku suunniteltavasta tuotteesta. Yleensä tiedonhaku liittyy tuotteessa käytettäviin liitoksiin ja materiaaleihin. On mietittävä, mitkä materiaali ja rakenneratkaisut sopisivat tuotteeseen parhaiten ja mikä sopii asiakkaan budjet-

KUVIO 21. Asiakaslähtöinen suunnitteluprosessi, tekijä Iiris Liimatta

tiin. Asiakas on voinut asettaa joitain tiettyjä vaatimuksia tuotteelle, kuten allergiavapaus tai helppo lukkosysteemi, jolloin ne on otettava huomioon valintoja tehdessä. Jos asiakkaalla on joku normaalista poikkeava rakennevika tai sairaus, joka pitää ottaa huomioon suunnittelussa, on siitä hyvä tehdä vähän taustatutkimusta.

Tiedonhakuvaiheen jälkeen teen mielikuvakarttoja ja tunnelmatauluja, joihin kokoan kaikki ajatukset tuotteesta yhteen. Kerään inspiroivia ja havainnollistavia kuvia, teen benchmarkkausta ja etsin mielenkiintoisia muotoja, materiaaleja ja pintoja, joita voisin mahdollisesti käyttää suunniteltavassa tuotteessa. Laitan kuvien joukkoon sanoja, jotka tuovat esille tuotteelle tärkeitä ja huomioon otettavia asioita. Sanat yhdistyvät keräämieni kuvien kanssa ja muodostavat yhdessä tietopankin tuotteesta. Tekemäni mielikuvakartat ja tunnelmataulut toimivat inspiraationa tulevassa ideointi- ja suunnitteluvaiheessa.

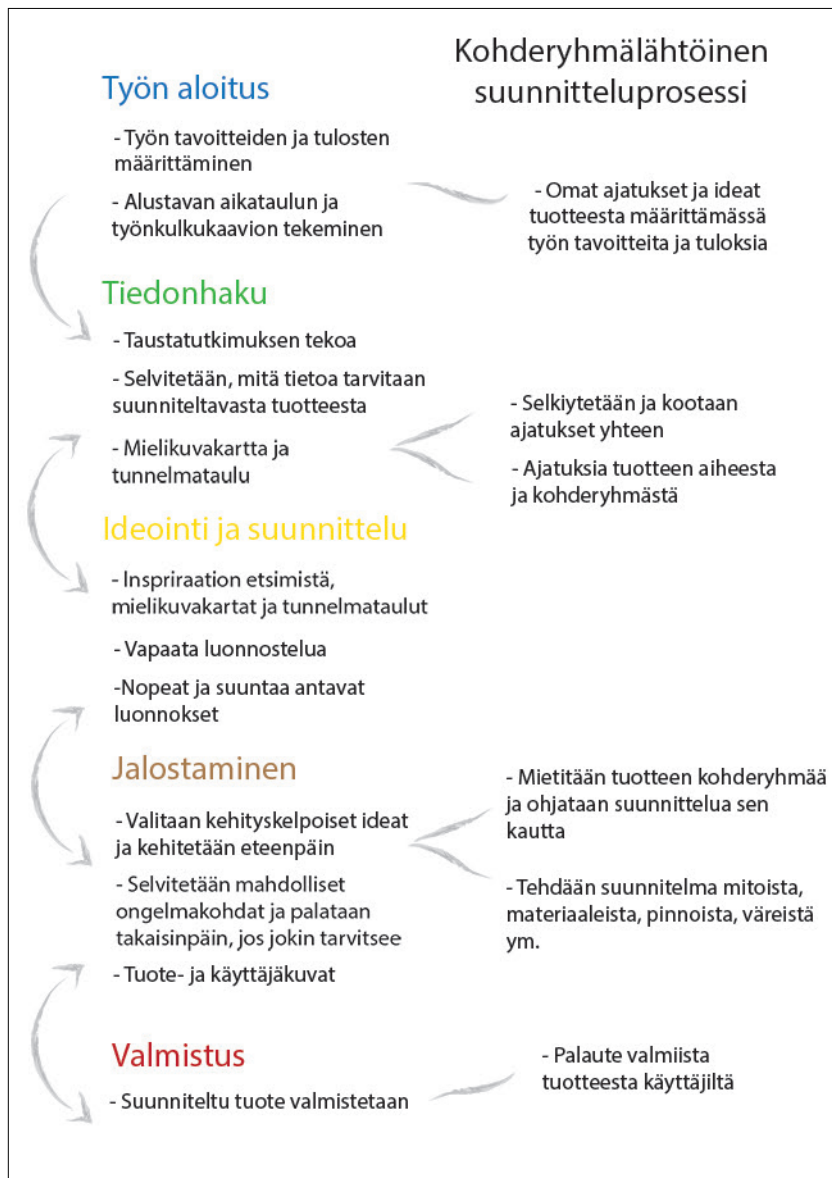
Ideointi- ja suunnitteluvaiheessa on tärkeää olla kaikille ajatuksille avoin ja piirrellä kaikkea, mitä mieleen juolahdetaan. Tässä vaiheessa on turha olla kriittinen, sillä se vaikuttaa luonnosteluun hidastavasti ja rajoittavasti. Tämä ei ole kuitenkaan helppoa, sillä päässä pyörivät faktat materiaaleista, liitoksista ja menetelmistä. Ideoissa otan tekemistäni tunnelmatauluista ja mielikuvakartoista vaikutteita luonnoksiin ja pidän mielessä tuotteelle tärkeät asiat. Alussa teen melko nopeita luonnoksia ja teen niiden verran kuin pystyn. Näistä valitsen mielestäni parhaiten tuotteen kuvaukseen sopivimmat luonnokset asiakkaalle nähtäväksi. Luonnoksia ei saa olla liian paljon, sillä asiakas ei välttämättä osaa tehdä päätöstä isosta luonnosmäärästä. Asiakas antaa luonnoksista palautetta ja valitsee häntä eniten miellyttävimmän/miellyttävimmät luonnokset, joita lähden viemään eteenpäin. Jos asiakas ei vielä löydä mieleistään luonnosta, niin ideointia ja luonnostelua jatketaan.

Ideoiden jalostamisvaiheessa mietin tuotteen muodot tarkasti paikoilleen ja teen hienosäätöä mittasuhteissa, rakenteessa ja pinnoissa. Tässä vaiheessa on mietittävä tuotteen mahdolliset ongelmakohdat, jotka tulisi ratkaista, ennen kuin tuotetta ruvetaan valmistamaan. Jos jokin asia tarvitsee tarkennusta, teen taas nopeaa luonnostelua ja ratkon ongelmaa sitä kautta ja siirryn taas eteenpäin, kun ongelma on ratkennut. Teen myös tarkat arviot materiaalien tarpeesta ja suunnittelen myös tuotteen valmistuksen etenemisen vaihe vaiheelta. Tässä vaiheessa asiakas tekee lopullisen valinnan luonnosten välillä ja valitsee luonnoksen, joka menee valmistukseen. Jos asiakas ei ole vielä tyytyväinen luonnokseen jalostamista jatketaan niin pitkään, että luonnos on asiakkaan mieleen ja voidaan edetä seuraavan vaiheeseen eli tuotteen valmistukseen.

Valmistusvaiheessa tehdään suunnitelmien mukainen tuote. Tässä vaiheessa voi nähdä onko suunnittelutyö tehty hyvin ja perusteellisesti, kun tuote tulee konkreettiseksi. Jos jokin asia ei toimi esimerkiksi mittasuhteet ovat väärät tai muoto osoittautuu vaikeaksi toteuttaa, on mentävä taaksepäin ja tehtävä tilalle toimiva ratkaisu. Lopullisen tuomion tuotteelle antaa asiakas. On tärkeä saada rehellinen mielipide tuotteesta, sillä palautteen kautta voi kehittää itseään ja toimintatapojaan parempaan suuntaan.

3.2.2 KOHDERYHMÄLÄHTÖINEN SUUNNITTELU-PROSESSI

Suunnitteluprosessi, jossa suunnitellaan tuote kohderyhmälle, on suurin piirtein samanlainen kuin asiakaslähtöinen suunnitteluprosessi ja eteneekin samojen vaiheiden läpi. Ensiksi on tärkeää määrittää omat tavoitteet työlle. Millaista tuotetta rupean suunnittelemaan ja miksi? Millai-

KUVIO 22. Kohderyhmälähtöinen suunnitteluprosessi, tekijä Iiris Liimatta

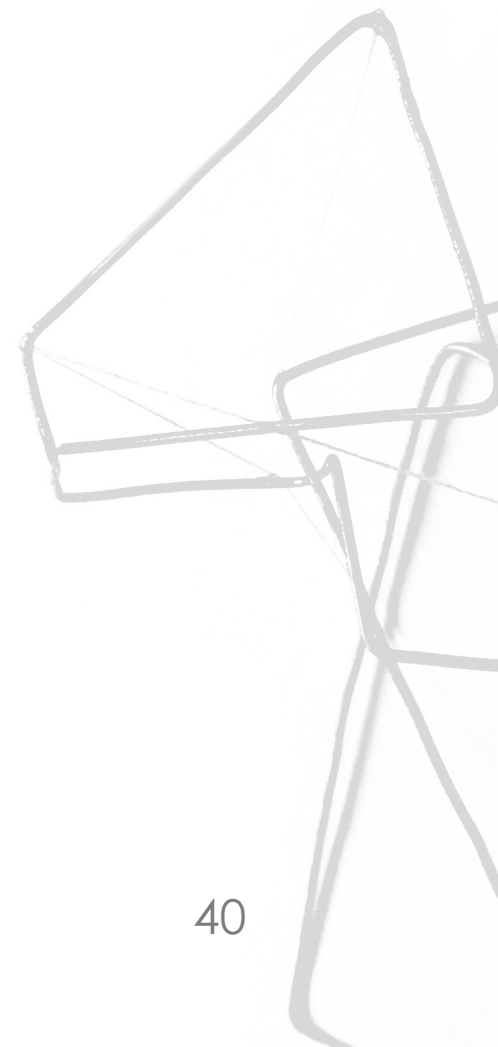
sia odotuksia minulla on tuotteelle ja millaiselle kohderyhmälle aion tuotteen suunnata? Omien tavoitteiden selkeyttäminen ja suunnittelun päämäärän hahmottaminen ovat olennaisessa osassa työn alussa, sillä asiakas ei ole antamassa tarvittavia rajoituksia työlle. Tärkeää on tietää, miksi tuotetta ruvetaan suunnittelemaan. Onko kuluttajilla tarvetta tietynlaiselle tuotteelle? Halutaanko tuotteella tuoda näkyvyyttä ja kannattavuutta tekijälle/yritykselle vai halutaanko laajentaa omaa tuotetarjontaa? Kenties halutaan kokeilla jotain uutta ja kehittää omia taitojaan, niin kuin opinnäytetyössäni korusarjan suunnitteluprosessissa. Joskus vain pelkkä idea voi antaa hyvän syyn tuotteen suunnittelulle. Aina takana ei tarvitse olla täydellisiä perusteluja tai tarvetta, miksi haluan suunnitella tuotteen. Voi kokeilla, mikä idea ottaa tuulta alleen ja mikä taas ei ollut niin hyvä idea, että se valmistettaisiin tuotteeksi asti.

Tiedonhakuvaiheessa otetaan huomioon samanlaisia asioita kuin asiakaslähtöisen suunnitteluprosessin tiedonhakuvaiheessa. Mietitään millaisia tietoja tarvitaan, että voidaan suunnitella tuotetta. Prosessissa asiakas ei ole määrittämässä tuotteen ominaisuuksia, vaan sitä määrittävät oma idea tuotteesta ja millaiselle kohderyhmälle tuote suunnataan. Onko kohderyhmä pieni ja rajausta tarkka? Onko valitulla kohderyhmällä erikoisvaatimuksia tuotteelle, esimerkiksi toimintarajoitteisuus ja allergiat? Jos kohderyhmän rajausta on löyhempi, antaa se suunnittelulle myös venyvämmät raamit. Tiedonhakuvaiheessa voidaan ottaa selvää, millaisista asioista kohderyhmään kuuluvat henkilöt ovat kiinnostuneet ja millaisia asioita he arvostavat tuotteessa? Omissa suunnittelutöissä en käytä paljoa aikaa tarkkaan kohderyhmän tutkimiseen, sillä se kuuluu mielestäni isompiin suunnitteluprojekteihin, joissa on käytössä resursseja sellaisen tutkimuksen tekemiseen. Tuon mielikuvakartoissa esille ajatukseni tuotteesta ja otan huomioon myös tuotteen kohderyhmän, pohdin millais-

ta asioista he ovat kiinnostuneet, heidän tyyliään ja arvo-
jaan. Niin tein myös tässä työssä, korusarjaa suunnitelles-
sani. Tekemäni mielikuvakartat auttavat minua tulevissa
vaiheissa suunnittelemaan tuotetta toivottuun suuntaan
ja samalla ottamaan huomioon tuotteen kohderyhmän.

Ideointi- ja suunnitteluvaiheessa apuna ovat tekemäni
mielikuvakartat ja tunnelmataulut. Ideointi on vapaata,
siihen ei vaikuta asiakkaan mielipiteet tuotteesta, vaan
lopullisen päätökset eteenpäin vietävistä luonnoksista
on tehtävä itse. Aina ei ole mahdollista kysyä ulkopuo-
lisilta mielipidettä luonnoksista ja joskus voi tuntua vai-
kealta tehdä päätös, mikä luonnos on parhain ja mitä
kannattaa kehittää eteenpäin. Silloin on mietittävä tuot-
teen kohderyhmää ja ohjattava luonnostelua sitä kautta,
että tuotteesta muotoutuisi valitulle kohderyhmälle sopi-
va. Jalostusvaiheeseen etenevät parhaimmaksi ajatellut
luonnokset, joita viilataan kohti valmista suunnitelmaa
tuotteesta. Pohditaan sopivuutta kohderyhmän tarpeille,
arvoille ja tyyliille. Sitä kautta muotoutuvat tuotteen mate-
riaalit, värit, pinnat ja mitat, jonka jälkeen voidaan tehdä
tarkemmat piirrokset tuotteesta, missä on nähtävissä kaik-
ki nämä asiat. Lopputuloksena suunnitteluprosessista syn-
tyvät tarkat ja havainnollistavat tuote- ja käyttäjäkuvat,
joissa pyritään esittämään tuote mahdollisimman realis-
tisesti. Tuote- ja käyttäjäkuvien avulla on helppo lähteä
valmistamaan tuotetta. Suunnitelma tuotteesta voi olla
esimerkiksi ehdotus jollekin yritykselle, joka valmistaa tuot-
teita tai sitten se voi olla omalle yritykselle suunniteltu tuo-
te, joka valmistetaan itse.

4 NÄKÖKULMIA JA VAIKUTTEITA KORUTAITEESTA KORUTAITEENOSASTOLTA

Korutaide oli aluksi minulle tuntematon alue, jota lähdin tutkimaan ensin kirjallisuudesta ja etsimään sitä kautta tietoa korutaiteen käsitteestä. Kirjallisuudesta löytämäni tiedot olivat melko suppeita, enkä mielestäni saanut niistä tarpeeksi kattavaa tietoa tästä niin laajasta ja monisäikeisestä käsitteestä. Parhaimman kosketuksen korutaiteeseen saisin seuraamalla ja haastatteleamalla alan ihmisiä. Otin yhteyttä Imatralla sijaitsevaan Saimaan ammattikorkeakoulun korutaiteenosastoon, jossa opetetaan korutaidetta yhtenä kuvataide koulutusohjelman osa-alueena. He olivat kiinnostuneet vierailustani heidän osastolleen ja menin sinne puolentoista viikon ajaksi. Menin havainnoimaan ja tutustumaan siihen, miten siellä työskennellään ja millaisia näkökulmia ja ajatuksia heillä on koruista.

Toivoin, että saisin vierailuni aikana tutustua menetelmiin, joita he käyttävät koruja suunnitellessaan ja tehdä muutamia tehtäviä, joiden kautta saisin paremman kosketuksen korutaide-alaan. Halusin myös seurata opiskelijoiden työskentelyä ja tehdä haastatteluita oppilaille ja opettajille, joiden kautta saisin vastauksia minua kiinnostaviin ja askarruttaviin asioihin korutaiteesta. Haastateltavilta henkilöiltä saisin myös erilaisia näkökulmia, ajatuksia ja mielipiteitä aiheesta ja näin saisin kokoon monipuolisen paketin alan ihmisten ajatuksista korutaiteesta löytämäni kirjallisuuden tueksi.

4.1 MENETELMIÄ JA AJATUKSIA KORUTAI-DEOSASTOLTA

Vierailun alussa kävimme korutaiteen opettajan Nelli Tannerin kanssa läpi toiveeni ja tavoitteeni vierailulle. Kerroin haluavani painottaa enemmän suunnittelumenetelmiin kuin valmistukseen, jolloin hän osasi antaa minulle sopivia tehtäviä. Heillä oli menossa kurssi, jonka aiheena oli

KUVA 23. Tekemäni korsetti sähköjohdoista

keho, johon liittyen sain muutamia tehtäviä. Ensimmäisessä tehtävässä sain kuvan, joka esitti jalkapalloilijaa ja josta minun tuli etsiä erilaisia asioita: värejä, pintoja, objekteja, tunnelmia ym. Sitten pohdin urheilijan olemusta ja mietin, millainen on urheilijan keho, voisiko sen kuvitella jos-sain muussa ammatissa tai tehtävässä? Sen jälkeen etsin kuvia löytämistäni asioista ja keräsin ne saamani kuvan ympärille. Kirjoitin sanoja ja piirsin viivoja kuvaamaan prosessin kulkua ja etenemistä. Tekemäni mind mapin tarkoituksena oli herätellä ajatuksia, saada ideoita kuvien kautta sekä se toimi myös pohjana tuleville töilleni.

Keho-kurssilla korutaiteen oppilaat olivat pohtineet ja etsineet ihmisen kehoon liittyviä asioita: proteesit, kehonmuokkaus, kehonrakennus ja asioita, mitkä menevät ää-

rimmäisyyksiin ja liioitteluun. Mietin kehoon liittyviä asioita ja mind mapin kautta sain ajatuksen korsetista. Korsetti muokkaa kehoa ja se saa kehon näyttämään hoikalta ja muodokkaalta, mutta samalla se myös vahingoittaa ja hankaloittaa käyttäjänsä elämää. Yhdessä tehtäväs- sä sain tehtäväksi kaksi erilaista korsettia, joissa minun tuli käyttää materiaalina paperia ja narua (kuva 26 sivulla 47). Kolmas materiaali piti olla jotain, mitä inhoan ja va- litsin materiaaliksi sähköjohdot (kuva 23 sivulla 41). Toises- sa tehtävässä piti tehdä mahdollisimman yksinkertaisilla muodoilla korsetit käyttäen rautalangaa ja kalastajanlan- kaa (kuva 24). Tehtävissä minun piti siirtää sivuun tekniset asiat ja keskittyä enemmän työn ajatukseen ja ideaan. Korsetit tuli saada valmiiksi päivässä, joten työn tekemi- nen oli nopeaa sekä luonnosmaista. Työskentelylleni omi- naista on yksityiskohtien viimeistely sekä siistin kokonaisuuden aikaan saaminen ja aluksi olikin vaikeaa jättää ne taka-alalle ja tehdä töitä ilman "hidasteita".

Huomasin tehtäviä tehdessäni ja opiskelijoiden työskente- lyä seuratessani, että he lähtevät usein tekemään suunnit- telutyötä materiaalien kautta. Aluksi voidaan etsiä inspi- raatiota kuvien kautta ja saadaan sitä kautta ajatuksia työstä ja sen jälkeen ruvetaan etsimään ja rakentamaan korun hahmoa käyttäen erilaisia materiaaleja. En nähnyt heidän käyttävän piirtämistä paljoa suunnittelussa, vain muutamia nopeita luonnoksia suuntaa antamaan. Koru- muotoilussa piirtämisellä on suuri osa korun suunnittelua ja sitä tehdään paljon. Materiaalien käyttö suunnittelussa ja luonnostelun tukena on hyväksyttyä, mutta sitä näkee harvemmin alkuvaiheessa suunnitteluprosessia. Yleensä, kun suunnitelmat korusta on tehty, siirrytään tekemään kokeiluja materiaaleilla ja valmistamaan tuotetta kokei- luista saatua tietoa apuna käyttäen.

Yhdessä tehtävässä minun tuli tehdä kahdeksan erilaista korsettia käyttäen materiaalina puuta ja kiveä. Minun tuli

KUVA 24. Tekemäni korsetit rautalangasta ja kalas- tajanlangasta

ottaa huomioon kaksi erilaista rakennetta: kiinteä, missä muotoilen ja rakenne, missä käytän siivuja/suikaleita. Mittakaavana töille oli oman kämmenen mitta ja 20mm. Aikaa tehtävän tekemiseen oli päivä. Tässä tehtävässä työskentely oli myös nopeaa, enkä käyttänyt aikaa luonnosteluun, vaan lähdin ajatuksen pohjalta tekemään muotoja ja rakentamaan. Kiinteiden töiden muotoilu oli minulle tuttua ja se sujui nopeasti, kun taas siivuista ja suikaleista muotojen rakentaminen oli uutta ja haasteellisempaa. Kiinnostuin muodon rakentamisesta osista ja sain aikaan hauskoja ja mielenkiintoisia töitä. Kiven ja puun käyttö suunnittelutyössä oli minulle uutta ja se avasi minulle uuden tavan käyttää materiaalia. Tekemissäni korseteissa (kuva 25 sivulla 44) minua innostivat niiden luonnosmaisuus ja viimeistelyttömyys, joka teki niistä jännittäviä. Niitä katsoo erilailla kuin viimeisen päälle tehtyä korua. Juuri sellaisia asioita halusin tuoda suunniteltavaan korusarjaan.

Vierailun aikana kävin opiskelijoiden kanssa Lahdessa korutaiteilija Helena Lehtisen studiolla. Siellä seurasin ja olin mukana palauttekeskustelussa, kun kukin opiskelijoista esitteli keho-kurssin aikana tehtyjä, vielä keskeneräisiä töitä Lehtiselle ja muille. Oli mielenkiintoista kuunnella opiskelijoiden ja alan ammattilaisen ajatuksia ja mielipiteitä töistä. Havaitsin, miten erilaisia taidekoruja voikaan olla ja miten erilaisia jokaisen prosessit ja lähtökohdat töille olivat. Oli hyvin herkkiä ja henkilökohtaisia, ajatuksia herättäviä, rohkeita ja jopa ällöttäviä töiden aiheita. Huomasin, miten tärkeää korutaidetta tehtäessä on omien rajojen rikkominen ja uskallus tehdä sellaisia asioita, mitä ei ennen ole tehnyt ja päästä lopputulokseen, joka ei ole jäänyt puoliteiehen vaan on viety loppuun asti. He puhuivat paljon työn takana olevasta ajatuksesta ja ideasta ja siitä, miten se näkyy työssä. On tärkeää, että katsoja huo-

maa työn takana olevan ajatuksen ja sen ei tarvitse olla ilmiselvä, vaan se voi aueta katsojalle vähitellen. He keskustelivat töiden nimistä ja niiden tärkeydestä työn rinnalla. Nimi on tärkeä osa työtä ja sen ymmärrettävyyttä ja sillä voidaan ohjata katsoja työn sisälle. Korumuotoilussa korun nimi on myös tärkeä ja se kuuluu yhtenä osana korun kokonaisuuteen. Sen kehittämiseen käytetään aikaa, sillä se voi olla osa tuotteen haluttavuutta ja ostopäätöstä. Se, millä tavalla nimeä käytetään voi olla erilaista. Korutaiteessa korun nimet menevät yleensä syvemmälle ja jättävät katsojalle oman tulkinnan varan, mutta ohjaavat samalla haluttuun suuntaan. Teollisen korun nimen valinta voi olla vaikeaa, sillä monet nimet ovat jo käytettyjä tai varattuja. Nimen pitäisi olla hyvin koruun sopiva ja kuvastaa sitä, olematta liian ilmiselvä.

Saamissani tehtävissä liikuin pois mukavuusalueelta ja koettelin omia rajojani, mitä en aiemmin ole paljoa tehnyt. Alussa huomasin, miten vaikeaa oli unohtaa pikkutarkka tekeminen ja kokonaisuuden hallitseminen töitä tehdessä. Huomasin, että joskus täytyy tehdä sellaista, mikä tuntuu vaikealta ja mennä yli omien rajojen, että voi huomata kehittyvänsä ja saada uutta sisältöä omaan työskentelyyn. Nyt katson töitäni eri tavalla. Ajattelen, että pikkutarkkaa ja teknistä suorittamista olennaisempaa on ajatus ja sen kautta hahmotettava koru. Korusuunnittelijan työ on luovaa ja taiteellista ja töissä tulee näkyä taidolla ja ajatuksella tehdyt päätökset. Sitten tulevat vastaan teollisen korun vaatimukset ja korusta pitää saada valmistettavuudeltaan helppo ja nopea, jolloin tietyt tekniikat ja korun muodot eivät välttämättä onnistu. Se vaikuttaa osaltaan korun ulkomuotoon. Joskus pitkän suunnittelutyön tuloksena syntyy hengetön koru, josta on kaikkien suunnitteluprosessien vaiheiden jälkeen riisuttu se olennaisin pois. Joskus kuitenkin voi nähdä onnistuneita tuotteita, joissa

KUVA 25. Tekemiäni korsetteja rakennettu siivuista ja muotoiltu yhtenäisistä muodoista. Materiaalit: marmori, puu, vuolukivi, liima.

on säilynyt korun sielu sekä kaunis ja mielenkiintoinen ulkomuoto. Haluaisin teollisen korun olevan sielukkaampi, arvoituksellisempi ja siihen aion pyrkiä korusarjaa suunnitellukseni. Voisiko korusarjan korut olla luonnosmaisina, samalla kuitenkin täyttäen teollisen korun vaatimukset?

4.2 YHTENEVÄISYYKSIÄ JA EROAVAISUUKSIA

Opinnäytetyön alussa teollisen korun ja taidekorun käsitteitä tutkiessani ja vieraillessani korutaiteenosastolla tein havaintoja kummallekin alalle tyypillisistä piirteistä. Huomasin, että näillä kahdella korualalla on paljon yhteisiä piirteitä, mutta myös paljon erilaisia näkökulmia ja ajatuksia korusta.

Keräsin haastatteluun kysymyksiä, joita minulle oli nousset esille kirjallisuutta tutkiessani ja joihinkin kysymyksiin halusin tarkennusta ja laajempaa näkökulmaa asiasta. Haastattelu ei saanut olla liikaa aikaa vievä ja kysymykset tuli olla selkeitä ja ymmärrettäviä. Jaoin kysymykset aihealueisiin, joka selkeytti haastattelun runkoa. Haastattelin viittä korutaiteen opiskelijaa ja kolmea korutaiteen opettajaa. Osa haastattelin henkilökohtaisesti ja osa vastasi sähköpostitse kysymyksiin.

Ensimmäinen aihealue liittyi korutaiteen nykyhetkeen. Korumuotoilun nykyhetkeen liittyvät tiedot olivat minulla hyvin tiedossa ja minua kiinnosti tietää, millainen se on korutaiteessa? Kysymyksillä halusin saada lisätietoa nykyhetkeen liittyvistä asioista, sillä en ollut löytänyt siihen liittyvää tietoa kirjallisuudesta. Aluksi kysyin alan kehityksestä, millainen se on ollut lähivuosina? Kysyin, mitkä asiat ovat tällä hetkellä pinnalla olevia asioita ja vaikuttavatko tyyli- ja muotivirtaukset korutaiteeseen?

Toisen aihealueen kysymykset liittyivät korujen suunnitteluun ja valmistukseen. Esittämieni kysymyksien ja saamieni

vastausten kautta sain tietoa haastateltavien käyttämistä suunnittelumenetelmistä ja korujen valmistukseen liittyvistä asioista. Halusin tietää, millainen suhde korutaiteessa on korujen valmistukseen? Onko korujen suunnittelussa ja valmistuksessa uniikit lähtökohdat vai voidaanko myös tehdä korusarjoja? Kuinka paljon korujen valmistuksessa käytetään perinteisiä valmistusmenetelmiä, millainen osa niillä on korun valmistuksessa? Halusin myös tietää, onko suunnittelussa asiakaslähtöisyyttä? Lopuksi kysyin, millaisia menetelmiä käytät koruja suunnitellessasi?

Viimeinen aihealue ja kysymys liittyivät koruihin. Olin kirjallisuutta tutkiessani ja korutaideostolla ollessani huomannut, että korujen takana oli viestejä, joiden haluttiin välittyvän koruista. Korumuotoilussa pyritään siihen, että koru kertoisi tarinan itsestään ja loisi yhteyden katsojaansa, mutta korutaiteessa viestit ovat olennainen osa korua. Halusin tarkentaa tietoa tästä ja kysyin, millainen osa korua ovat viestit?

Tekemieni haastattelut selvensivät joitain asioita, mitkä olivat jääneet mietityttämään ja huomasin niistä, miten erilaisia näkökulmia korun suunnitteluun ja valmistukseen, uniikkiin ja korusarjoihin korutaiteessa on. Tein havaintoja ja tuon tässä esille, mitkä asiat nousivat eniten esille.

Korutaiteessa korulle on yleensä uniikit lähtökohdat, mutta voidaan tehdä myös korusarjoja. Se, millainen korusarjan määritelmä on, on erilaista kuin korumuotoilun. Korumuotoilussa korusarjalla tarkoitetaan, että on useampi kappale koruja, jotka pyritään valmistamaan siten, että niistä tulee samanlaisia. Toki kädenjälki saa ja pitää näkyä, mutta sarjan korujen tulee olla keskenään samanlaisia. Haastatteluista selvisi, että korutaiteessa valinta uniikin ja sarjan välillä riippuu paljon tekijän intresseistä: tavoitellaanko uniikkia teosta vai onko kiinnostuttu tekemään vaikka tietyn teeman ympärille useampi koru.

Korutaiteen opettaja Tarja Tuupanen (9.10.2012) kiteytti asian mielestäni hyvin. "On yleistä, että näyttelyyn tehdään koruja, jotka muodostavat yhdessä kokonaisuuden. Ne ovat ikään kuin samaa sarjaa, vaikka ne kaikki ovat siinä mielessä uniikkeja, koska ovat erilaisia ja yksittäiskappaleita". Korutaiteessa korusarjalla voidaan siis tarkoittaa saman aiheen ympärille tehtyjä koruja, joissa on samoja, tunnistettavia piirteitä, mutta ne ovat kuitenkin erilaisia. Korutaiteessa ei ole samanlaista pyrkimystä tai tarvetta toistaa ja tehdä monta samanlaista korua kuin koruteollisuudessa.

Korumuotoilussa asiakaslähtöisyys on osa teollista korua. Se ohjaa suunnittelua ja korujen ulkomuotoon ja käytettävyyteen liittyviä asioita. Suunnitteluprosessin alussa en mieti asiakasta, vaan luonnostelen hyvin vapaasti etsien muotoja ja hahmoja. Sen jälkeen rupean miettimään käyttäjiä/käyttäjää, hänen toiveitaan ja tarpeita sekä korun käytettävyyttä. Korutaiteessa alku on samanlainen, on inspiraation etsimistä ja luonnostelua. Prosessissa ei kuitenkaan ole samalla tavalla asiakaslähtöisyyttä, niin kuin korumuotoilussa, vaan koru voidaan tehdä miettimättä käyttäjää ja se voidaan laittaa esille näyttelyyn, jota kautta asiakas voi sen löytää. Koru ikään kuin löytää kantajansa. Korumuotoilussa mietitään tarkoin korun käyttäjää/käyttäjää ja suunnitellaan korusta sellainen, mitä on helppo ja mukava pitää päällä. Korutaiteessa voidaan miettiä myös korun käytettävyyttä ja sitä miten koru istuu päälle sekä voidaan pyrkiä mukavuuteen ja helppoon käytettävyyteen. Tosin voidaan tehdä myös koruja, joita ei voi pukea päälle, joka on enemmän veistos kuin käytettävä koru.

Korumuotoiluun vaikuttavat paljon pinnalla olevat tyyli- ja muotivirtaukset. Ne vaikuttavat markkinoilla olevien korujen ulkomuotoon ja tiettyinä kausina voi huomata yhtäläisiä piirteitä koruissa, kuten tällä hetkellä pitkät ketjut,

pelkistetyt muodot ja korujen materiaalina on käytetty paljon hopeaa. Haastatteluista selvisi, että korutaide ei ole sidoksissa tyyli- ja muotivirtauksiin samalla tavalla kuin korumuotoilu, mutta siellä on huomattavissa joitakin pinnalla olevia asioita. Lähiaikoina on ollut nähtävissä esimerkiksi ekologisuuteen liittyviä asioita, ovaalin muodon suosimista sekä puun ja lelujen käyttöä koruissa, mutta niitä ei voi kuitenkaan sanoa suureksi yhtenäiseksi virtaukseksi. Korutaiteen opettaja Tiina Rajakallio (16.10.2012) toi esille asian, johon voin yhdistää koruteollisuuden suuntauksia lähivuosina. "Viime aikoina on tuntunut, että korutaiteen maantieteellisiltä reuna-alueilta on alettu ponnistamaan yhdessä esiin; on tapahtunut paljon Etelä-Amerikassa, Uuden-Seelannin korut ovat nykyään tunnettuja myös Euroopassa ja Usassa". Mieleeni tulivat suositut Moral -designkorut, jotka valmistetaan käsityönä Etelä-Amerikassa eettisiä arvoja kunnioittaen (Moral, Moral- taustaa). Korut ovat uniikkeja, mutta samalla sarjassa tuotettavia ja oli hauska huomata, että koruteollisuudessakin on ylitetty kulttuurillisia rajoja ja markkinoille on tuotu värikkäitä, näyttävästi muotoiltuja koruja toiselta puolelta maailmaa tänne pohjolaan.

Perinteisten menetelmien vaikutuksen voi huomata kummassakin alassa. Korumuotoilussa pohjataan paljon perinteisten kultasepän taitoihin ja käytetään samanlaisia menetelmiä, joita on käytetty jo vuosikymmeniä. Korutaiteessa kunnioitetaan myös perinteitä, mutta korutaiteilijan ei tarvitse osata teknisiä asioita tehdäkseen koruja. Jotkut korutaiteilijat tekevät tyyllisesti tarkkaa ja teknillisesti taidokasta jälkeä ja hallitsevat perinteisiä korun valmistusmenetelmiä, kun taas jotkut eivät tunne perinteisiä menetelmiä ja luovat koruja muita menetelmiä käyttäen. Kummallakin alalla nykytekniikkaa käytetään korujen valmistuksessa, kuten 3D-mallinnusta. Korumuotoilussa se on jo arkipäivää ja sitä käytetään paljon korujen suunnitte-

lussa ja valmistuksessa. Korutaiteessa se on enemmän joidenkin taiteilijoiden käyttämä tekniikka, ei niin yleisesti käytetty kuin korumuotoilussa.

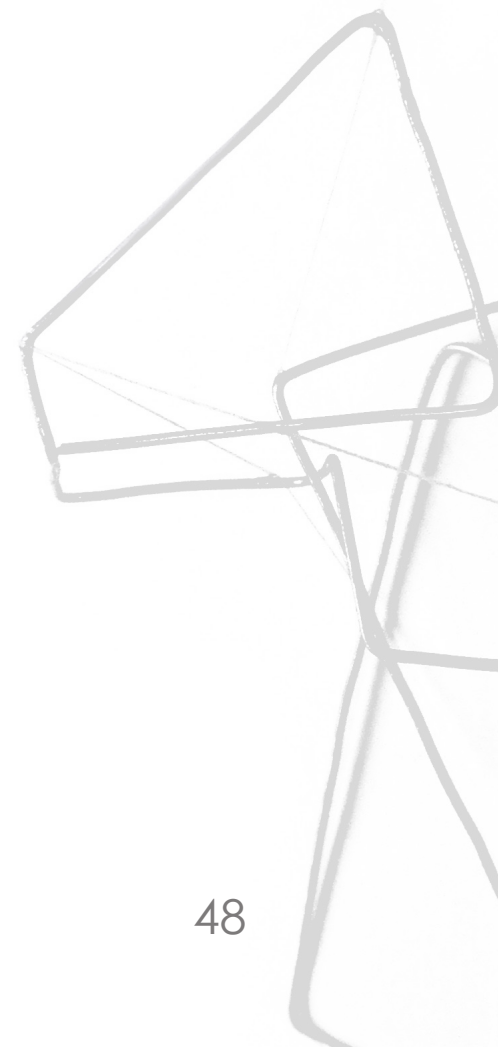
Korumuotoilulla ja korutaiteella on erilaiset näkökulmat kauneuden käsitteestä. Korutaiteessa pyritään erilaisin tavoin tuomaan katsojalle esiin korun sisältämä viesti, eikä se välttämättä aina pyri ulkoiseen kauneuteen, vaan se voi olla jotain ällöttävää ja rumaa. Toisaalta voidaan myös ilmaista ajatuksia hyvin kauniilla työllä. Korumuotoilussa kauneudenkäsite pohjaa klassisiin muotoihin ja perinteisiin, joita ihmiset ovat jo pitkään pitäneet kauniina. Niitä ovat esimerkiksi jalometallien ja -kivien käyttö ja tietynlaiset aiheet, kuten luonnonaiheet ja symbolit. Koruissa pyritään siistiin jälkeen ja laadukkuuteen, jolla saadaan arvoa työlle.

Ajattelen, että kummallakin alalla korun suhde kehoon on yhtä läheinen. Korumuotoilussa käyttäjän vaikutus koruun on suuri, sillä valmistettavat korut tulevat käytettäväksi. Halutaan tehdä koruja, jotka ovat käytännöllisiä ja mukavia pitää päällä ja halutaan, että koru olisi osa käyttäjäänsä. Korutaiteessa korun suhde ihmiseen ja kehoon on vahva. Korutaiteen opiskelija Lulu Jokinen (9.10.2012) ilmaisi asian mielestäni hyvin. "Korutaiteessa korulla on aina suhde kehoon: korussa voidaan viitata kehoon, sitä ei välttämättä voi pitää. Korussa voidaan viitata siihen, missä paikassa sitä voidaan pitää, mutta siinä ei ole sitä sidonnaisuutta, että sen on pakko olla käytettävä ja kestävä". Olisiko koru enää koru, ilman suhdetta kehoon? Korumuotoilussa ja korutaiteessa kummassakin se on tärkeä ja olennainen asia ja ilman suhdetta kehoon, koru ei enää olisi koru.

KUVA 26. Tekemäni korsetti paperista ja kalastajanlangasta

5 KORUSARJAN SUUNNITTELU

Lähdin suunnittelemaan korusarjaa korutaiteen inspiroimana. Hain vaikutteita ja näkökulmia korutaiteesta, mutta samalla pyrin pitämään taustalla teolliseen koruun liittyvät vaatimukset korusarjalle. Tärkeää korusarjalle oli, että se saisi olla taiteellinen olematta liian vakava ja samalla kuitenkin loppuun asti ajateltu ja suunniteltu. Halusin kiinnittää huomiota ajatukseen, ideaan korusta ja siihen, miten saisin korun sielun pysymään mukana suunnitteluprosessin kaikkien vaiheiden läpi. Niin, että lopputuloksena syntyisi mielenkiintoinen, kaunis ja yhtenäinen korusarja, joka ilmentäisi jollain tapaa inspiraationsa lähdeä korutaidetta.

5.1 TAVOITTEET JA TOIVEET KORUSARJALLE

Olin innoissani Imatran vierailulla oppimistani uusista suunnittelumenetelmistä ja halusin mitä pikimmiten ruveta kokeilemaan niiden toimivuutta omaan suunnitteluprosessiin. Aluksi ennen suunnittelun aloittamista halusin määrittää, millaisia toiveita ja tavoitteita minulla on korusarjalle.

Tavoitteenani oli suunnitella korusarja, joka olisi yhtenäinen kokonaisuus, jossa korut ovat keskenään yhtenäisiä, tukevat toisiaan ja muodostavat yhdessä toimivan paketin. Korusarjan korujen on hyvä toimia myös yksinään, ilman muita sarjan koruja. Korujen muodot olisivat yksinkertaiset ja pelkistetyt. Sellaiset, mitkä ilmentävät ajattomuutta ja toimivuutta. Muodonannossa näyttävyys, mutta samalla herkkyys yhdistyisivät. Halusin korujen olevan myös hyvin käytettäviä ja sulautuvan osaksi käyttäjänsä. Tavoitteena oli myös, että korut soveltuisivat piensarjassa valmistettavaksi ja täyttäisivät teollisen korun vaatimukset. Korusarjan ei kuitenkaan tarvitse kirjaimellisesti noudattaa teollisen korun kaikkia vaatimuksia, vaan korut saavat olla vapaampia.

Ekologisuus kuuluu arvoihini ja halusin tuoda sen osaksi korusarjaa. Ajattelen sen olevan tärkeä asia, joka saisi näkyä enemmän koruteollisuuden valinnoissa ja sen valmistamisessa koruissa. Toivoin suunnitelman korusarjasta olevan yhtenäinen ja koulutuksessa oppimieni asioiden näkyvän siinä. Taiteellisuuden ja vapaamman otteen suunnittelussa toivoin myös näkyvän prosessissa ja työn tuloksissa.

5.2 UUDET JA VANHAT SUUNNITTELUMENETELMÄT

Mietin ennen suunnittelun aloittamista, miten käytän uusia saamiani menetelmiä vanhojen menetelmien rinnalla. Vanhoja suunnittelumenetelmiä ovat piirtäminen tehdessäni luonnoksia koruista ja kuvankäsittelyohjelmat, joita olen käyttänyt apuna tehdessäni tuote -ja käyttäjäkuvia. Uudet menetelmät ovat korutaiteenosastolta oppimani materiaalien kautta tehtävä suunnittelu ja luonnosmainen tekeminen. Halusin niiden kulkevan sulassa sovussa prosessin ajan, niin että kumpikin pääsisi oikeuksiinsa ja suunnittelusta tulisi mahdollisimman antoisaa ja tehokasta. Pyrin siihen, ettei suunnittelussa olisi liian paljon piirtämistä, vaan antaisin nyt tilaa toisenlaisille menetelmille. Pohdin, miten uudet menetelmät sulautuvat käyttööni ja toimivatko ne niin kuin olin ajatellut? Voinkin miettiä oman suunnitteluprosessin toimivuutta. Voiko korusarjan suunnitteluprosessissa nähdä yhteyden teoreettisiin suunnittelumenetelmiin? Etenikö prosessi odotetusti ja sainko yhdistettyä uudet ja vanhat menetelmät toimivaksi työvälineeksi suunnittelussa?

Ensimmäisenä määritin työn tavoitteet ja millaisia tuloksia suunnitteluprosessista on tarkoitus syntyä. Opinnäytetyön alussa olin tehnyt työlleni aikataulun, jossa olin määrittänyt aikataulun myös korusarjan suunnitteluosuudelle. Ai-

kataulu helpotti työskentelyä ja pysyin hyvin selvillä siitä, milloin mikin asia piti olla valmis.

Suunnitteluprosessissa tiedonhaku oli erilaisten ja toimivien suunnittelumenetelmien etsimistä, mitä tein jo aikaisemmin ennen suunnitteluprosessin alkamista korutaiteenosastolla. Minun oli valittava saamistani menetelmistä sopivin ja mietittävä, mitkä uudet menetelmät sopisivat parhaiten minulle ja vanhojen menetelmien rinnalle. Valittuani kaikista sopivimmat menetelmät etenin ideointi- ja suunnitteluvaiheeseen ja aloin suunnitella korusarjaa. Tässä vaiheessa uudet menetelmät tulivat enemmän esille ja aloin suoraan tehdä luonnostelua ja koruhahmoja. Yleensä etsin kuvia ja teen mielikuvakarttoja, mutta annoin uusille menetelmille tilaa ja siirsin vanhoja tuttuja menetelmiä hiukan syrjään.

Huomasin koruhahmoja tehdessäni ja laittaessani niitä esille valkoiselle paperin päälle, että se oli vanha tuttu mielikuvakartta, mutta hiukan erilaisessa muodossa. Nähdessäni kaikki tekemäni hahmot yhdessä, selkeytti se ajatuksiani ja niin sain ideoita korusarjan aiheesta ja kohderyhmästä. Etenin jalostamisvaiheeseen, missä valitsin miellyttävimmän muodon, jota jatkoin eteenpäin. Tässä vaiheessa annoin tilaa vanhoille tutuille menetelmille ja käytin piirtämistä ja kuvankäsittelyohjelmia työvälineenä.

Voin huomata prosessin kehittymisen siitä, mitä se oli ennen ja millaiseksi se tuli suunnittelutyön edetessä. Uudet menetelmät muokkasivat sitä ja mielestäni hyvään suuntaan. Katsotaan, mitkä olivat ne menetelmät ja miten niiden avulla sain idean korusarjasta? Miten tarkemmin katsottuna suunnittelutyöni eteni?

5.2.1 MATERIAALEILLA SUUNNITTELUA JA MUODON ETSIMISTÄ

Kiinnostuin korutaiteenosastolla materiaalien kautta tehtävästä luonnostelusta ja halusin käyttää sitä suunnittelutyössäni yhtenä menetelmänä prosessin alussa. Koin sen erilaisena ja innostavana menetelmänä, jossa voin heti nähdä muodot kolmiulotteisena ja miettiä korun mittasuhteita ja massoja. Voi nähdä jo, mitkä muodot toimivat ja rakentaa korun hahmoa oikeaan suuntaan. Halusin materiaaleilla tehtävän luonnostelun olevan nopeaa, niin kuin alussa luonnostelun luonne yleensä on. Korutaiteenosastolla löysin itselleni sopivan ja mielenkiintoisen tavan tehdä muotoja. Osista, paloista ja siivuista rakentamisella sain aikaan hienoja muotoja ja erilaisen tunnun muotojen hahmottamiseen. Yleensä aloittaessa luonnostelua on jo jokin aihe, jonka pohjalta ruvetaan etsimään inspiraatiota, muotoja, värejä ja rakenteita koruun. Tässä työssä aihe ei ollut vielä selvä, kun aloitin luonnostelun. Minulla oli yksi muoto ja tekniikka, joilla halusin lähteä eteenpäin korusarjan suunnittelussa. Muoto, jonka tein marmoripaloista korutaiteenosastolla ja rakentaminen, joka oli tekniikkana luonnostelussa. Lähdin viemään muotoa eri materiaaleihin, jolloin muoto muuttui joka materiaalin kohdalla ja lähti jalostumaan.

Käytin korutaiteenosastolla paljon erilaisia materiaaleja luonnostellessani ja halusin käyttää niitä myös korusarjan suunnittelussa. Erilaisten materiaalien kautta löysin mielenkiintoisia pintoja, valoja ja varjoja, rakenteita, hahmoja ja värejä, joista sain inspiraatiota suunniteltavaan korusarjaan. Materiaalit ikään kuin kertoivat, kuinka niitä tuli käsitellä ja niiden ominaisuudet mahdollistivat hyvin erilaisia muodonantoja korujen hahmoille. Materiaalit, joita käytin luonnostelussa olivat kartonki, rautalanka, messinki, läpikuultava muovi, lanka, puu, marmori, silkkipaperi ja liima.

KUVA 27. Tekemiäni koruhahmoja. Materiaalit (vasemmasta ylänurkasta oikealle edeten): messinki, marmori, muovi, rautalanka ja naru, puu ja naru, rautalanka ja silkkipaperi, kartonki, liima.

Materiaalit olivat sellaisia, jotka olivat helposti saatavilla, edullisia tai ilmaisia ja joita minulta löytyi entuudestaan.

Rakentaessani koruhahmoja rupesi korusarjan aihe siinä samalla muotoutumaan ja se varmistui luonnostelun edetessä. Jokaisen korun hahmo rakentuu osista, jotka yhdistyvät yhdeksi muodoksi. Alussa osat ovat hajallaan ja sitten ne kootaan yhteen. Tulee vaikutelma veden pinnasta, joka on jäänyt ja lohkeillut. Siitä tuli korun aihe, jää. Päädyin jää-aiheeseen valitsemani tekniikan ohjaamana. Osista rakentaminen ja erilliset palat herättivät mielikuvan halkeilleesta jäädästä. Jää taas toi mieleen sanoja hiljaisuus, läpinäkyvyys, selkeys ja ne miellyttivät minua. Ne sopivat hyvin pelkistettyyn ja näyttävään tyyliin, millaiseksi olin ajatellut korusarjan korut. Aihe muotoutui samalla, kun rakentelin hahmoja, eikä se ollut alussa määrittämässä ja rajaamassa suunnittelua, vaan tuli ikään kuin luonnostaan hahmoja tehdessäni.

Tehtyäni hyvän määrän erilaisia koruhahmoja (kuva 27 sivulla 51), valitsin mielestäni kiinnostavimman muodon, joka oli messingistä tekemäni palaset (kuva 27, vasen ylänurkka) ja lähdin tekemään siitä piirtämällä kokonaisuutta. Minulle oli jo muodostunut kuva siitä, millaisia korusarjan korut olisivat. Sain paljon tukea tekemistäni kolmiulotteisista hahmoista, jotka ohjasivat minua piirtämisessä. Korusarjan koruiksi tulivat kaulakoru (kuva 30 sivulla 59), korvakorut (kuva 32 sivulla 61) ja sormus (kuva 34 sivulla 63). Ne syntyivät luontevasti ja muodostivat mielestäni yhtenäisen kokonaisuuden. Halusin pitää sarjan pienenä, sillä sen kasvattaminen suureksi sarjaksi olisi mielestäni tehnyt siitä liian teollisen oloisen, jota en halunnut. Koruhahmoja tehdessäni olin selvittänyt jo mittasuhteita, muotoja ja pintoja, jotka siirsin paperille melko nopeasti. Piirtämisvaiheessa minun ei tarvinnut enää paljoa miettiä muotoja, vaan keskittyä siistin jäljen aikaan saamiseksi paperille.

Halusin tehdä siistit ja havainnollistavat tuote- ja käyttäjäkuvat korusarjasta ja niiden aikaan saamiseksi päädyin käyttämään kuvankäsittelyohjelmia. Valitsin ne työvälineeksi, koska käsin piirtämällä en olisi päässyt haluamaani lopputulokseen. Piirsin tarkat viivapiirroksat koruista ja siirsin ne koneelle. Käytin PhotoShop ja Illustrator-ohjelmia, joilla sain tehtyä pelkistetyt ja siistit kuvat, jotka vastasivat toiveitani. Koska korusarjaa ei tässä työssä valmistettu, oli hyvälaatuisilla ja havainnollistavilla kuvilla suuri merkitys siihen, miten katsoja ymmärtää ja hahmottaa suunnittelemani korut. Tekemistäni tuotekuvista piti siis selvittää korujen muodot, massoittelu, mittasuhteet, pinnat ja materiaalit. Käyttäjäkuvista voi nähdä, miten korut asettuvat käyttäjän päälle sekä korujen mittasuhteet. Käyttäjäkuvista (kuva 31 sivulla 60; kuva 33 sivulla 62; kuva 35 sivulla 64) näkee myös, millainen suhde korulla on kehoon ja millä lailla ne asettuvat käyttäjän päälle. Pelkät suunnitelmat eivät voi antaa lopullista tietoa siitä, miten korut toimivat päällä ja sen voi saada vasta, kun korut ovat valmistettu ja käytössä. Suunnitelmissa voidaan kuitenkin ottaa huomioon käytettävyyteen liittyviä asioita ja voidaan päästä lähelle hyvää lopputulosta ja niin toivoin myös tässä työssä.

5.2.2 SUUNNITELMA MATERIAALEISTA, PINNOISTA JA KORUSARJAN TYYLISTÄ

Korusarjan jää-aihe antoi vinkkejä materiaalivalintoihin. Vaalea, kylmä ja kirkas. Niillä sanoilla voisi kuvailla hopeaa ja niin myös jäätä, joten hopea tuntui luontevalta valinnalta korujen materiaaliksi. Hopea on mielestäni myös ajaton sävyensä vuoksi ja halusin korujen olevan pitkäikäisiä ja sopeutuvan nopeasti muuttuviin muotivirtauksiin. Materiaalina hopea sopii allergisoimattomana monelle ja se on minulle myös materiaalina tuttu.

Halusin miettiä kierrätysmateriaalien käyttömahdollisuutta, koska ekologisuus kuuluu omiin arvoihini ja haluan kiinnittää siihen huomiota myös omissa töissäni. Valitsemani muoto kuvastaa halkeillutta jäätä ja korut rakentuvat herkeistä ja ohuista osista. Halusin tuoda koruun vielä pienen ripauksen jään tuntua. Jotain kevyttä, joka sopisi hyvin yhteen korun muodon kanssa ja mietin lasin yhdistämistä hopean kanssa. Lasi on ongelmajätettä kaatopaikalla, mutta sitä kierrätetään jonkun verran ja kiinnostuin muutamien yritysten tarjoamista kierrätyslaseista. Kävin kuopiolaisessa lasiyrityksessä Lasilinkissä, jossa minulle esiteltiin heidän valmistamaansa kierrätyslasiä, jota tehdään yrityksen ylijäämälasista. Lasit olivat mielenkiintoisia ja niissä oli valittavissa muutamia eri värisävyjä ja kiinnostuin kirkkaasta, läpikuultavasta lasista. Lasilevy ei sellaisenaan paksuutensa vuoksi sopisi koruun, joten lähdin miettimään muita vaihtoehtoja. Halusin lasia, mikä olisi elävää ja yksilöllisesti kuvioitua ja mieleeni tulivat vanhat ikkunalasit. Vanhoissa ikkunalaseissa on valumia ja kuplia ja ne ovat kaikki hyvin yksilöllisen näköisiä. Oli kiinnostava ajatus, että kaikki koruihin tulevat lasit olisivat erilaisia. Vanhoja ikkunalaseja on saatavilla vanhoja tavaroita myyvistä liikkeistä ja niitä voi myös saada vanhan rakennuksen purkupaikalta kysymällä. Suunnittelin korusarjan valmistettavaksi piensarjana, jolloin koruja ei tule kymmeniä ja muutamaa korusarjaa varten riittää yksi vanha lasi. Yleensä on tapana ollut säästää vanhat ikkunankarmit, joten oli hienoa löytää myös vanhoille lasille käyttöä. Mietin kaulakoruun tulevalle ikkunalasille myös toista vaihtoehtoa, koska vanhan ikkunalasin kestävyys ja turvallisuus selviäisi vasta kokeilemalla sitä käytännössä. Lasilinkissä käydessäni etsin lasia, joka olisi samantyyppistä kuin vanha ikkunalasi ja minulle esiteltiin lasi, jota he liikkeessä nimittivät vanhaksi saksalaiseksi. Se oli lähes samanlaista kuin ajattelema-

KUVA 28. Korusarjan materiaalit: vanha ikkunalasi, hopea ja läpinäkyvä siima

ni vanha ikkunalasi, sen ominaisuudet ja käyttäytyminen työstettäessä olivat selvillä ja se sopi hyvin vaihtoehtoiseksi materiaaliksi kaulakoruun.

Korusarjaan kuuluvat sormus, korvakorut ja lisäksi kaulakoru, jossa minun tuli miettiä, millaisella materiaalilla koru saadaan kaulaan. Aluksi mietin kaulakoruun erilaisia hopeaketjuja kuten ankkuriketjua, käärmekeitjua ja venetsiaketjua. Korun siroon ja herkkään muotoon sopi mielestäni vain pienilenkkiset ketjut ja niidenkin piti olla melko ohuita, sillä en halunnut, että korun muoto rikkoutuu. Yhdistelin hopeaketjuja korun muotoon, mutta ne eivät sopineet yhteen ja minun piti miettiä jotain muuta materiaalia, joka sopisi paremmin. Mietin orgaanisia materiaaleja, kuten puuvillanauhaa ja nahkanauhaa, mutta niissä kestävyys ei ole niin hyvä. Ne rispaantuvat ja kuluvat melko nopeasti, jolloin niiden tilalle pitää vaihtaa uusi. Etsin materiaalia, joka ei veisi liikaa huomiota ja rikkoisi korun muotoa sekä olisi melko kestävä. Päädyin lopulta läpinäkyvään siimaan. Se on kestävä ja sitä on saatavilla eri paksuisina ja sävyisinä. Läpinäkyvyys sopi hyvin yhteen korun muun ilmeen kanssa ja koru näyttää ikään kuin leijuvan käyttäjänsä päällä. Se toi jännittävyyttä ja keveyttä melko isoon ja näyttävään koruun. Suunnittelin korvakoruihin tappitakaosat, joihin stoppari tulisi läpinäkyvästä silikonista, jokayhdistää ne kaulakorussa käytettävään siimaan. Nämä ovat pienen pieniä yksityiskohtia, mutta niitä tarkoin ja harkiten miettimällä saa luotua yhtenäisen kokonaisuuden, joka toimii pienikin yksityiskohtaa myöten. Toin suunnittelemani materiaalit esille materiaalikartassa (kuva 28 sivulla 53).

Minulla oli jo mietittynä päämateriaalit hopea ja lasi, jonka jälkeen oli päätettävä, millaisia pintoja haluaisin hopeaan. Pinnan tuli sopia hyvin yhteen korusarjan aiheen ja muotojen kanssa. Kiinnostuin huurteisesta pinnasta, joka on enemmän mattaa kuin kiiltävää. Puolimatta pin-

ta ja läpinäkyvä lasi sopivat hyvin yhteen. Ne luovat yhdessä mielikuvan jäästä, jossa on nähtävissä huurretta ja välillä peilikirkasta jäätä.

Minulla oli kasassa korun materiaalit ja pinnat, jotka yhdistyivät näyttäviin, mutta samalla hyvin siroihin muotoihin. Jo korun hahmoa etsiessäni ja muodon rakentuessa mietin, millaiselle kohderyhmälle suunnittelemani korusarja sopisi ja minkä tyyliä korut ovat. Halusin korusarjan edustavan näyttävää muotoilua, missä pienillä yksityiskohtilla tuodaan jännittävyyttä koruun. Korujen sävyt ovat neutraalit ja hiljaiset, kun taas korujen muodot voimakkaasti geometrisia. Vaikka päämuodot ovat geometrisia, koruissa on epäsymmetriaa, mikä tekee niistä mielenkiintoisia ja ei niin ennalta arvattavia. Korut ovat melko isoja, mutta silti kevyitä. Ajattelen korusarjan irrottautuvan perinteisestä korusta ja edustavan melko modernia tyyliä. Korusarjan jää-aihe on saatu luonnosta ja se kuvastaa pelkistetysti aiheitaan, mutta yhteys aiheeseen on kuitenkin nähtävissä. Ehkä rohkeinta korusarjassa on geometrisuus ja mitataava, mikä eroaa perinteisestä, klassisesti muotoillusta korusta.

Ajattelen myös käyttäjien olevan samankaltaisia kuin korut. Korusarjan käyttäjät ovat tyyliään rohkeita naisia, jotka haluavat erottua joukosta. He ovat kiinnostuneet koruissa erilaisista materiaaleista ja arvostavat niissä kotimaisuutta ja laatua. Korusarjan käyttäjät ovat mieleltään nuorekkaita ja uskaltavat kokeilla erilaisia asioita. He haluavat käyttää koruja erilaisissa tilanteissa ja arjessakin he käyttävät näyttäviä koruja, eivät pelkästään juhlissa. He arvostavat koruissa kestävyyttä ja ajattomuutta ja heille kertakäyttöisyys on miinusta. Korusarjan kohderyhmän määrittely on löyhä, enkä halunnutkaan rajata sitä tarkasti. Nostin ydinasiat esille käyttäjistä, heidän tarpeistaan ja arvoistaan ja toin näitä asioita esille suunnittelemassani korusarjassa ja mielikuvakartassa (kuva 29 sivulla 55).

KUVA 29. Tekemäni mielikuvakartta kohderyhmästä

55

5.2.3 KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYTTÄ JA TUOTTEISTAMISTA

Vaikka suunnittelemani korusarjan lähtökohdat olivat taiteelliset, halusin korujen olevan käytettäviä ja suunnittelun olevan käyttäjälähtöistä. Halusin suunnitella korusarjan korut niin, että ne olisivat kevyitä ja mukavia päällä. Niiden käyttäminen olisi mahdollisimman helppoa ja ne sopisivat hyvin valitsemalleni kohderyhmälle.

Kiinnitin suunnittelussa huomiota materiaalien paino-ominaisuuksiin ja korujen materiaaliksi suunnittelemani hopea oli niistä painavin. Korut ovat kooltaan melko isoja, mutta niiden muodot hyvin ohuita, jolloin niistä ei tulisi painavia, vaikka ne valmistettaisiinkin hopeasta. Kaulakoruun suunnittelemani lasi on myös ohutta ja näin ollen melko kevyt, jolloin korun käytettävyys pysyy mukavana. Suunnitellesani korujen muotoja kiinnitin huomiota käytettävyyteen. Pyrin siihen, ettei koruissa olisi paljoa ulkonevia muotoja, jotka jäisivät helposti kiinni vaatteisiin tai jotka rajoittaisivat käyttäjänsä normaalia liikkumista. Halusin, että korut sulautuisivat mahdollisimman hyvin käyttäjänsä kehoon ja olisivat käyttäjälleen melko huomaamattomia. Korut ovat muodoltaan geometrisia ja niissä on jyrkkiä ja teräviä kulmia, joten niissä piti miettiä turvallisuutta. Kulmiin ja reunoihin tulevat pienet viisteet lisäävät käyttömukavuutta, eivätkä korut naarmuta ja hankaa ihoa. Valitsemani materiaalit ovat helppoja puhdistaa ja huoltaa. Nopeammin kuluvia osia ovat kaulakorun siima ja korvakorujen siilkoonistopparit ja niiden vaihdattaminen onnistuu helposti. Materiaalit ovat allergisoimattomia, jolloin moni voi käyttää niitä.

Monesti suunniteltu koru tuotteistetaan. Mietitään tarkoin kohderyhmä, valmistus, materiaalit, pakkaukset, hinnat, markkinointi, jakelu ym. Tässä työssä olisin voinut mennä niin pitkälle, mutta työni ei tarvitse pitää sisällään niin

laajaa kokonaisuutta. Korusarjan suunnittelussa tärkeintä oli uusien ja vanhojen suunnittelumenetelmien käyttö ja taiteellisuuden tuominen prosessiin. Tuon kuitenkin lyhyesti esille tuotteistukseen liittyviä asioita selventääkseni lopputulosta.

Aiemmin mainitsinkin, että piensarjat ja uniikit korut ovat minun osaamistani ja olen kiinnostunut niistä enemmän kuin suurista teollisista korusarjoista. Niinpä halusin suunnitella korusarjan valmistettavaksi piensarjana ja keskityin työssäni siihen. Mietin, millaiset välineet ja koneet minulla olisi käytössä, jos valmistaisin korusarjaa omassa pajassa yrittäjänä. Piensarjassakin on ideana, että korut ovat keskenään samanlaisia ja silloin valmistustekniikkana valuu ensimmäisenä mieleen. Korujen ohuet muodot ja suuri koko saattavat aiheuttaa ongelmia valussa. Mahdolliseen ongelmaan löytyy vaihtoehtoja. Korut voidaan valaa osissa, jolloin niiden mahdollisuudet onnistua valussa suurenevät ja valun jälkeen osat voidaan juottaa yhteen. Korujen muotoja voidaan muuttaa paksummaksi, jolloin valuu onnistuu paremmin, tosin silloin koruista tulee painavempia. Korut voidaan valmistaa myös levystä, jolloin muodot onnistuvat varmasti, tosin aikaa niiden valmistukseen menee huomattavasti enemmän kuin valussa. Omassa pajassa minulla ei olisi kallista valuvälineistöä, joten lähettäisin korut valettavaksi yritykseen, joka tekee koruvaluja. Se ei ole kovin kallista ja valuyrityksien työjälki on yleensä laadukasta. Valusta tulleisiin koruaihioihin tekisin tarvittavat työstöt, kuten viilaukset, hionnat ja juotokset, jonka jälkeen voisin viimeistellä ne. Kaulakoruun tulee vanhaa ikkunalasia ja tarvittavat palat luultavasti leikkuuttaisin ammattilaisella. Valmiit lasipalat olisivat valmiita istutettavaksi kaulakoruuihin. Valmistuksen loppupuolen pieniä töitä olisi muun muassa siiman kiinnitys kaulakoruun ja korvakoruuihin muovisten takaosien laitto. Valmistuksessa pyrkisin tehokkuuteen ja miettin tarkkaan, miten tekisin erilaiset työstöt koruuihin.

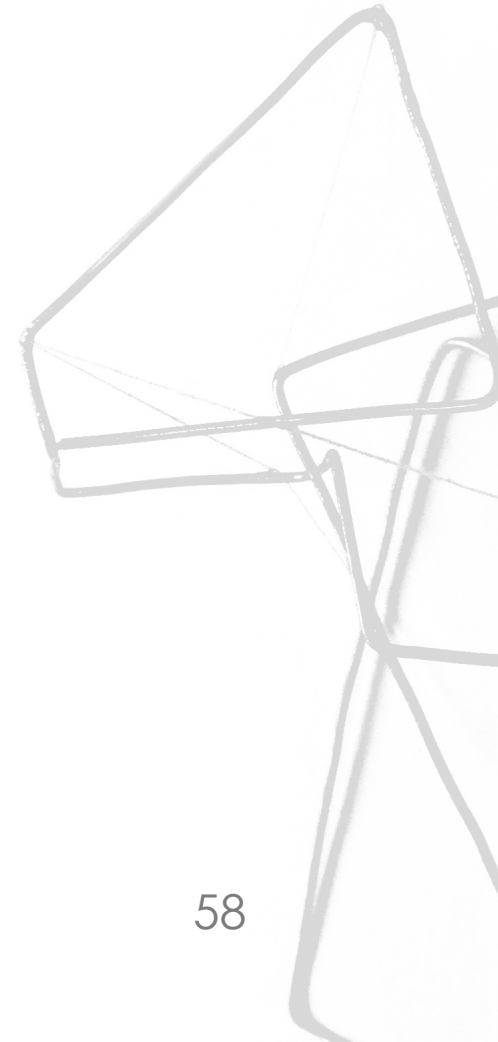
Korusarjan hinta muodostuisi kuluneesta työajasta ja määrittämistäni palkasta sekä valitsemistani materiaalien hinnoista. Siihen vaikuttaa valuyritykseltä tilaamani valujen hinnat ja postikulut. Korut myydään niille tarkoitetuissa pakkauksissa, joiden hinta olisi lisätty korun hintaan. Hintaan lisätään myös arvonlisävero.

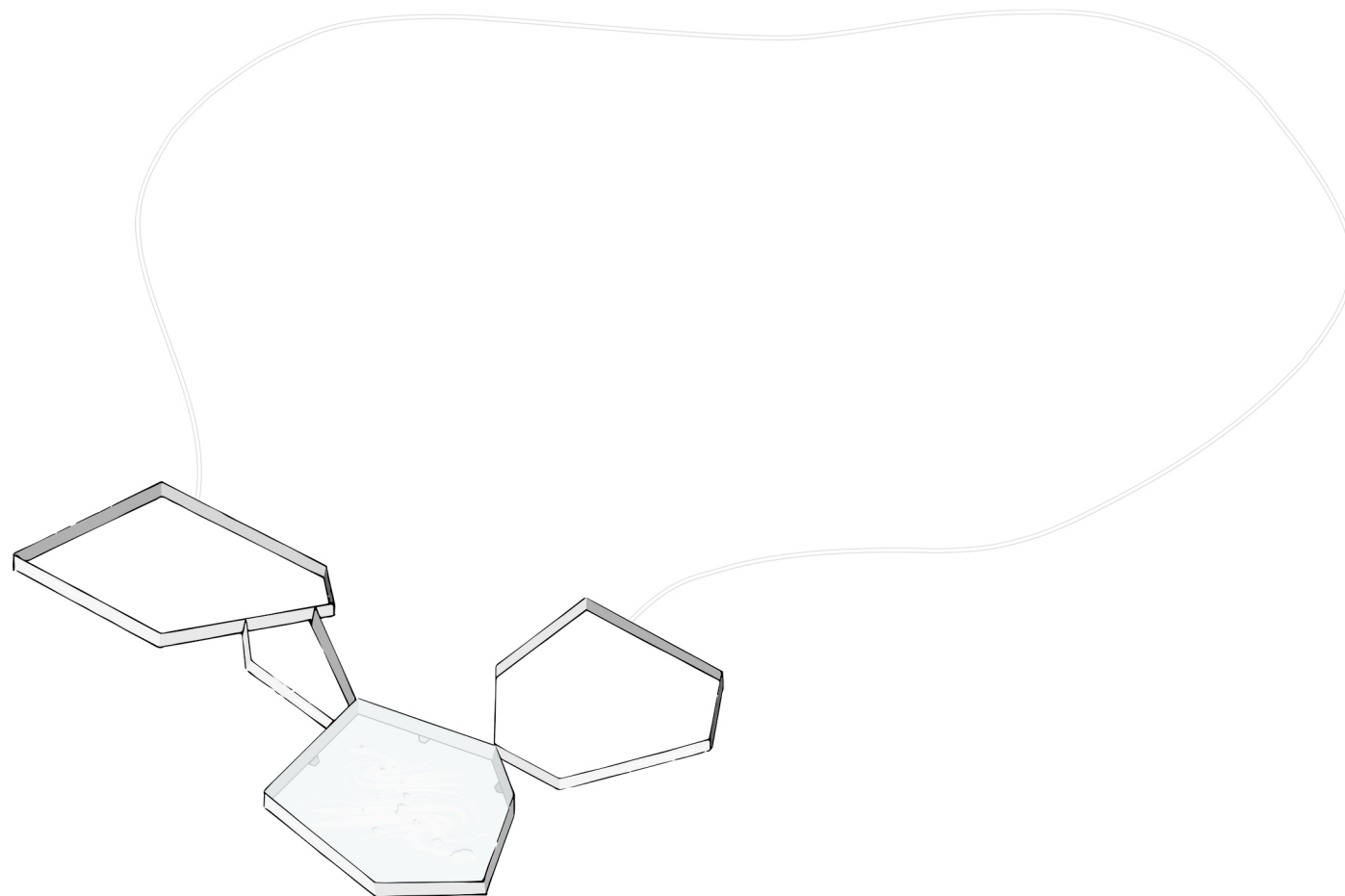
Korusarjan tyyli on pelkistetty ja moderni ja korut tulevat parhaiten esiin tummalla pinnalla. Korujen pakkaukset olisivat mustaa paksua kartonkia ja tyyny pakkauksen sisällä olisi myös musta. Rasian kannessa olisi yrityksen/tekijän logo hopealla värillä, joka sopii yhteen korun materiaalin kanssa. Kun rasia avataan, voi ensimmäisenä nähdä läpikuultavan tuote-labelin, missä ovat tiedot korusarjasta. Läpikuultava tuote-label sopii jää-aiheeseen ja toimii ikään kuin esirippuna, jonka alta koru paljastuu. Pakkaukset tilaisin yritykseltä, jolta saisin haluamani painatukset rasioihin ja pienet tilauserät olisivat suhteellisen edullisia, kuten korupakkauksia myyvällä Westpackillä.

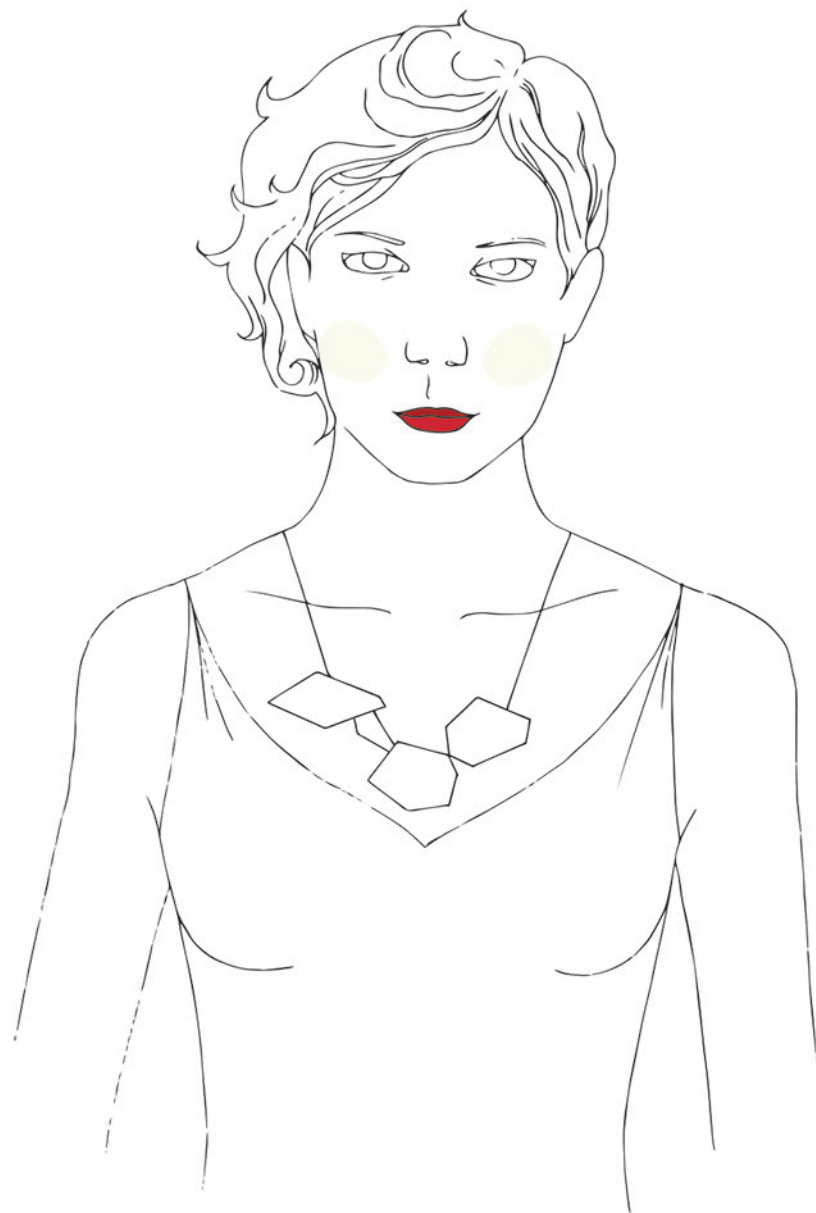
Minulla ei olisi luultavasti omaa myyntitilaa, joten korusarjaa myytäisiin suomalaisissa taide- ja käsityöliikkeissä ja Design-shopeissa, jotka ottavat myyntiin yrittäjien ja yksityishenkilöiden tuotteita. Tuotteita olisi myynnissä lähiseudun liikkeissä, mutta pyrkisin viemään niitä myös muutamisiin pääkaupunkiseudun liikkeisiin, joissa on laajempi asiakaskunta. Siellä saisin myös enemmän näkyvyyttä itselleni sekä tuotteilleni. Korusarjaa myisin myös netissä oman kotisivujen kautta, jolloin voisin tavoittaa asiakkaita koko Suomen alueelta.

Toimintani olisi pienimuotoista, joten minulla ei olisi varaa kalliiseen markkinointiin. Markkinointi tapahtuisi pääosin internetissä omilla kotisivuilla ja yrityksen facebook-sivuilla. Korusarjaa myyviin liikkeisiin jakaisin flajjereita, missä olisi tietoa yrityksestä ja korusarjasta sekä mahdollisesti myös muista yrityksen tuotteista.

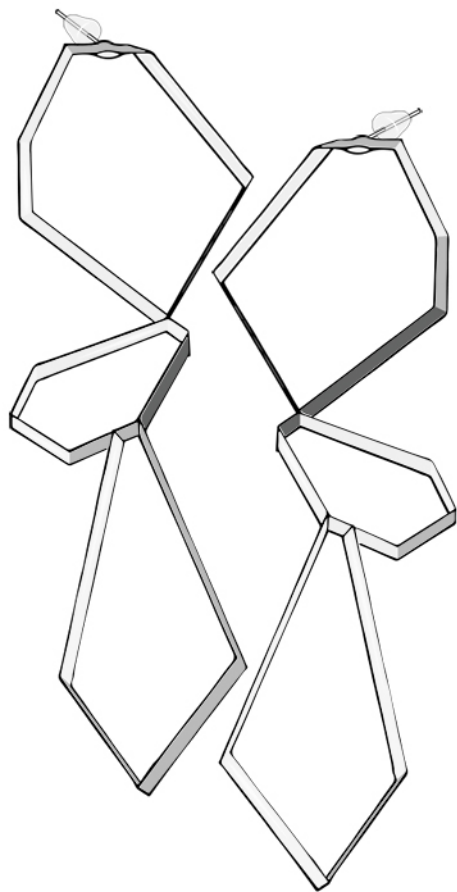
5.3 KUULAS -KORUSARJA

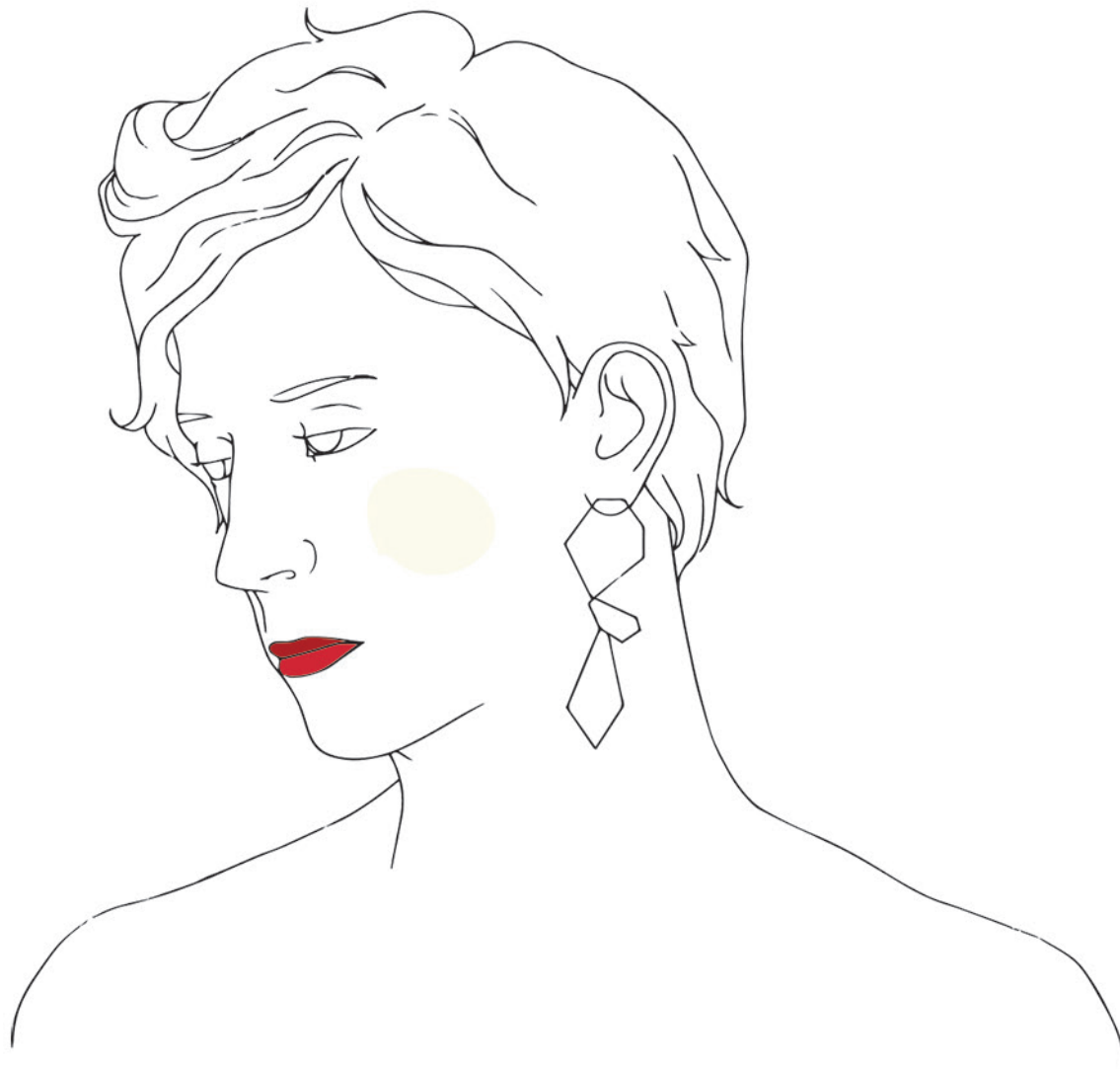

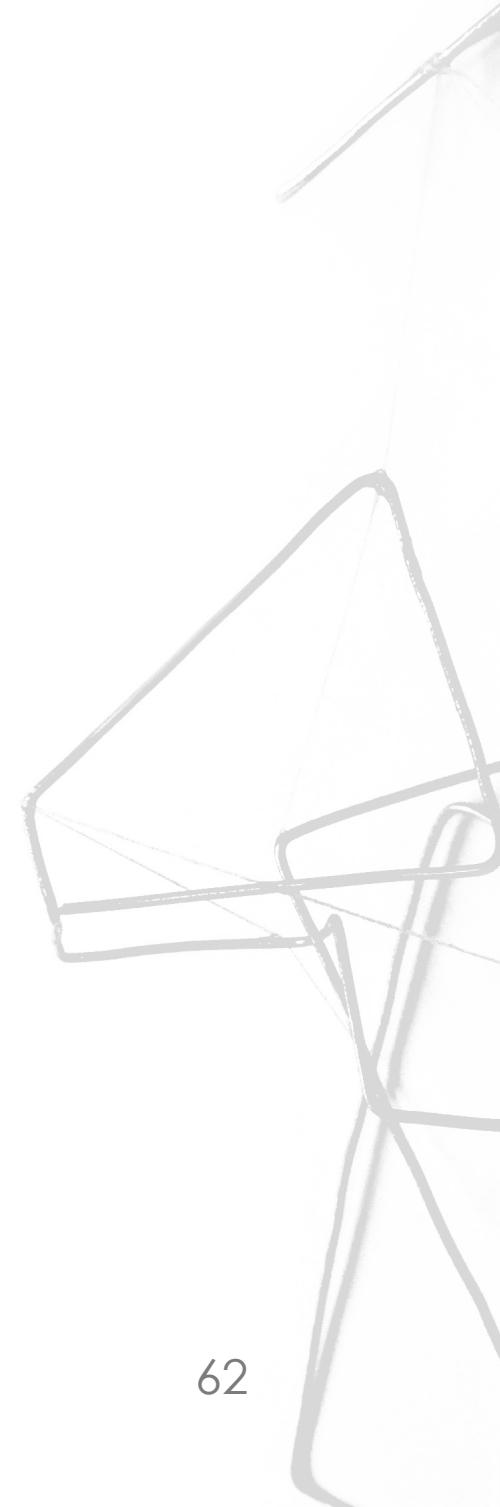

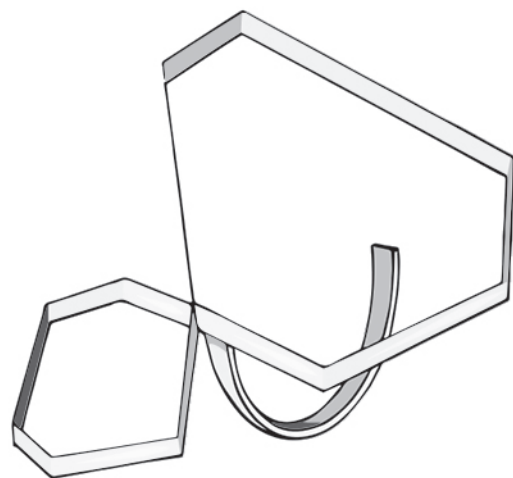
KUVA 31. Kuulas-kaulakoru käyttäjäkuva

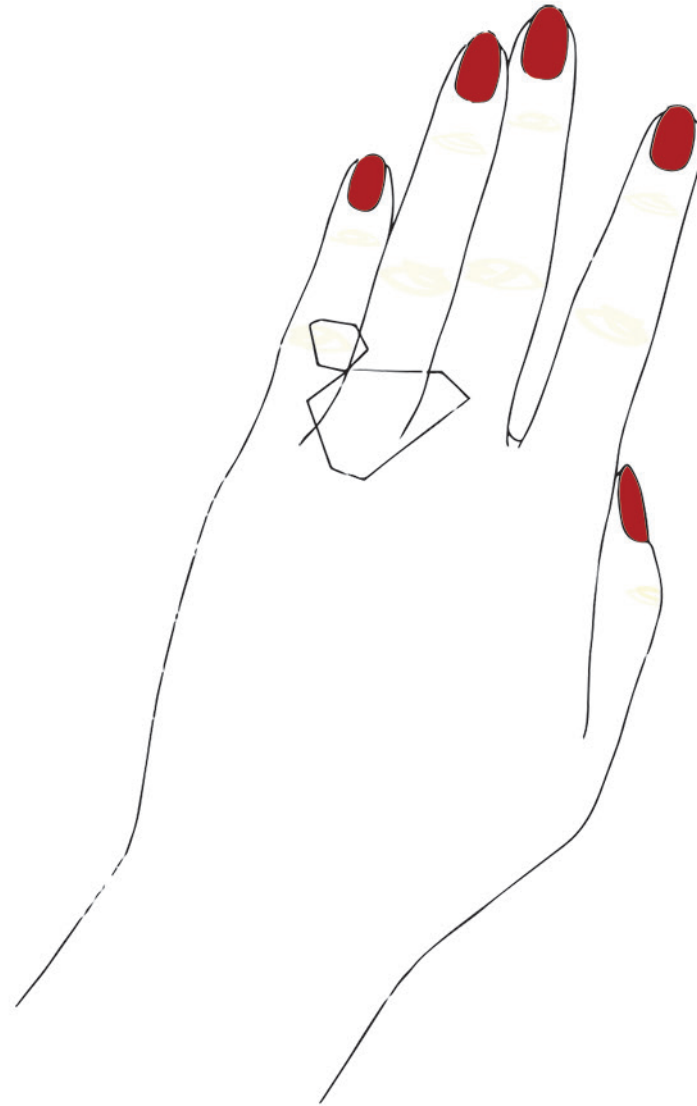

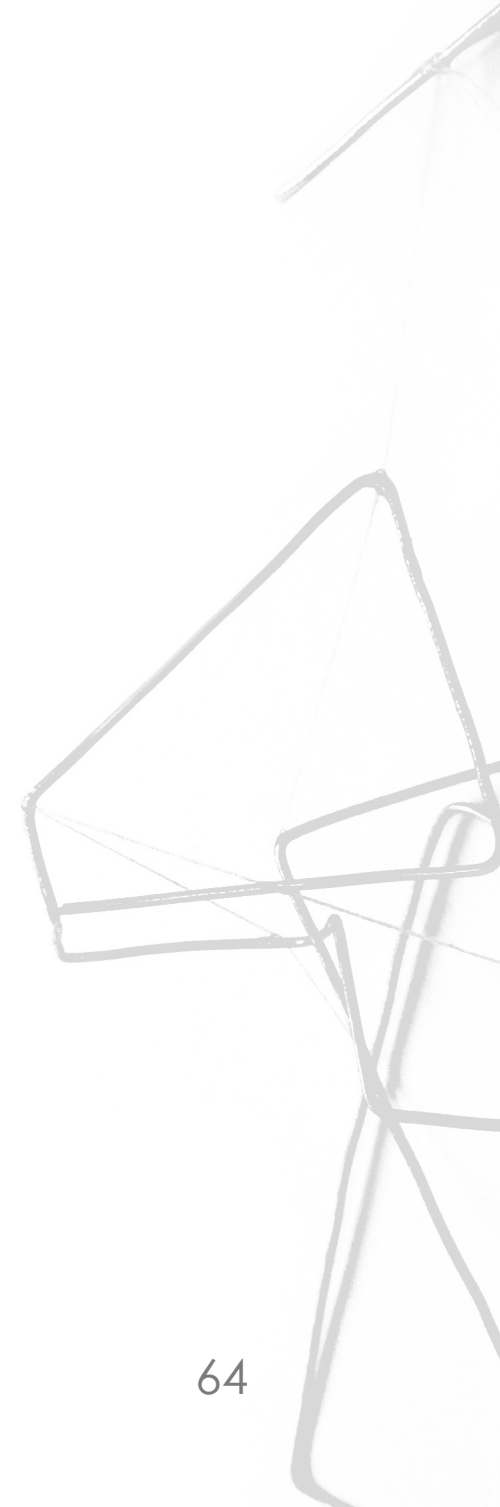
KUVA 33. Kuulas-korvakorut käyttäjäkuva

KUVA 35. Kuulas-sormus käyttäjäkuva

6 TAITEELLINEN KORU

Suunniteltuani Kuulas- korusarjan, jossa olin ottanut huomioon teollisen korun vaatimukset, halusin tehdä konkreettisen korun, joka olisi vapaasti taiteellinen. Siinä olisi samankaltaiset lähtökohdat kuin suunnittelemani korusarjalla, mutta korussa kiinnittäisin enemmän huomiota ajatukseen korun takana ja siihen, mitä viestejä haluan korun kautta katsojalle lähettää. Taiteellisessa korussa konkretisoituivat sisältämiäni asioita korutaiteesta ja menetelmistä, jotka sain käyttöni korutaideosastolta. Halusin katsoa, kuinka erilaisia suunnittelemani korusarja ja tekemäni taiteellinen koru voivat olla. Niiden lähtökohdat olivat samat, mutta ne lähtivät ihan eri suuntiin ja herättivät erilaisia ajatuksia.

6.1 TAITEELLINEN NÄKÖKULMA

Halusin jättää teollisen korun vaatimukset taakseni tässä työssä. Ajattelen, että tälle työlle tärkeää ja olennaista on suora yhteys tekijän mielestä materiaaliin, niin että ajatus tai tunne tulee konkreettiseksi. Koruja suunnitellessani ja tehdessäni ei niillä ole ollut kovin syvällistä ajatusta tai tarinaa takana. Ehkä en ole uskaltanut tuoda ajatuksiani kovin voimakkaasti esille töissäni. Niissä muotoilu on ollut tärkeää ja korun kokonaisuus on ollut hallittua. Taidekoruissa minua innostaa ilmaisun rohkeus. Ne uskaltavat välittää hyvin erilaisia viestejä ja niiden ei tarvitse miellyttää suurta yleisöä. Haluan katsoa, kuinka erilaista voin tehdä, kun on vapaus käyttää oikeastaan kaikkea mahdollista.

6.2 KÄYTTÄMÄNI MENETELMÄT

Suunnittelemani korusarjassa aiheena oli jää. Käytin sitä myös elementtinä tekemässäni taiteellisessa korussa. Halusin kokeilla jotain ihan erilaista materiaalia, jota en

koskaan aiemmin ole käyttänyt. Työssä omien rajojen rikkominen oli myös olennaista ja rupesin miettimään korun kestävyyttä, joka on ollut minulle aina tärkeää töissäni. Mitä jos kääntäisin kestävyuden ajatuksen pääläelleen ja koru kestäisi vain hetken? Pakkasten tullessa vesi jäätyy, mutta lämmön noustessa se sulaa. Mikään ei ole pysyvää, eivät korutkaan ja jotkin asiat kestävät vain vähän aikaa. Valitsin korun materiaaliksi jään. Vaikka valinta vaikuttaa ilmiselvältä, se tuki parhaiten ajatuksiani ja sitä, mitä halusin korun kautta kertoa.

Minulla oli tunne, jonka halusin muuttaa koruksi. Sitä ei voinut piirtää, vaan rupesin tekemään sitä suoraan valitsemaani materiaaliin. Olen hyvin tarkka työn jäljestä ja teen siistiä ja siloteltua jälkeä, mutta tässä työssä halusin tehdä toisin. Halusin tehdä korusta rosoisen ja rikkinäisen, sillä se kuvasi tunnetta, jonka halusin muuttaa konkreettiseksi. Kaadoin vettä ovaaliin muovirasiaan ja laitoin veden sekaan punaista lankaa ja jäädytin sen. Rikoin jäädyttämäni levyn palasiksi, jonka jälkeen erkaantuneita palasia yhdessä pitämässä oli veden sekaan laittamani punainen lanka. En jäänyt silottelemaan pintoja, enkä viimeistelemään, koska se ei ollut olennaisinta töissäni. Halusin toteuttaa työn nopeasti ja enkä käyttää aikaa pitkälliselle suunnittelulle.

6.3 AJATUS KORUN TAKANA

Huomasin, miten vaikeaa on kertoa tässä työssä, kuinka se on syntynyt. Kun työn takana ei olekaan nähtävissä pitkällistä suunnitteluprosessia ja siitä syntyneitä luonnoksia ja kaavioita. Minun pitäisi kuvailla tunne, joka ei ole minulle itsellenikään aivan selvä, mutta halusin tuoda sen materiaaliin konkreettiseksi, nähtäväksi. On kuitenkin tärkeää perustella, miksi työ on olemassa.

Kertomalla tai kuvailemalla liikaa työtä, voi viedä katsojalta vapauden tulkita korua omalla tavallaan. Teollisissa koruissa nimi ja tarina voivat usein olla ilmiselviä ja ennalta arvattavia, niin että katsoja ei lähde miettimään korun syvempää olemusta. Tekemässäni korussa menin pintaa syvemmälle ja toivoin korusta aistittavan niitä asioita, joita olin työhöni liittännyt. Jokainen käsittää korun erilailla ja niin sen haluankin olla. Koen, että koru voi olla väline käsitellä jotain tunnetta, ehkä sen avulla voi ymmärtää sitä paremmin ja tulla toimeen sen kanssa. Korun tekeminen oli osa prosessia, jota käyn läpi elämässäni. Korun tekeminen auttoi ilmaisemaan tunnetta jollain tapaa ja toin siihen niitä ajatuksia ja tuntemuksia, joita halusin selventää itselleni.

Rikki, palasiksi hajonnut. Voiko enää ehyeksi tulla?

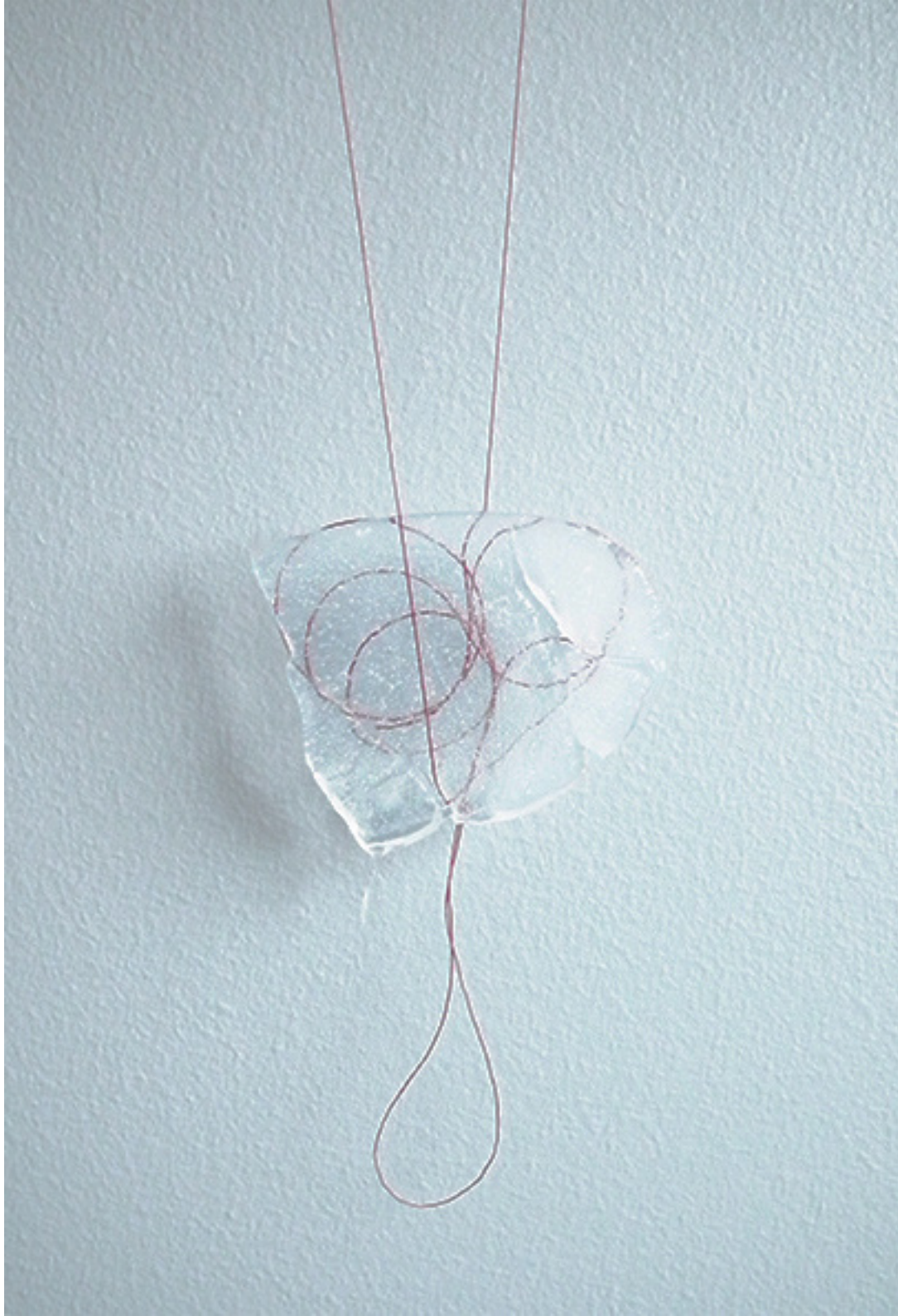
Sisällä juova punainen pitää koossa,

lämmittää, niin että sulaa.

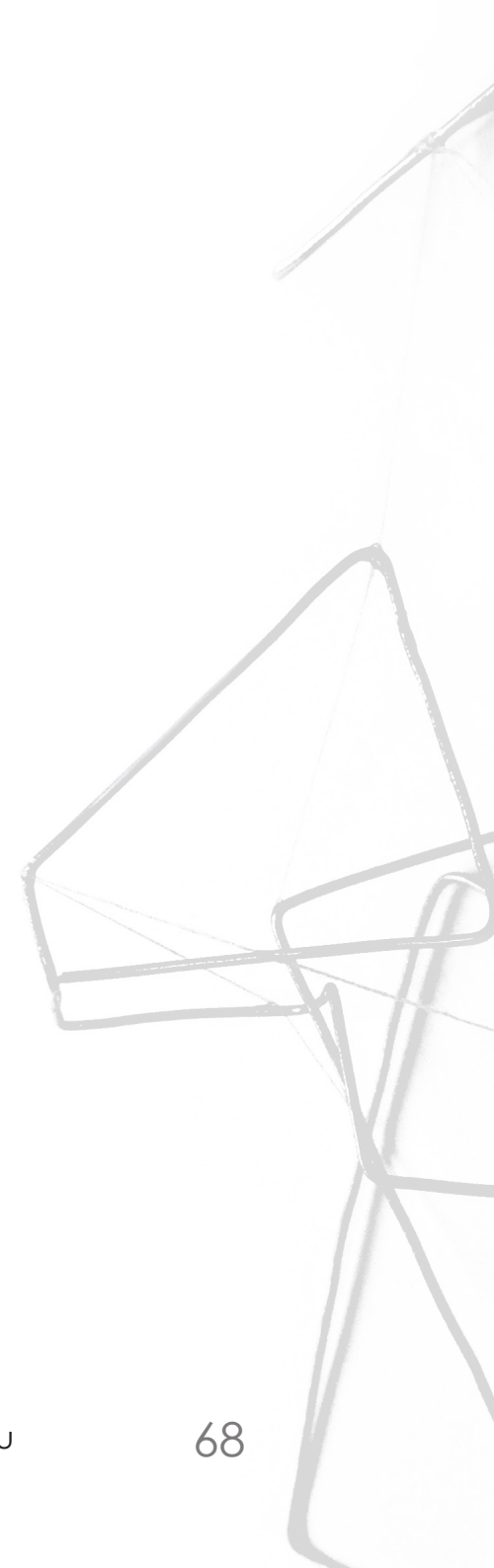
Olenko enää olemassa?

Runo selventää ja kokoaa yhteen ajatuksiani. Runossa yhdistyvät ne ajatukset, jotka olen tuonut koruun ja sen avulla voin kertoa katsojille korun tarinan. Runosta voi havaita niitä sävyjä, joita tunne pitää sisällään ja tehdä omia oivalluksia korusta. Pohdin, voisiko työ toimia ilman tekemääni runoa? Mielestäni voisi, mutta jättäisikö se paljon tulkinnan varaa ja ymmärtäisivätkö katsojat teoksen ihan toisin? Runo tuntui minusta hyvältä ja se tuntui sopivan tähän työhön ja liitinkin sen osaksi sitä. Nimellä voidaan myös selventää paljon ja se on osa työn ymmärrettävyyttä. Halusin sen tukevan työtä ja johdattelevan työn sisälle. Korun nimeksi tuli Eksynyt (kuva 36 sivulla 68).

Korun tekeminen oli lopetus tälle työlle, toisaalta se tuntui myös alulta jollekin toiselle asialle. Tuntui siltä ikään kuin se olisi viimeistellyt tämän työn. Pohdin voisiko tästä jatkaa vielä tätä prosessia, edetä vielä toisenlaiseen korusarjaan? Ajattelen, että pitkä prosessi voi antaa paljon, sen varrelta voi saada hyviä oivalluksia ja se voi opettaa jotain tärkeää. Suunnitteluprosesseja voisi jatkaa hyvinkin pitkään, edetä eteenpäin olematta täysin tyytyväinen koskaan. Kun tekee tarpeeksi pitkään jotain asiaa, siihen väsyä vaikka olisi hyvin kiinnostunut asiasta. Niin ajattelen minulle tässä työssä käyneen. Taiteellinen koru oli hyvä päätös työlleni, se avasi minulle uuden tien. Kiinnostukseni korutaiteeseen syveni entisestään.

KUVA 36. Eksynyt-kaulakoru

7 KORUN KENTÄLLÄ

Tutkittuani korutaidetta, käytyäni vierailulla korutaiteen osastolla ja tutustuttuani alan ihmisiin olen ruvennut tarkemmin miettimään suhdettani koruihin. Mieleeni on tullut kysymyksiä: mikä on muuttunut ja miten tästä eteenpäin? Olen valmistumassa korumuotoilijaksi ja olen saanut sitä kautta taitoja korun suunnittelusta ja valmistuksesta ja tietoja niihin liittyvistä asioista. Minulle on kehittynyt tietty käsitys korun kentästä ja siitä, miten itse sinne asetun. Korun kentän ajattelen rakentuvan teollisuuteen painottuvasta korumuotoilusta, taiteellisuuteen painottuvasta korutaiteesta ja niiden sivuhaaroista. Olen aina ollut kiinnostunut enemmän uniikista tekemisestä ja piensarjoista kuin suuremmista, teollisista korusarjoista. Ajattelen, että vahvuuteni ovat taiteellisella puolella ja haluan viedä sitä eteenpäin. Olen edennyt risteykseen, missä päätän minne suuntaan lähdän tekemistäni kehittämään. Voinkin pohtia, mihin nyt asettuisin korun kentällä?

Koen pienkorusarjojen suunnittelun ja valmistuksen mielekkäänä asiana, mutta toisaalta kiinnostus uniikkeista töistä on suuri. Korun suunnittelu teollisuuteen ei minua kiinnosta, koska se on mielestäni liian rajoittavaa ja pelkkä suunnittelutyö ei innosta. Sijoitun korumuotoilussa enemmän korun valmistuksen kuin suunnittelun puolelle ja tekeminen on mielestäni hyvin palkitsevaa, joten haluan jatkaa sillä tiellä. Aloina korutaide ja korumuotoilu ovat kumpikin kiinnostavia, enkä halua nähdä niitä erillisinä vaihtoehtoina, joista tulisi valita, kumpaa jatkan. Näen niissä mahdollisuuksia, on vain osattava lähteä niitä kohti. Tulevaisuuden ja työllistymisen kannalta ajattelen korumuotoilijana työskentelyn olevan kannattavaa, muttei täysin sitä, mitä haluan tehdä. Voisinko yhdistää tekemiseeni kumpaakin, taidetta ja muotoilua? Mielestäni asetun korun kentällä kahden alan välimaastoon. Haluan tehdä töitä korumuotoilijana sekä tehdä korutaidetta. Haluan kehittyä taitavammaksi ilmaisun osalta ja tuoda

töihini taiteellista näkökulmaa, tehdä erilaisia kokeiluja ja ylittää omia rajoja. Joskus on hyvä olla tyytymätön, koska silloin lähtee etsimään itselleen sopivampaa ratkaisua ja voi löytää jotain ratkaisevaa, mikä auttaa oman työskentelyn hahmottamisessa.

Koin onnistuneeni suunnittelemaan korusarjan, joka vastasi sille asettamiani vaatimuksia ja odotuksia. Kuulas-korusarjassa näkyy oma tyylini, jota halusin tuoda työssä esiin, mutta samalla ajattelen sen sopivan valitsemalleni kohderyhmälle, joka arvostaa pelkistettyjä, näyttäviä muotoja ja ekologisuutta. Työssä oli tärkeää rikkoo omia rajoja ja tuoda jotain uutta omaan työskentelyyn ja juuri niitä asioita onnistuin korusarjan suunnitteluun tuomaan. Koin uusien menetelmien kehittäneen minua suunnittelijana ja antaneen minulle uusia eväitä tulevaisuuteen ja uusiin projekteihin.

Taiteellisen korun tekeminen oli minulle lähes terapeutista, tuntuu kuin yksi hyvä elementti matkalla kohti ammattilaisuutta olisi loksahdanut paikoilleen. Ajattelen, että korujen tekeminen on yksi tapa ilmaista itseään ja haluan tulevaisuudessa tuoda sitä enemmän esille töissäni. Aiemmissa töissäni prosessi ei ole mahdollistanut voimakkaiden ajatusten esille tuomista, mutta olen tyytyväinen, että löysin tämän työn kautta yhden hienon keinon tuoda omia ajatuksia esille ja tehdä niistä konkreettisia.

Katsoessani opinnäytetyötä kokonaisuutena prosessina, näen kehitystä omissa taidoissani ja näkökulmani korun kentästä on laajentunut. Opinnäytetyössäni, niin kuin kaikissa muissakin aiemmissa töissä on ollut onnistumisia ja epäonnistumisia, mutta päällisin puolin näen sen onnistuneen. Suunnitelma Kuulas-korusarjasta olisi valmis vietäväksi valmistukseen, kaikki elementit ovat kohdallaan ja aika näyttää toteutanko korusarjan käytännössä.

KUVALUETTELO

KUVIO 1. Työnkulkukaavio. Tekijä Iiris Liimatta 2012.

KUVA 2. Family Portrait #26- kaulakoru, Karen Pontoppidan. Kuva teoksessa Ruutiainen, P. & Altarriba, A. 2009. *International contemporary jewellery KORU 3*. Helsinki: Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu.

KUVA 3. Rintakoru ja kaulakoru, Sebastian Buescher. Kuva teoksessa Hakulinen, E-K. 2006. *International contemporary jewellery KORU 2*. Helsinki: Art-print.

KUVA 4. Chagall's circeles- kaulakoru. Kuva teoksessa Arnoldsche art publishers. 2007. *Sculpture to wear the jewellery of marjorie schick*.

KUVA 5. Rintakoru, Sissi Westerberg. Kuva teoksessa Hakulinen, E-K. 2006. *International contemporary jewellery KORU 2*. Helsinki: Art-print.

KUVA 6. Useful- koruveistos, Sari Liimatta. Kuva teoksessa Ruutiainen, P. & Altarriba, A. 2009. *International contemporary jewellery KORU 3*. Helsinki: Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu.

KUVA 7. Confidential, Egle Cejauskaitė. Kuva teoksessa Ruutiainen, P. & Altarriba, A. 2009. *International contemporary jewellery KORU 3*. Helsinki: Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu.

KUVA 8. Belt with metal pockets. Kuva teoksessa Arnoldsche art publishers. 2007. *Sculpture to wear, the jewellery of marjorie schick*.

KUVIO 9. Tekemäni mielikuvakartta taidekorun käsitteestä. Tekijä Iiris Liimatta 2012.

KUVA 10. Vanamo-kääty Kalevala Korulta. Kuva Laatukoru. *Kalevala Koru Vanamo, kääty, hopea*. [viitattu 29.1.2013]. Saatavissa: www.laatukoru.fi/kalevala-koru-vanamo-kaaty-hopea-5753.html

KUVA 11. Puhallus-kääty, Marja Suna. Kuva teoksessa Kirjavainen, M. 2006. *Eligius -jalot kullan takojat*. Helsinki: Suomen Kultaseppien Liitto r.y. Valokuva Teemu Töyrylä.

KUVA 12. Compass-kaulakoru, Pekka Hirvonen. Kuva Lapponia Jewelry.Compass. [viitattu 29.1.2013]. Saatavissa: www.lapponia.com/korut/mallit/663761

KUVA 13. Risti, Olli Lindroos. Kuva teoksessa Kirjavainen, M. 2006. *Eligius -jalot kullan takojat*. Helsinki: Suomen Kultaseppien Liitto r.y. Valokuva Teemu Töyrylä.

KUVA 14. Bella-kaulakoru Lumoavalta. Kuva Laatukoru. *Lumoava Bella hopeariipus, 50cm*. [viitattu 29.1.2013]. Saatavissa: www.laatukoru.fi/tuotemerkit/lumoava/lumoava-bella-hopeariipus-50-cm.html

KUVA 15. Sormus, Pekka Pulliainen. Kuva teoksessa Kirjavainen, M. 2006. *Eligius -jalot kullan takojat*. Helsinki: Suomen Kultaseppien Liitto r.y. Valokuva Teemu Töyrylä.

KUVA 16. Retro-sormukset, Timo Mustajärvi. Valokuva teoksessa Kirjavainen, M. 2006. *Eligius -jalot kullan takajat*. Helsinki: Suomen Kultaseppien Liitto r.y. Valokuva Teemu Töyrylä.

KUVIO 17. Behavioristinen suunnittelumalli. Kuvio teoksessa Anttila, P.1992. *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. 1.-2.painos. Porvoo: WSOY.

KUVIO 18. Bruce Archerin suunnittelumalli. Kuvio teoksessa Anttila, P.1992. *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. 1.-2.painos. Porvoo: WSOY.

KUVIO 19. Rowe Asimovin suunnittelumalli. Kuvio teoksessa Anttila, P.1992. *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. 1.-2.painos. Porvoo: WSOY.

KUVA 20. Neljän vuoden aikana koulussa tekemiäni töitä. Työt vasemmasta ylänurkasta oikealle edeten: korvakorut sanomalehdestä, Pisara-kaulakoru, Varjolintu-kaulakoru, solmioneula, Virta-sormus, sormus zirkoniolla. Tekijä liris Liimatta 2013.

KUVIO 21. Asiakaslähtöinen suunnitteluprosessi. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVIO 22. Kohderyhmälähtöinen suunnitteluprosessi. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 23. Tekemäni korsetti sähköjohdoista. Valokuva liris Liimatta 2012.

KUVA 24. Tekemäni korsetit rautalangasta ja kalastajanlangasta. Valokuva liris Liimatta 2012.

KUVA 25. Tekemiäni korsetteja rakennettu siivuista ja muotoiltu yhtenäisistä muodoista. Materiaalit: marmori, puu, voolukivi, liima. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 26. Tekemäni korsetti paperista ja kalastajanlangasta. Valokuva liris Liimatta 2012.

KUVA 27. Tekemiäni koruhahmoja. Materiaalit (vasemmasta ylänurkasta oikealle edeten): messinki, marmori, muovi, rautalanka ja naru, puu ja naru, rautalanka ja silkkipaperi, kartonki, liima. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 28. Korusarjan materiaalit: vanha ikkunalasi, hopea ja läpinäkyvä siima. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 29. Tekemäni mielikuvakartta kohderyhmästä. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 30. Kuulas-kaulakoru. Materiaat: hopea, vanha ikkunalasi ja siima. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 31. Kuulas-kaulakoru käyttäjäkuva. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 32. Kuulas-korvakorut. Materiaalit: hopea ja silikonit (stoppari). Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 33. Kuulas-korvakorut käyttäjäkuva. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 34. Kuulas-sormus. Materiaalit: hopea. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 35. Kuulas-sormus käyttäjäkuva. Tekijä liris Liimatta 2012.

KUVA 36. Eksynyt-kaulakoru. Valokuva liris Liimatta 2012.

LÄHTEET

KIRJALLISET LÄHTEET:

Anttila, P.1992. *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. 1.-2.painos. Porvoo: WSOY.

Kirjavainen, M. 2006. *Eligius - jalot kullan takojat*. Helsinki: Suomen Kultaseppien Liitto r.y.

Ruutiainen, P. & Altarriba, A. 2009. *International contemporary jewellery KORU 3*. Helsinki: Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisuja.

SÄHKÖISET LÄHTEET:

Kalevala Koru, *Kalevala Koru siirtyy romukultaan* [verkkójulkaisu]. [viitattu 26.9.2012]. Saatavissa: <http://www.kalevalakoru.fi/yritys/arvot/kierratyskulta>.

Moral, *Moral -taustaa* [verkkosivu]. [viitattu 8.1.2013]. Saatavissa: <http://www.moral.fi/moral-taustaa/>

Tuhkaa ja timantteja, *Korutaide* [verkkosivu]. [viitattu 11.1.2013]. Saatavissa: http://www.tuhkaajatimantteja.fi/?page_id=60

SUULLISET LÄHTEET:

Jokinen, Lulu 2012. Korutaiteen opiskelija. Saimaan ammattikorkeakoulu Korutaiteenosasto 9.10.2012. Haastattelu.

Rajakallio, Tiina 2012. Korutaiteen opettaja. Saimaan ammattikorkeakoulu Korutaiteenosasto 16.10.2012. Haastattelu.

Tuupanen, Tarja 2012. Korutaiteen opettaja. Saimaan ammattikorkeakoulu Korutaiteenosasto 9.10.2012. Haastattelu.